

SLOVANSKA KNJIŽNICA
LJUBLJANA

B2135

PREDPISI

O ZDRAVSTVENEM PREGLEDU DECE ZA
VPIS V OSNOVNO ŠOLO
TER O POSTOPANJU Z DEFEKTHO DECO
V ZMISLU ZAKONA O NARODNIH ŠOLAH

PREDPISI

O ZDRAVSTVENEM PREGLEDU DECE ZA
VPIS V OSNOVNO ŠOLO

TER O POSTOPANJU Z DEFEKTNO DECO

Z

UČNIMI NAČRTI ZA ŠOLE IN ZAVODE ZA SLABO-
NADARJENO, GLUHONEMO IN SLEPO DECO

TER

OSTALIMI PREDPISI ZA TE ŠOLE
V ZMISLU ZAKONA O NARODNIH ŠOLAH

UREDIL

ANTON SKALA

LJUBLJANA 1932

PREDPISI

O ZDRAVSTVENEM PREGLEDU DECE ZA
VRIS V OŠNOVNO ŠOLO
TER O POSTOPANJU Z DEFECTNO DECO
UČNIH NAČRTI ZA ŠOLE IN TAVODE ZA SLABO
KARJERNO SLOHOMENO IN SLERO DECO
OSTALIMI PREDPISI ZA TE ŠOLE
V ZMISLU ZAKONA O NARODNIH ŠOLAH

B 2135

D. 25. IX. 1953/907

Pravilnik

o zdravniškem pregledu otrok za vpis v šolo.*

Člen 1.

Vsak otrok sme biti vpisan v narodno šolo samo na osnovi zdravniškega pregleda.

Člen. 2.

Pregled vrši šolski zdravnik te šole, ali če tega ni, pristojni občinski zdravnik ali za občine, kjer niti občinskega zdravnika ni, sreski sanitetni referent.

Člen 3.

Pregled otrok se vrši ob ponovnem cepljenju zoper osepnice (§ 5. zakona o zatiranju nalezljivih

* Na osnovi § 7. zakona v zdravstveni zaščiti učencev, §§ 56., 57. in 58. zakona o narodnih šolah, sporazumno z ministrom za prosveto O. N. br. 41.936/31 z dne 21. marca 1932., predpisujem ta-le pravilnik o zdravniškem pregledu otrok za vpis v šolo.**

V Beogradu, dne 31. marca 1932.; S. br. 4966.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje
Ivan Pucelj s. r.

** »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 119/26 iz leta 1929/30. — »Pravilnik o zdravniškem pregledu otrok za vpis v šolo.« Gl. »Služb. list« št. 351/34 iz leta 1932.

bolezni). Zdravnik, ki cepi, pregleda obenem zlasti zdravstveno stanje otrok in njih sposobnost za vpis v šolo.

Člen 4.

Pregled za šolo doraslih otrok se vrši po posebnem spisku (obrazec A), ki ga sestavlja krajevni šolski odbor po spisku, ki ga mu je vročila upravna občina. Krajevni šolski odbor pozove po spisku (obrazec A) najmanj pet (5) dni pred dnem, določenim za ponovno cepljenje, roditelje ali varuhe, naj pošljejo otroke na pregled.

Člen 5.

Zdravniškemu pregledu prisostvuje upravitelj osnovne šole, odnosno njegov namestnik, in eden roditeljev ali njih namestnik ali otrokov varuh. Zdravniški pregled otrok mora biti dokončan najkasneje do dne 1. julija vsakega leta.

Člen 6.

Otroci, ki se iz kateregakoli razloga tedaj ne pregledajo, se pregledajo naknadno najkasneje v mesecu dni.

Šolski odbor skrbi za to, da pripeljejo roditelji, ki otrok niso pripeljali k prvemu pregledu za vpis v šolo, otroke k naknadnemu pregledu po tem pravilniku.

One roditelje ali varuhe, ki ne pripeljejo svojih otrok niti k naknadnemu pregledu za vpis v šolo, mora krajevni šolski odbor naznaniti državnemu oblastvu po §§ 2. in 127., točki 4., zakona o narodnih šolah.

Člen 7.

Ugodno mnenje pristojnega zdravnika o sposobnosti otroka, ki ga vpiše v predpisni obrazec A, je odločilno za otrokov vpis v osnovno šolo.

Člen 8.

Na osnovi zdravniškega pregleda ne morejo biti vpisani v osnovno šolo otroci:

a) nezadostnega telesnega razvoja, t. j. katerih višina in teža zaostaja daleč pod povprečnostjo;

b) ki zbog telesne nesposobnosti ne morejo hoditi v šolo ali ne morejo sedeti v klopek: pohabljeni ali s poedinimi hromimi udi;

c) ki ne morejo uspešno slediti pouku zbog hib v čutilih (slepi, gluhi, nemi, gluhonemi itd.);

č) z nosnimi boleznimi, od katerih se širi smrad (ozaena);

d) s kožnimi ali drugimi boleznimi, ki povzročajo pri drugih otrokih stud;

e) ki povzročajo s svojo boleznijo pri drugih otrocih strah (božjastniki);

f) ki so zaostali v duševnem razvoju, debilni, imbecilni ali idiotski;

g) s težkimi znaki psihopatične konstitucije, motorično nemirni, zelo razdražljivi, jako plašljivi, huje jecljajoči;

h) s funkcionalnimi duševnimi boleznimi (histerija);

i) kužno bolni ali rekonvalescentni po bolezni, če je nevarnost, da se zaradi prihoda v šolo stanje poslabša ali da se zanese bolezen med šolske otroke.

Člen 9.

Če najde pristojni zdravnik pri pregledu za vpis, da iz katerihkoli omenjenih ali drugih razlogov otrok ni sposoben za osnovno šolo, vpiše to v ustrezne razpredelke spiska s svojim predlogom vred, ali je treba prijaviti otroka za sprejem v šolo za nezadostno razvite in defektne otroke, ali pa se naj začasno ali stalno oprosti obiskovanja narodne šole.

Člen 10.

Vpisa v I. razred narodne šole se sme oprostiti otrok za leto dni na osnovi komisijskega zdravniškega pregleda po dveh zdravnikih. En član zdravniške komisije mora biti šolski zdravnik.

Stalno se sme oprostiti otrok od pouka v narodni šoli samo na osnovi komisijskega zdravniškega pregleda po treh zdravnikih v šolski polikliniki.

Pri tem je ugotoviti, ali je potreben otroku oskrbovalni zavod za nezadostno razvite in defektne otroke. To se ne nanaša na šole za slepe, gluhoneme in nezadostno razvite otroke, ki so po § 7. zakona o narodnih šolah prav tako narodne šole.

Spiski oproščenih otrok se pošiljajo v pregled ministrstvu za prosveto, ki lahko predlaga sporazumno z ministrstvom za socialno politiko in narodno zdravje pri banski upravi ponovni komisijski pregled.

Komisija lahko pozove po potrebi tudi učitelja, da sodeluje.

Člen 11.

Šolski odbor pošilja otroke ob svojih stroških na pregled v najbližjo šolsko polikliniko. Šolski odbor obvešča roditelje o uspehu pregleda in s posebnim spiskom po banski upravi ministrstvo za prosveto o otrokih, ki so bili spoznani za stalno nesposobne, in o otrokih, ki so potrebni posebne šole in posebnega zavoda.

Pregled v šolski polikliniki je brezplačen.

Člen 12.

Zoper odločbo pri pregledu šolske poliklinike imajo otrokovi roditelji pravico pritožbe po pristojni banski upravi na ministrstvo za prosveto. V tem primeru pregleda otroka komisija dveh zdravnikov in enega učitelja, ki jo odredi ministrstvo za prosveto sporazumno z ministrstvom za socialno politiko in narodno zdravje po banski upravi. Zoper odločbo te komisije ni pritožbe.

Stroške te komisije trpi pritožilec.

Člen 13.

Ugotovljeni spisek vpisanih otrok (obrazec A) s spiskom otrok, ki niso bili vpisani, podpiše šolski odbor in ga pošlje občemu upravnemu oblastvu v pregled in odobritev. V spisku otrok, ki niso vpisani, je treba obrazložiti, zakaj niso opisani.

Priložiti je tudi vse prošnje in pritožbe, če jih je kaj.

Člen 14.

Sreski šolski nadzornik pošlje banski upravi najkasneje do dne 1. avgusta ugotovljene spiske otrok (obrazec A) za vse krajevne šolske odbore s skupnim pregledom vpisanih in nevpisanih otrok po šolskih občinah v šolskem srezu.

Banske uprave pošljejo ministrstvu za prosveto najkasneje do dne 15. avgusta ugotovljene spiske (obrazec A) za vse sreze s skupnim pregledom vpisanih in nevpisanih otrok v srezih.

Krajevni šolski odbor v

(Stran 1)

Obrazec A.
(25 cm X 40 cm)

SPISEK

otrok, ki so dorasli za vpis v šolo.

Šolsko leto 19...../.....

Datum zdravniškega pregleda:

Podpisi:

Zdravnik:

Predsednik kraj. šol. odbora:

Upravitelj šole:

Navodila:

1. Razpredelke 1 do 12 tega spiska izpolni krajevni šolski odbor po členu 4. pravilnika o zdravniškem pregledu otrok za vpis v šolo in §§. 57., 127/4. in 7. zakona o narodnih šolah.
2. Razpredelek 13 izpolni zdravnik po členu 3. pravilnika o zdravniškem pregledu otrok za vpis v šolo.
3. Razpredelke 14 do 16 izpolni zdravnik po členu 7. pravilnika o zdravniškem pregledu otrok za vpis v šolo.
4. Razpredelke 17 do 26 izpolni zdravnik po členu 8. pravilnika o zdravniškem pregledu otrok za vpis o šolo. Če ima otrok telesne in duševne defekte, vpiše zdravnik svoje mnenje v vse ustrezne razpredelke.
5. Razpredelke 27 do 33 izpolni zdravnik po členu 9. pravilnika o zdravniškem pregledu otrok za vpis v šolo in §§ 14. in 58. zakona o narodnih šolah.
6. Razpredelka 34 in 35 izpolni zdravnik po členu 9. pravilnika o zdravniškem pregledu otrok za vpis v šolo. S temi otroki je ravnati po členih 10. do 12. pravilnika o zdravniškem pregledu otrok za vpis v šolo.
7. V razpredelek 36 vpiše krajevni šolski odbor, zakaj poedini otrok ni bil pripeljan k pregledu za vpis v šolo in zakaj ni vpisan, člena 6. in 13. pravilnika o zdravniškem pregledu otrok za vpis v šolo in § 57/2. zakona o narodnih šolah.
8. Z ugotovljenim spiskom otrok, ki so dorasli za vpis v šolo, se postopa po členih 13. in 14. pravilnika o zdravniškem pregledu otrok za vpis v šolo. (Glej zadnjo stran tega spiska.)

(Stran 2)

Zaporedna številka		1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12	
Stanovništvo		Stanovališče		otroka,		ulica		Oddaljenost hiše od šole v km (§ 17. zak. o nar. šolah)		Priimek		Datum rojstva		Kraj rojstva, srez, banovina, država		Domovinska pripadnost, občina, srez, banovina, država		veroizpovedanje		narodnost		leto, ko je bil cepljen zoper osepnice		Priimek, stanovanje in poklic	
										in ime		m. z.												a) očeta	
																								b) matere	
																								c) varuha	
																								č) varuškega oblastva	

Pravilnik

o zdravniškem pregledu otrok za sprejem v šole za nezadostno razvite in defektne otroke in dolžnostih zdravnika v teh šolah.*

A. Skrb za zdravje učencev v zavodih in šolah za nezadostno razvite in defektne otroke.

Člen 1.

Za zdravje učencev v zavodih in šolah za nezadostno razvite in defektne otroke skrbe:

a) v banovinskih zavodih in šolah šolske poliklinike;

b) v oddelkih za nezadostno razvite in defektne otroke pri narodnih šolah šolski zdravnik in šolska poliklinika po predpisih za zdravstvene poliklinike in skladno s tem pravilnikom;

* Na osnovi § 25. zakona o zdravstveni zaščiti učencev in §§ 15., 57., 58., 107. in 170. zakona o narodnih šolah predpisujem ta-le pravilnik o zdravniškem pregledu otrok za sprejem v šole za nezadostno razvite otroke in defektne otroke in dolžnostih zdravnika v teh šolah.**

V Beogradu, 31. marca 1932., S. br. 5700.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje
Ivan Pucelj s. r.

** »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 19. aprila 1932., št. 90/XXXIX/273. — Zak. o zdr. zaščiti učencev gl. »Sl. list« št. 197/34 ex 1930. — Zak. o nar. šolah gl. »Ur. list« št. 110/25 in 119/26 ex 1929./30. — Pravilnik o zdravniškem pregledu otrok za sprejem v šole za nezadostno razvite in defektne otroke in o dolžnostih zdravnika v teh šolah, glej »Sl. list« št. 390/39 iz 1. 1932.

c) razen tega ima lahko vsak zavod ali internatski urejena šola za nezadostno razvite in defektne otroke zdravnika specialista, in to: zavodi in pomožne šole za duševno zaostale otroke zdravnika psihonevropatologa, zavodi za gluhoneme otroke zdravnika otorinolaringologa, zavodi za slepe okulista in zavodi za pohabljeni otroke ortopeda.

Če takih specialistov ni, lahko opravljajo njih dolžnost šolski zdravniki, toda se morajo občasno posvetovati z zdravnikom specialistom iz najbližjega kraja.

Člen 2.

Zdravnike specialiste iz člena 1. tega pravilnika postavlja po § 170. zakona o narodnih šolah ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje sporazumno z ministrstvom za prosveto.

Člen 3.

Če ni stalnih zdravnikov, se smejo postaviti tudi pogodbeni in honorarni zdravniki.

Člen 4.

Vsi zdravniki v zavodih ali šolah za nezadostno razvite in defektne otroke morajo imeti trimesečni tečaj za socialno medicino.

Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje skrbi za otvarjanje posebnih tečajev, kjer morejo dobiti zdravniki potrebno izobrazbo za izvrševanje dolžnosti zdravnika v zavodih in šolah za nezadostno razvite in defektne otroke.

Člen 5.

Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje skrbi sporazumno z ministrom za prosveto, da se otvore posebni skupni sedemdnevni tečajji za zdravnike in učitelje. Ti tečajji se otvore po potrebi v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani; v njih se izpopolnjujejo zdravniki in učitelji v poznavanju in terapijskem vzgajanju nezadosno razvitih in defektnih otrok (v psihopatologiji in pedopatologiji).

B. Zdravniški pregled otrok, ki se prijavljajo za sprejem v zavode, šole ali oddelke za nezadosno razvite in defektne otroke.

Člen 6.

Šolski zdravnik opravi poleg dolžnosti, ki jih ima po pravilniku o zdravniškem pregledu narodnih in srednjih šol, v času od dne 1. aprila do dne 1. maja pregled učencev, ki so jih prijavili osnovna šola, roditelji ali varuhi s posebnim prijavnim listom za sprejem v zavod, šolo ali oddelek za nezadosno razvite in defektne otroke, ki ga predpiše minister za prosveto po § 15. zakona o narodnih šolah.

V ta prijavni list vpiše šolski zdravnik uspeh pregleda vsakega otroka tako-le:

P r e g l e d š o l s k e g a z d r a v n i k a :

1. Slaboumnost, živčne bolezni, sifilis, tuberkuloza, alkoholizem, zločinstvo, krvno sorodstvo roditeljev ali prednikov kot vzroki otrokove dedne obremenjenosti. Starost roditeljev ob rojstvu otroka. Koliko je zakonskih in nezakonskih otrok?

2. Nosečnost. Število porodov, splavov?

3. Kateri otrok po vrsti je ta? Zakonski ali nezakonski?

4. Koliko je otrok umrlo? Za čim?

5. Potek poroda.

6. Otrokova prehrana in nega v prvi življenjski dobi.

7. Kdaj in kako je dobil prve zobe?

8. Kdaj in kako se je otrok učil hoditi?

9. Kdaj in kako se je otrok učil govoriti?

10. Prestane bolezni, poškodbe, nezgode.

11. Obči telesni ustroj.

12. Teža in višina.

13. Obseg, dolžina, širina in oblika glave; lobanjske nepravilnosti.

14. Usta, zobje, nos, grlo.

15. Bolezni in nepravilnosti prsnih organov: srce, pljuča.

Bolezni in nepravilnosti trebušnih organov.

Bolezni in nepravilnosti udov.

Bolezni in nepravilnosti čutil.

Bolezni in nepravilnosti kože.

16. Bolezni in nedostatki v osrednjem živčnem sistemu. Tresenje, konvulzija mišic, razdražljivost, hromost, refleksi, hoja.

17. Govor.

18. Druge telesne, duševne in živčne posebnosti (Enuresis nocturna, Incontinentia alvi et urinae. Spanje itd.)

Člen 7.

Šolski zdravnik mora javiti upravitelju osnovne šole, kdaj bo pregledoval prijavljene učence (§ 11. zakona o zdravstveni zaščiti učencev).

K pregledu mora pozvati šolski zdravnik tudi roditelje ali varuhe, da dobi podatke o rodinskih razmerah in o razvoju otroka pred pohajanjem šole.

Člen 8.

Šolski zdravnik vrne izpolnjene prijavne liste upravitelju osnovne šole ali onemu uradu, od katerega je prijavni list prejel.

Uspehi pregleda po šolskem zdravniku služijo kot osnova za nadaljnje ravnanje z otrokom tako upravitelju osnovne šole, kakor tudi zavodu, šoli ali oddelku za nezadostno razvite ali defektne otroke, v katerega se bo otrok sprejel.

Pregled mora biti dokončan do dne 1. maja.

C. Dolžnost zdravnika specialista pri zavodu ali šoli za nezadostno razvite in defektne otroke v komisiji za sprejem otrok v zavode, šole ali oddelke.

Člen 9.

Ko pozove predsednik sprejemne komisije vse prijavljene otroke k pregledu v zavod, šolo ali oddelk za nezadostno razvite in defektne otroke, sestavi zdravnik točno anamnezo za vsakega otroka v telesnem in duševnem pogledu; anamnezo mora vpisati v poseben »matični zdravstveni list« (obrazec A).

K temu pregledu mora zavodski zdravnik pozvati tudi roditelje ali otrokove varuhe.

Člen 10.

Pri seji sprejemne komisije, ki jo skliče predsednik po pravilniku za sprejem otrok v zavode, šole ali oddelke za nezadostno razvite in defektne

otroke, izreče zdravnik svoje mnenje na osnovi svojega pregleda, poročila učitelja v oddelku, v katerem je bil otrok opazovan, kakor tudi mnenja dosedanjih vzgajalcev. Prav tako poda zdravnik predloge glede na občo otrokovo sposobnost zaradi nadaljnjega ravnanja z njim. Svoje mnenje in svoj predlog mora vpisati v prijavitni list, ki ga pribavi za sejo predsednik sprejemne komisije.

Poročila o odločbi sprejemne komisije pošlje predsednik sprejemne komisije roditeljem ali varuhu, toda brez navedbe razlogov, zbog katerih se je odločba izdala. Vsi izpolnjeni predpisni formularji o sprejemu, popisu in pregledu otroka se smatrajo za uradno tajnost.

D. Dolžnosti zdravnika v zavodih, šolah in oddelkih za nezadostno razvite in defektne otroke.

Člen 11.

Za vsakega otroka, ki je sprejet po sprejemni komisiji v zavod, šolo ali oddelek za nezadostno razvite ali defektne otroke, se vodi »osebna popisnica«, ki jo predpiše minister za prosveto.

V to »osebno popisnico« vpiše šolski zdravnik podatke o zdravniškem pregledu otroka obenem z vsemi pripombami in nasveti za vzgajanje otroka.

Člen 12.

Zdravniki zavoda, šole in oddelka za nezadostno razvite in defektne otroke morajo učence glede njih somatičnega in psihičnega stanja trajno nadzirati. V ta namen smejo šolski zdravniki pristopovati po potrebi in sporazumu s šolskim upraviteljem pouku v oddelkih.

Člen 13.

Zdravniki zavodov, šol ali oddelkov za nezadostno razvite in defektne otroke dajejo učiteljem nasvete glede otrokove telesne in duševne sposobnosti za delo. V ta namen lahko zdravnik pri-sostvuje sejam učiteljskega zbora, če ga upravi-telj šole za to zaprosi.

Člen 14.

Vsaj dvakrat na leto mora vpisati zdravnik v »osebno popisnico« s točnim datumom in podpi-som, kaj je opazil pri otroku posebnega, in sicer: bolezni, izpremembe v višini in teži; vplive rod-binskih, telesnih in drugih razmer na duševni razvoj, vzgajanje in na uspeh v šoli. Ob koncu šolskega leta se mora tudi vpisati, koliko se je učenec telesno in duševno razvil.

Člen 15.

Zdravnik vrši svoje nadzorstvo tudi, če zdra-vi otroka drug specialist, ne da bi se pa vtikal v način zdravljenja; vpisati pa mora vse izpre-membe v matični zdravstveni list.

Člen 16.

Zdravniki zavodov in šol za nezadostno raz-vite in defektne otroke morajo podati pri vpisu teh otrok v kak drug zavod svoje mnenje o njih telesni in duševni sposobnosti za izvestno zvanje.

Člen 17.

Zlasti se priporoča, da se udeležujejo šolski zdravniki sestankov roditeljskih svetov, da pri-

dejo tako v neposredni stik z roditelji otrok in da dajejo ob tej priliki roditeljem v obliki predavanj potrebna pojasnila in potrebne svete. Da utegnejo dajati svete roditeljem in varuhom glede oskrbe v telesnem in duševnem razvoju poedinih učencev, morajo zdravniki določiti sprejemne ure v zavodu, šoli ali v svojem stanovanju (ordinaciji).

Člen 18.

Zdravnik zavoda, šole za nezadostno razvite in defektne otroke skrbi, da dobe učenci od učiteljev higienski pouk, in vodi po potrebi tudi sam higienske pogovore z učenci v izvenšolskem času in jih praktično uvaja v higienski način življenja.

E. Evidenca nezadostno razvite in defektne dece.

Člen 19.

Na koncu vsakega šolskega leta sestavi zdravnik poročilo o boleznih in anomalijah, ki jih je ugotovil pri poedinih učencih med šolskim letom v poedinih razredih (obrazec B).

Člen 20.

Upravitelj osnovne šole sestavi na osnovi zdravniškega pregleda »spisek otrok«, ki jih mora uprava osnovne šole uvaževati po §§ 15. in 58. zakona o narodnih šolah (obrazec C).

Člen 21.

Zdravniki vročajo poročila o boleznih upravitelju šole za nezadostno razvite in defektne otroke in ministrstvu za socialno politiko in narodno

cm	Krivulja višine								kg	Krivulja teže							
160	~	~	~	~	~	~	~	~	50	~	~	~	~	~	~	~	~
150	~	~	~	~	~	~	~	~	45	~	~	~	~	~	~	~	~
140	~	~	~	~	~	~	~	~	40	~	~	~	~	~	~	~	~
130	~	~	~	~	~	~	~	~	35	~	~	~	~	~	~	~	~
120	~	~	~	~	~	~	~	~	30	~	~	~	~	~	~	~	~
110	~	~	~	~	~	~	~	~	25	~	~	~	~	~	~	~	~
100	~	~	~	~	~	~	~	~	20	~	~	~	~	~	~	~	~
90	~	~	~	~	~	~	~	~	15	~	~	~	~	~	~	~	~
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	šolsko leto									šolsko leto							

(Stran 2)

A. Socialni podatki.

	I. Roditelja	mati	oče
1.	Rojstno leto		
2.	Leto smrti za čim sta umrla?		
3.	Poklic		
4.	Poreklo		
5.	Gospodarsko stanje		
6.	Stanovanje		
7.	Izobrazba		
8.	Ali sta болоvala in za čim: venerične bolezni živčne bolezni druge bolezni		
9.	Njune nehigien. navade, alkoholizem itd.		
10.	Ali sta dedno obremenjena?		
11.	Ali sta bila v duševni bolnici ali odgo- varjala za kazniva dejanja?		
12.	Ali imata kakšne telesne poškodbe hujše- ga značaja, kontuzije, rane, grbo itd.?		
13.	Ali imata telesne nedostatke ali anomalije: uho, grlo, nos itd.?		
14.	Ali imata duševne nedostatke?		

II. Druga rodbina.

1. Ali ima kdo izmed bratov ali sester telesne nedostatke in anomalije?
2. Ali ima kdo izmed bratov ali sester duševne nedostatke
3. Ali sta imela babica ali ded telesne nedostatke in anomalije?
4. Ali sta imela babica ali ded duševne nedostatke?
5. Ali je imel kdo izmed najbližjih očetovih ali materinih sorodnikov telesne nedostatke?
6. Ali je imel kdo izmed najbližjih očetovih ali materinih sorodnikov duševne nedostatke?
7. Ali je bilo v bližji rodbini kaj primerov 'kriminalnega ali patološkega značaja (kratak popis primerov)?

III. Otrok.

1. Nosečnost, število porodov, splavov
2. Kateri po vrsti je ta otrok? Zakonski ali nezakonski?
3. Koliko otrok je umrlo? Zakaj?
4. Potek poroda
5. Prehrana in nega otrokova v prvi življenjski dobi
6. Dobivanje zobov
7. Kako in kdaj se je učil otrok hoditi?
8. Kako in kdaj se je učil otrok govoriti?
9. Posebnosti pri zadoščevanju telesnim potrebam
10. Bolezni
 - Poškodbe
 - Nezgode
 - Spanje

(Stran 3.)

B. Posebni biometrijski del in učenčevo zdravstveno stanje.

Datum pregleda	
1. Deformacije:	
glave	
prsnega koša	
hrbtenice	
druge	
2. Vid — oko	
3. Sluh — uho	
4. Govor — grlo	
5. Degenerativni znak:	
na lobanji	
na licu, v nosu	
v ustni duplini	
na zobeh	
v grlu	
na koži	
v višini in teži	
6. Rahitični ostanki	
7. Živčne anomalije	
8. Povečane žleze, thyreoidea	
9. Spolovila	
10. Puberteta	
11. Duševno stanje:	
intelligenčni koeficient po Binetu-Simonu	
psihološki uspeh po seriji testov za preizkus poedinih sposobnosti	
psihopataloške ugotovitve	
12. Rentgenski pregled	
13. Bakteriološki pregled	
14. Serološki pregled	
15. Uspeh preiskave žleznih izločkov	
16. Obča ugotovitev glede telesnega stanja	
17. Obča ugotovitev glede duševnega stanja	

(Stran 4)

C. Opažanja in nadzorstvo po zdravniku med šolanjem.

Šolsko leto in kateri razred po- haja otrok	Bolezni, izpremembe v višini in teži, vpliv rodbinskih in drugih razmer na duševni raz- voj, vzgajanje in na uspeh v šoli. Obče tekstno stanje!	Odredbe za zdravljenje in njih uspeh Datum	Nasveti učiteljem za otrokovo vzgojo Datum	Priobčitev roditeljem Datum	Pripomba učitelja Datum	Druge pripombe

Zavod, šola, oddelek za
 Zdravnik

(Obrazec B)
 (21 × 34 cm)

POROČILO

o boleznih in anomalijah, ki so se ugotovile pri otrocih v šol. letu 19..... /

Zaporedna številka	Skupno število otrok v razredih :														Skupaj	
	Razred I. oddelka	Razred II. oddelka	Razred III. oddelka	Razred IV. oddelka	Razred V. oddelka	Razred VI. oddelka	Razred VII. oddelka	Razred VIII. oddelka								
	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.		m.
Naziv bolezni in anomalij, ki so se ugotovile pri otrocih v oddelkih																
Skupaj v %																

V dne 19..... Zdravnikov podpis:

(Stran 1)

(Obrazec C)
(25 cm × 40 cm)Uprava šole**SPISEK**

**otrok, ki jih mora uprava osnovne šole
upoštevati po §§ 15. in 58. zakona
o narodnih šolah.**

Navodila :

1. V razpredelke 1 do 5 vpiše upravitelj osnovne šole vse otroke, ki jih upošteva uprava osnovne šole po §§ 15. in 58. zakona o narodnih šolah.
2. V razpredelke 6 do 19 vpiše upravitelj osnovne šole one otroke, ki po členih 8. in 9. pravilnika o zdravniškem pregledu za vpis v šolo niso bili vpisani v osnovno šolo.
3. V razpredelke 20 do 35 vpiše upravitelj osnovne šole podatke o učencih osnovne šole, ki radi nezadostne razvitosti ali drugih defektov ne morejo uspešno zasledovati pouka na osnovni šoli, po § 58. zakona o narodnih šolah in § 11. zakona o zdravstveni zaščiti učencev.
4. V razpredelke 36 do 43 vpiše upravitelj osnovne šole zopet vse otroke, ki jih upošteva uprava šole po §§ 15. in 58. zakona o narodnih šolah.

Na osnovi zdravniškega pregleda po § 11. zakona o zdravstveni zaščiti učencev in § 58. zakona o narodnih šolah je učencev oproščen nadaljnega pohajanja osnovne šole, ker ne more uspešno slediti pouku										Učencev se predlaga za vpis v šolo za																			
zbog telesne nesposobnosti		zbog nedostatne umske razvitosti		ima nalezljivo bolezen		zbog moralne pokvajenosti		glede			Pripomba																		
Koliko let je pohajal-a učencev-ka razred osnovne šole										pomozno šolo (oddelek)			pohabljene otroke			rekonvalescentne otroke			naglušne, kratkovidne, epileptične otroke in otroke z govornimi hibami			zavod za idiole ali imbecilne			zavod za zaenmarjene otroke, § 2. zak. o nar. solah				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	36	37	38	39	40	41	42	43		
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35														

Pravilnik

o prijavi in sprejemu otrok v zavode, pomožne šole in oddelke za nezadostno razvite otroke, izdan na osnovi §§ 15. in 58. zakona o narodnih šolah

(Obrazec 1)

I. Kateri otroci se lahko sprejmejo v pomožne šole (oddelke).

V pomožne šole (oddelke) se sprejemajo samo oni nezadostno razviti učenci, ki so sposobni za izobraževanje.

V pomožne šole (oddelke) se ne morejo sprejeti:

1. Težje slabomiselnih. (Ako pa osnovna šola, roditelji ali varuhi prijavijo tudi take otroke, potem se morajo ti natančno opazovati in preiskati in na osnovi tega poslati v zbiralni ali pripravljalni razred, ali pa v posebni zavod, kakršne so pač otrokove sposobnosti.)

* Ministrstvu prosvete kraljevine Jugoslavije, oddelek za osnovno šolstvo, O. N. br. 9905, 12. februarja 1932, v Beogradu. Na osnovi §§ 15. in 58. Zakona o narodnih šolah in v zvezi z odloki ON br. 25609, 25610 in 25611 od 28. III. 1931. predpisujem Pravilnik o prijavi in sprejemu otrok v zavode, šole in pomožne oddelke za nezadostno razvite otroke, v zvezi z obrazcem 1. Minister prosvete: dr. Drag. S. Kojič, s. r.

2. Zanemarjeni, razdražljivi otroci in oni, ki so zaostali v šoli zaradi bolezni in drugih zunanjih vzrokov, pa so sicer normalni.

3. Otroci psihopatične konstitucije brez znatnih intelektualnih nedostatkov.

4. Slepi, gluhonemi, gluhi in nagluhi otroci, ki so sicer normalni, kakor tudi epileptični otroci.

Za take otroke se ustanove posebni zavodi ali šole.

II. Kdaj se lahko izvrši vpis v pomožno šolo (oddelek).

Vsak otrok mora najprej obiskovati osnovno šolo in šele po eno ali dvoletnem brezuspešnem obiskovanju prvega ali drugega razreda se sprejme lahko v pomožno šolo. V pomožno šolo (oddelek) se lahko takoj sprejmejo samo oni otroci, ki so jih pri vpisu v osnovno šolo prijavi starši sami in jih je pregledal šolski zdravnik.

Otroci, ki so ob rednem napredku obiskovali že tretji razred osnovne šole, ne pridejo v poštev za sprejem v pomožno šolo. Ako pa učenec 3. ali višjega razreda postane zaradi bolezni ali drugih vzrokov duševno abnormalen, se lahko tudi iz tretjega ali višjega razreda prijavi za sprejem v pomožno šolo (oddelek).

III. Kako se vrši sprejem v pomožno šolo (oddelek).

A. Poslovanje osnovne šole.

Kadar razredni učitelj v prvem razredu osnovne šole opazi, da kak učenec nikakor ne more slediti pouku in da vedno bolj zaostaja, mora takoj za vsakega takega učenca napraviti in voditi po-

seben priročen zvezek, v katerega skrbno vpisuje vsa psihološka opazovanja pri šolskem delu, igri, obnašanju in učenčevem vedenju v družbi.

Ako se do 1. aprila učenčevo stanje nikakor ne zboljša, mora razredni učitelj predlagati šolskemu upravitelju, da se tak učenec prijavi za sprejem v pomožno šolo (oddelek).

Razredni učitelj sestavi predpisani »Prijavni list za sprejem v pomožno šolo« (Obrazec i), v katerega mora na podlagi svojih posameznih opazovanj vpisati vse, kar je posebno važno za otrokovo vzgojo.

»Prijavni list za sprejem v pomožno šolo« mora biti sestavljen v živahnem slogu, na podlagi opazovanj, upoštevajoč sledeče:

1. Dete in družina.

Pred vsem je treba natančno izpolniti glavo »Prijavnega lista«, ki vsebuje otrokove osebne podatke.

Podatke o razmerah v družini in o vzgoji otroka doma dobi učitelj od staršev, oziroma od varuhov.

2. Opazovanje v osnovni šoli.

1. Delovanje čutov vida, sluha, tipa, okusa in vonja:

Zabeležijo se nepravilnosti, ki so se opazile, in to glede na ostrost (tenkost) in gibčnost čutov.

2. Nedostatki, ki se posebno izražajo v otrokovem duševnem razvoju:

a) Pazljivost. Učitelj mora opazovati dete: kako se vede pri igri, kako uporablja igračke,

kako posnema sploh, a zlasti kadar se dramatizirajo povestice in pesmice, kako telovadi; na izletih; pri posameznih učnih predmetih, in sicer z ozirom na trajnost in gibčnost pazljivosti, na otrokovo sposobnost, da sam opazuje, zlasti pa glede na večja motenja pazljivosti.

b) **Zaznanje in razumevanje** je treba opazovati pri vežbanju čutov, pri sestavljanju in izdelovanju oblik. Paziti je treba, ali otrok spozna predmete na sliki, kako modelira, ilustrira, riše; kako razume števila (ali samo vizuelno?), črke, delo in to glede na otrokovo sposobnost, da zaznava in razlikuje stvari, oblike, barve, ali ima predstave o prostoru, veličini, številih, posledicah, času; opazovati je treba tudi izrazita motenja vizuelne in akustične prirode.

c) **S p o m i n**: Učitelj beleži, kako otrok ponavlja za njim števila, zmiselne zloge, kratke stavke; kako si je zapomnil preproste ukaze in naročila; kako se spominja na doživljanje doma, v šoli, na razne kraje (pot v šolo, izprehodi), na črke, besede, stavke, oblike, učno tvarino, melodijo, pesemco in delo; kako ponavlja števila, imena dni, mesecev (tudi v obratnem redu); kako si otrok zapomni: mehanično ali z razumevanjem; izraziti nedostatki: posebna pozabljivost, enostranski spomin.

č) **D o m i š l j i j a** (fantazija). Kako otrok uporablja igračke. Fantastično uporabljanje raznih predmetov za igračke. Kako otrok ilustrira, modelira in dramatizira učno tvarino; otrok mora tudi pripovedovati, kaj je ilustriral ali modeliral. Kako se otrok uživa v bajke; fantastično pripovedovanje lastnih doživljanjev; kakšne želje ima otrok v raznih prilikah. Kaj pripovedujejo otroci o

svojih sanjah. Ali otrok samo posnema ali ima ustvarjajočo domišljijo. Bolestni pojavi domišljije; motenja, nejasna domišljija, fantastične laži itd.

d) **Mišljenje.** Kako otrok razume svojo okolico. Ali spozna svoj »jaz«, družino, dom, šolo, pot in poklic ljudi iz najbližje okolice. Ali pozna živali, prometna sredstva, denar, čas. Kakšno je to znanje, ali je točno, podrobno, površno, ali se drži samo zunanosti. Treba je navesti konkretne primere, motive, opažanja in značilne nedostatke. Dalje je treba opazovati, ali otrok misli resno ali neresno, kadar sodi o (vedenju) svojih tovarišev, kadar izvršuje naloge in naročila, v razumevanju govora in berila, v pisarnih nalogah. Navesti je treba tipične pogoške v čitanju in pisanju, računanju, lepljenju, sestavljanju (ali otrok izpreminja in izpušča); ali sam najde svoje napake. Kako dopolnjuje proste slike in potek stvari. Ali ima razumevanje za stvarni pouk, kako opisuje slike, definira predmete (ali glede na uporabo, namen, ali že pozna nadrejene, višje pojme). Koliko abstraktnih pojmov pozna in katere, ali razume vzročne odnose stvari: zato ker; pojmuje-li prostor in čas; ali lahko najde nezmislivost v stvareh, (to, kar se protivi zdravemu razumu). Opazovati je treba potek misli (urejen ali neurejen); ali otrok razume vrstni red in pravilnost stvari ali lahko tvori pojme, ali razume analognosti (sličnosti); otrokova sposobnost, da razsoja in se odloči. Posebni nedostatki kakor so na pr.: zastoj misli, beg idej, nesposobnost mišljenja itd.

e) **Jezik** se lahko najbolj opazja pri igri (spontani govor), kadar otrok nekaj pripoveduje ali o čem poroča (bodisi na vprašanja ali svobodno), v pisarnih nalogah itd. Posebni nedostatki

kakor: gluhota, slabo razumevanje za jezik, agramatizem, bebljanje in druge govorne napake.

f) **Kretanje (gibanje)** je treba opazovati pri posnemanju (imitaciji), pri dramatiziranju učne tvarine, pri igri in telovadbi, pri risanju, pisanju in ročnem delu. Opazovati je treba, kako se otrok drži, hodi, smeje, kremži in v katerem redu izvaja gibe. Posebni nedostatki, kakor: zastajanja v gibih, motorni nemiri, vznemirjenja, grimase, motorične nesposobnosti, napake v koordinaciji, to je: nepravilen razpored gibov, motenja v ritmu, motorna motenja pri pisanju; pisanje z levico.

g) **Utrujenost** je treba opazovati pri igri in pri učnem delu. Učitelj beleži, kakšen je otrok, kadar dela in po delu, kako se drži in vede, razpoloženje za delo, kupičenje pogrešk itd. Opazovati je treba, ali je utrujenost splošna, ali se pojavlja zlasti pri duševnem delu. Koliko časa traja utrujenost otroka in v kolikem času se lahko otrok odpočije.

h) **Nestanovitnost v razpoloženju.** Opazovati je treba, kako je otrok razpoložen napram učitelju, tovarišem in pri učnem delu (izrazite nestanovitnosti pri delu, zlasti pri pisanju, prepisovanju, čitanju, risanju, pripovedovanju itd.). Kaj je **povod** za nestanovitnosti in kolikokrat se pojavljajo. Koliko časa traja neugodno razpoloženje in kako se izraža: nemotiviran smeh, jok, izmena v veselosti in apatičnosti, beganje itd.

i) **Potek dela.** Treba je opazovati pri duševnem in telesnem delu. Kako otrok izvaja delo: temeljito, površno, naenkrat, v presledkih, mehanično. Vztrajnost, sposobnost za vežbanje. Motenja pri začetku dela, posebno počasen tempo dela.

j) Vedenje pri igri in v družbi. Pozornost vzbujajoče navade otrokove pri igri, šolskem delu, v občevanju z učiteljem in tovariši (med odmorom in na izprehodih). Zmisel za čistoto in red: (telesa, oblačila, igrač, knjig, šolskih potrebščin itd.) Dali je verjetno, kar otrok izpoveduje, dali namenoma ali brez namena pači resnico.

k) Izražanje volje. Ali je hotenje razumno, nagonsko, obvladljivo, neobvladljivo, nekročno, samovoljno. Otrokova sposobnost, da se sam odloči; sugestibilnost.

l) Č u d — n a r a v a. Opazovati pri igri in pri vsem učnem delu, v občevanju z učiteljem in tovariši, ali je otrok miren, nemiren, razburljiv, ravnodušen, občutljiv, otožen ali težko razdražljiv. Posebno izrazite nedostatke v značaju je treba objasniti v »Prijavnem listu«.

3. Doseženo znanje in spretnosti.

Šolsko znanje je treba izprašati z ozirom na učni program za razred, ki ga učenec obiskuje.

Tako izpolnjeni »Prijavni list« podpiše razredni učitelj in upravitelj osnovne šole.

V času od 1. aprila do 1. maja pregleda šolski zdravnik učence, ki jih je treba prijaviti za sprejem v pomožno šolo (oddelek).

Kadar šolski zdravnik pregleda prijavljene učence, vpiše rezultate pregleda v »Prijavne liste« in jih vrne osnovni šoli. Tako izpolnjene »Prijavne liste« pošlje upravitelj osnovne šole do 5. maja upravitelju pomožne šole, a v mestih, kjer ni samostojnih pomožnih šol, sreskemu šolskemu nadzor-

niku, ki jih službeno dostavi učitelju pomožnega oddelka.

Ako za katerega učenca podatki ne bi bili dovolj točno in jasno zabeleženi v »Prijavnem listu«, zahteva upravitelj pomožne šole, odnosno učitelj pomožnega oddelka preko upravitelja osnovne šole točne podatke od razrednega učitelja prijavljenega otroka.

B. Pregled šolskega zdravnika.

Šolski zdravnik je dolžan, da v času od 1. aprila do 1. maja pregleda vse učence, ki jih je osnovna šola prijavila za sprejem v pomožno šolo in takoj opisuje rezultate pregleda v »Prijavni list«.

Šolski zdravnik poziva na pregled tudi starše (varuhe), da ga obveste o družinskih razmerah in o otrokovem razvoju pred obiskom šole.

Šolski zdravnik vrne izpolnjene »Prijavne liste« upravitelju osnovne šole.

Rezultati pregleda šolskega zdravnika služijo upravitelju osnovne šole kot osnova za nadaljno postopanje in kot navodilo za učitelja pomožnega oddelka.

C. Poročilo pomožne šole.

Vsi učenci, ki jih je ob koncu minulega leta prijavila osnovna šola, pridejo v začetku šolskega leta v pomožni oddelek na opazovanje. Ob tej priliki se sprejemajo tudi otroci, ki so jih prijavili starši sami.

Učitelj pomožnega oddelka je dolžan, da pro- uči podatke, ki sta jih vpisala v »Prijavni list« razredni učitelj osnovne šole in šolski zdravnik. Ako otroka ni pregledal šolski zdravnik, mora pri njem učitelj pomožnega oddelka pregledati in preizkusiti

čute vida in sluha. Ako otrok ne pozna črk in števil, se mora učitelj poslužiti preprostih ali otrokom znanih znakov kakor so na pr.: 000 +++ itd.

Barvne krede lahko služijo za preizkušanje poznavanja barv in preprostih pojmov o številih. Pri spoznavanju barv se zahteva, da otrok posamezne barve samo razlikuje, ne pa tudi, da jih imenuje. Pri sluhu je treba paziti, ako otrok sliši šepetanje za seboj.

1. Glede na orientiranje in razumevanje stvari v okolici izprašuje učitelj pomožnega oddelka učenca neprisiljeno, prijateljsko in ne glede na kakšen poseben način izpraševanja. Na ta način učitelj lahko pridobi otrokovo zaupanje in ga uvede v ono področje, ki otroka najbolj zanima, a s tem ga pripravlja za poznejše izpraševanje duševnih sposobnosti s pomočjo testov. S takim svojim delom odstranja istočasno ovire, ki motijo pravilno oceno otrokove inteligence s pomočjo testov. Te ovire so: plašljivost, strah, nervoznost, motorični in senzorični govorni nedostatki, eventualne razlike v učiteljevem in učenčevem dialektu, tako da se takoj med seboj ne razumeta itd. Istočasno lahko učitelj opazi, na kateri način bo otroku stavil vprašanja, da dobi dogovor, po katerem lahko v širokih obrisih sodi o otrokovem duševnem stanju.

Na podlagi tega naj učitelj stavi vprašanja v tem redu: 1. Glede na proste pojme: o delih otrokovega telesa, oblačilu, domu, imenu očeta in matere, o imenih predmetov v hiši, v okolici, o praznikih, kupovanju, o šoli itd. 2. Glede na višje pojme: o namenu človeških udov, predmetov, kaj kdo dela; kje se kaj kupuje, koliko sta-

nejo stvari; kaj je otrok videl in doživel jeseni, pozimi, spomladi ali poleti. 3. Glede na večje zahteve pri odraslih učencih: Kako prihaja otrok v šolo; razgovor o rokodelcih in s čim delajo rokodelci. Pri zastavljanju vprašanj se ne sme pretiravati, ker se otrok kmalu utruji, a utrujenost je precejšnja motnja za ocenjevanje inteligence.

2. Šolsko znanje je treba izpraševati po učnem programu za razred, ki ga je obiskoval prijavljeni učenec. Učitelj pomožnega oddelka mora dobro poznati učni načrt osnovne šole.

Vse, kar izprašuje in opazuje, beleži učitelj v posebni zvezek, ki ga vodi za vsakega učenca posebe v zmislu teh navodil. V »Prijavni list« vpiše na koncu izpraševanja in opazovanja ono, kar je najznačilnejše za duševni razvoj otroka in kar otrok že zna iz posameznih predmetov. Priložiti je treba tudi učenčev rokopis in kako ilustracijo (risbc).

3. Za preizkušanje inteligence mora učitelj pomožne šole najprej dobro proučiti beleške razrednega učitelja v »Prijavnem listu« in jih primerjati z lastnim opazovanjem o otroku, na način kakor je to navedeno v teh navodilih pod »Opazovanja«. Na ta način učitelj opazuje duševni razvoj otroka pomožne šole ves čas, ki ga otrok prebije v tej šoli, in beleži v priročni zvezek, iz zvezka pa v »Osebno popisnico«, ki jo vodi za vsakega učenca. Za preizkušanje inteligence po testih Binet-Simon, Sante de Sanktis, Rossolimo-Bartsch itd. se mora držati predpisanih metod, vendar pa je dovoljeno, da se posamezni testi uporabljajo z ozirom na okolico, v kateri otrok živi in se vzgaja. Vedno je treba paziti na to, da učenec dobro razume stavljeno

vprašanje in da se s praktičnimi pomožnimi vprašanji stvar samo pojasnjuje, nikakor pa ne, da se odgovor olajšava ali otežuje. Za preizkuševanje inteligence po testih je pred vsem potrebno, da je učitelj dobro pripravljen. Beležke in zapisniki o preizkušnji inteligence po testih so potrebne radi primerjanja in kontrole. Učitelj pomožne šole jih mora priložiti »Prijavnemu listu«, da jih pregleda šolski zdravnik in sprejemna komisija.

Kadar učitelj pomožne šole izpolni svoje poročilo v »Prijavnem listu«, vrne vse »Prijavne liste« upravitelju pomožne šole, a kjer so pomožni oddelki pri osnovnih šolah, jih izroči upravitelju te šole.

C. Rešitev sprejemne komisije.

Upravitelj pomožne šole, v krajih pa, kjer so pri osnovnih šolah pomožni oddelki, skliče sreski šolski nadzornik kot predsednik »Sprejemne komisije« v oktobru komisijo k sodelovanju.

Člani sprejemne komisije so: upravitelj osnovne šole, učitelj pomožnega oddelka, v katerega se otrok vpiše, in šolski zdravnik. Vsak član komisije poda svoje mnenje in predlog za posameznega otroka. Mnenje se lahko pricbči predsedniku tudi pismeno.

Učitelj pomožnega oddelka predlaga na osnovi otrokove orientacije v okolici, šolskega znanja in preizkušnje inteligence, ali je potrebno, da se otrok sprejme v pomožni oddelek, ali se vrne osnovni šoli.

Upravitelj osnovne šole pove dosedanja izkustva z učencem v osnovni šoli.

Šolski zdravnik ali zdravnik specialist, ako ga ima pomožna šola, pove svoje mnenje o otrokovem telesnem in duševnem stanju.

Predsednik sprejemne komisije overovi, da ni bilo pogrškov in da je bila rešitev sklenjena po vsestranskem in sporazumnem delu.

Rešitev sprejemne komisije se glasi:

N. N. se vpiše v pomožno šolo v ... razred.

N. N. se vrača v osnovno šolo.

N. N. je treba vpisati v zavod za imbecilne, slepe ali gluhoneme.

Ako sprejemna komisija ni soglasna in zadeve ne morejo rešiti člani komisije, je treba ves predmet z natančnimi podatki in vpisi poslati v rešitev prosvetnemu oddelku banske uprave, oziroma ministrstvu prosvete.

Sklep komisije se javi roditeljem, da ga vzemo na znanje in da se po njem ravnajo. Sklep pošlje roditeljem predsednik komisije, toda ne navaja razloga, zaradi katerega je došlo do sklepa.

O izostajanju učencev, ki so bili sprejeti v pomožno šolo, se vodi evidenca v zmislu §§ 60., 61. in 62. zakona o narodnih šolah.

Ako učenec v pomožni šoli tako dobro napreduje, da se lahko misli na njegovo vrnitev v osnovno šolo, tedaj se priporoča, da se pošlje za 2 do 3 tedne na poizkus v najbližji razred osnovne šole, v kateri se namerava učenec vrniti. Ako se v toku teh 2 do 3 tednov pokaže, da bi učenec mogel napredovati v osnovni šoli, potem lahko izvrši na predlog učitelja pomožnega oddelka in šolskega zdravnika šolski nadzornik ali upravitelj pomožne šole definitivni prevod v osnovno šolo.

Oddelki za nezadostno razvito deco se imenujejo pomožni oddelki. Ta označba ne sme nikdar dati povoda učitelju, da bi mogel kdo občutiti, da te oddelke obiskujejo duševno zaostali otroci.

Oddelki za nezadostno razvito deco ne morejo biti kombinirani razredi, temveč vedno eno-razredni oddelki.

Prijavni list

za sprejem v zavod, pomožno šolo ali oddelk za nezadostno razvite otroke

(Stran 2)

(Stran 1)

Obrazec I.

Velikost 20, 5 cm × 34 cm

Prijavni list

**za sprejem v zavod, pomožno šolo ali
oddelek za nezadostno razvite otroke**

(Stran 2)

(Stran 3)

Mesto Beograd Zavod, šola
 Banovina Šolsko leto
 Občina

PRIJAVNI LIST

za sprejem v zavod, pomožno šolo ali oddelek
 za nezadostno razvite otroke v

1. Otrok in družina

Ime in priimek učenca
 Datum in kraj rojstva
 Pristojnost (kraj, srez, banovina)
 Stanovanje (kraj, ulica in število)
 Vera . . . narodnost . . . cepljen . . .
 Ime, poklic, stano- { matere
 vanje, kraj, pošta in { očeta
 železniška postaja { varuha

Dosedanji potek šolanja:

Obiskoval otroško zabavišče v .. od .. 19.. do .. 19..
 Obiskoval osnovno šolo v od .. 19.. do .. 19..
 Od obiska osnovne šole je bil oproščen . . . leta
 zaradi
 Preselil se je v šolo v . . dne . . 19. . zaradi . .
 Preselil se je v šolo v . . dne . . 19. . zaradi . .
 Preselil se je v šolo v . . dne . . 19. . zaradi . .

- I. razred osnovne šole ponavljal ... let, zaradi ...
 II. razred osnovne šole ponavljal ... let, zaradi ...
 Zamude v poslednjem šolskem letu: število opravičenih zamud
 število neopravičenih zamud , zaradi

Podatki o družini.

1. Koliko otrok imajo starši?
2. Koliko dečkov?
3. Koliko deklic?
4. Kateri po vrsti je ta otrok?
5. Ali imajo v družini še katerega otroka, ki je slabomiseln, hrom, gluha, gluho-nem, slep, bolehen?
6. Ali so starši v krvnem sorodstvu, ako so, v katerem kolenu?
7. Ali so roditelji, babica, ded, njihove sestre in bratje slabomiselni, nemi, gluha-nemi, slepi
8. Ali ima kdo v družini tuberkulozo, škrofulozo ali kako drugo nalezljivo bolezen?
9. Ako starši niso več živi, za katero boleznijo so umrli?
10. Stanovanjske, gmotne in družinske razmere
11. Bolezni, ki jih je otrok prebolel v predšolski in šolski dobi

(Stran 4)

2. Podatki o doseganju vzgoji otroka.**Opazovanja v osnovni šoli.**

1. Kdo vzgaja in kako se vzgaja otrok doma
2. Kako uporablja otrok svoje čute

Nedostatki v otrokovem duševnem razvoju.

(Ni dovolj, ako se opazovanja vpišejo samo: »zadostno«, »nestanovitno«, »počasi«, »hitro«, »leno« itd., ampak je treba točno opisati opazovanja po predpisanem pravilniku).

1. Pazljivost:
2. Zaznave in razumevanje:
3. Spomin:
4. Domišljija (fantazija):
5. Mišljenje:
6. Jezik
7. Kretanje (gibanje):
8. Utrujenost:
9. Nestanovitnosti v razpoloženju:
10. Potek dela:
11. Vedenje pri igri in v družbi:
12. Izražanje volje, kako se volja kaže:
13. Čud, narava:

Doseženo znanje in spretnosti.

1. Ali se otrok rad uči?
 2. Kaj in kako otrok čita (črke, besede, stavke)?
 3. Kaj in kako otrok piše (ali prepisuje in zлага črke, besede; ali piše po nareku črke, besede, kratke stavke; ali piše neredno, neokretno)?
 4. Kaj in kako otrok računa (ali šteje s kazanjem na predmete ali brez kazanja; ali pozna številke; ima li pojme o številih; obseg; kako računa praktične naloge)?
- V, dne 19..

Razredni učitelj:

Upravitelj narodne šole:

3. Pregled šolskega zdravnika.

1. Slaboumnost, živčne bolezni, sifilis, tuberkuloza, pijančevanje, zločin, krvno sorodstvo roditeljev ali prednikov kot vzroki hereditarne obremenjenosti otroka. Starost staršev na dan rojstva otroka. Koliko je zakonskih in koliko nezakonskih otrok?
2. Nosečnost; število splavov, porodov:
3. Kateri po vrsti je ta otrok? Zakonski ali nezakonski?
4. Koliko otrok je umrlo? Zakaj?
5. Potek poroda:
6. Otrokova hrana in negovanje v prvi življenjski dobi
7. Dobivanje zob:
8. Kdaj in kako je otrok shodil?
9. Kdaj in kako se je otrok naučil govoriti?
10. Posebnosti pri opravljanju telesnih potreb:
11. Bolezni, rane, nesreče, spanje:
12. Splošna telesna konstitucija, telesne bolezni:

13. Teža in višina:
14. Oblika, obseg, dolžina in širina glave, nepravilnosti lobanje
15. Usta, zobje, nos, grlo:
16. Bolezni in nepravilnosti prsnih organov:
 Bolezni in nepravilnosti trebušnih organov:
 Bolezni in nepravilnosti udov:
 Bolezni in nepravilnosti čutov:
 Bolezni in nepravilnosti kože:
17. Bolezni in nedostatki v centralnem živčnem sistemu. Stresanje, konvulzija mišic, zenice, razdražljivost
18. Hoja
19. Govor
20. Druge telesne in duševne posebnosti:
- V dne 19..

Šolski zdravnik:

(Stran 6)

4. Poročilo učitelja pomožne šole (oddelka).

1. Kako se otrok orientira in razume stvari v svoji okolici?

.

2. Šolsko znanje. Kako otrok pripoveduje, riše in ilustrira? (Priložiti ilustracijo, risbo.) . . .

.

Kako otrok piše (prepisuje, piše po nareku)? (Priložiti rokopis.)

.

Kako otrok čita? Govor otroka

.

Kako otrok računa? V katerem obsegu? . . .

.

3. Preizkušnja inteligence po Zieheniu, Binet-Simonu, Sante de Sanctisu, Rossolimo-Bartschu itd. (Priložiti izpolnjen obrazec.)

.

4. Pozornost vzbujajoče vedenje otroka pri preizkuševanju

.

Pomožna šola, zavod, oddelek v . . ., dne . . . 19..

Strokovni učitelj, preizkuševalec:

.

(Stran 7)

5. Sklep sprejemne komisije.

1. Mnenje in predlog učitelja-preizkuševalca pomožne šole (oddelka):
2. Mnenje in predlog upravitelja osnovne šole:
3. Mnenje in predlog šolskega zdravnika (ako ima pomožna šola, zavod svojega zdravnika, potem njegovo mišljenje):
4. Mnenje in predlog predsednika sprejemne komisije:
5. Sklep komisije o sposobnosti otroka in predlog za sprejem v zavod, pomožno šolo ali oddelek za nezadostno razvite otroke:

V, dne 19..

Podpisi članov komisije:

6. Odredba pristojne banske prosvetne uprave, oziroma ministrstva prosvete.

Ali se otrok sprejme ali ne sprejme v zavod, šolo, oddelek za nezadostno razvite otroke?

Datum 19...

Podpis:

(Stran 8)

Predpisi

o vodstvu „Osebne popisnice“ v zavodih, šolah in oddelkih za nezadostno razvite in defektne otroke

(izdani na osnovi §§ 15. in 58 zakona o narodnih šolah).¹

»OSEBNA POPISNICA«.

Za vsakega otroka, ki je od sprejemne komisije sprejet v zavod, šolo ali odderek za nezadostno razvite ali defektne otroke v smislu §§ 15., 57. in 58. zakona o narodnih šolah, vodi razredni učitelj »Osebno popisnico« (obrazec 4).

»Osebna popisnica« je v organski zvezi s »Prijavnim listom« in se smatra kot njegovo nadaljevanje. Zato razredni učitelj te vrste specialnih šol vpiše najprej v »Osebno popisnico« podatke, ki jih je dognala sprejemna komisija, in sicer:

Na prvi strani vse osebne podatke o otroku. Ako se more dobiti otrokova fotografija, se priporoča, da učitelj nalepi tudi fotografijo na prvi strani zgoraj v kot. Ob pričetku in koncu šolskega

¹ Ministrstvo prosvete Kraljevine Jugoslavije, oddelek za osnovno šolstvo, O. br. 9904, 12. februarja 1932. v Beogradu. Na osnovi §§ 15. in 58. zakona o narodnih šolah in v zvezi z odloki O. N. br. 25.609, 25.610 in 25.611 od 28. marca 1931. predpisujem pravila o vodstvu »Osebne popisnice« v zavodih, šolah in oddelkih za nezadostno razvite in defektne otroke. (Obrazec 4). Minister prosvete: Dr. Drag. S. Kojić s. r.

leta meri učitelj višino in težo vsakega učenca in vpisuje podatke v »Pregled telesnega razvoja« s točnim datumom vpisa.

A. Podatki staršev, varuhov, vzgojiteljev in zdravnika o doseganju razvoju otroka.

Na 1. in 2. strani prepiše učitelj podatke iz »Prijavnega lista«.

1. **Otrok in družina.** Ako ti podatki v »Prijavnem listu« niso popolnoma točni in ne odgovarjajo zahtevam teh specialnih šol, jih mora razredni učitelj v teku prvega polletja najprej dopolniti in jih šele potem vpisati v »Osebno popisnico«.

Pri zbiranju podatkov mora biti učitelj v razgovoru s starši, varuhi in otrokovimi vzgojitelji vedno vljuden, uslužen, resen, a nikdar ohol. Roditelji ali varuhi morajo iz razgovora z učiteljem dobiti vtis, da hoče šola pomagati njihovemu otroku in da so ti podatki važni in potrebni za njegovo vzgojo. Za točnost podatkov je potrebno, da učitelj spozna razmere, v katerih žive starši, varuhi in otrok.

2. Podatke o doseganju razvoju otroka je treba tako prepisati, kakor so navedeni v »Prijavnem listu«.

3. Podatki šolskega zdravnika o telesnem in duševnem razvoju. Pod 3 se vpisujejo vsi podatki o zdravniškem pregledu otroka z vsemi pripombami in nasveti zdravnika specialnih šol za vzgajanje nezadostno razvitih in defektnih otrok.

Zdravnik specialnih šol mora sestaviti in vpisati točno anamnezo nezadostno razvitega in de-

fektnega otroka glede na njegovo fizično in psihično stanje po Pravilih o zdravniškem pregledu, sestavljenih na osnovi §§ 57. in 110. zakona o narodnih šolah.

B. Opažanje in preizkušnje otrokovega duševnega razvoja.

Po predpisanih navodilih za sestavljanje »Prijavnega lista« nadaljuje razredni učitelj z opazovanji in preizkušnjami duševnega razvoja in šele tedaj, ko dobi zanesljive podatke, jih vpiše v teku prvega polletja v »Osebno popisnico«.

C. Nadaljna opazovanja.

Najmanj dvakrat na leto vpisujeta razredni učitelj in šolski zdravnik s točnim datumom v »Osebno popisnico«, kar sta posebnega opazila pri otroku, in sicer: izpremembe v višini in teži; bolezni; vpliv družinskih, telesnih in drugih razmer na duševni razvoj, vzgojo in uspeh v šoli.

Na koncu šolskega leta se mora zabeležiti, koliko je učenec napredoval od preteklega leta in koliko se je razvil z ozirom na podatke, vpisane v »Osebni popisnici« pod B.

D. Polletne ocene.

Šole za nezadostno razvite in defektne otroke ocenjujejo učence na isti način kakor osnovne šole v smislu § 63. zakona o narodnih šolah. V »Osebno popisnico« se ocene vpisujejo z besedami in se, ako je mogoče, navede tudi obseg doseženega znanja. Staršem ali varuhom pošiljajo specialne šole isto taka izpričevala (izkaze) kakor osnovne šole. Zbiralni in pripravni oddelki teh šol poročajo samo staršem splošni napredek otroka.

Ker bi pa moglo biti izpričevalo s pečatom pomožne šole otroku ovira v življenju, je potrebno, da so izpričevala teh šol opremljena s posebnim pečatom »Osnovna šola«. Ta pečat, ki ga hrani upravitelj samostojne pomožne šole (poleg pečata »Pomožne šole«) samo za izdajanje teh izpričeval, mora imeti natančen naslov z besedilom: mesta, sreza in banovine. V izpričevalu ne sme biti označeno, da je otrok obiskoval pomožno šolo.

Omenjena izpričevala dobijo samo učenci, ki izstopajo iz šole po dovršenem obveznem šolanju v smislu § 65. zakona o narodnih šolah.

Učenec, ki je dovršil višje razrede samostojne pomožne šole ali višje razrede šole za gluho-neme ali slepe in je star 14 let, dobi izpričevalo o dovršeni osnovni šoli.

Prevod učenca v kako drugo šolo ali zavod se izvrši s posebno prevodnico, ki jo pošlje upravitelj šole neposredno upravitelju šole (zavoda), v katero se učenec preseli v smislu § 64. zakona o narodnih šolah. Prevodnici se priloži tudi prepis »Osebne popisnice«.

Učenci, ki na koncu obveznega šolanja niso izpolnili svoje šolske dolžnosti, pa izstopajo iz nižjih ali srednjih razredov, dobijo samo letno izpričevalo s pečatom pomožne šole.

Učenci drugih specialnih šol za slepe, gluho-neme, maloletne itd. dobivajo polletna in letna izpričevala (izkaze), kakor učenci osnovnih šol.

E. Splošna ocena pri izstopanju iz šole.

Kadar učenec izstopi iz šole, se vpiše v »Osebno popisnico« tudi splošna ocena. Ta

splošna ocena je šoli potrebna za poznejša poročila o učencu na razna vprašanja državnih in samoupravnih oblastev.

F. Po končanem šolanju.

Pomožne šole in šole za slepe, gluhone in itd. otroke morajo skrbeti za svoje učence tudi, ko so že zapustili šolo, in beležijo vse, kar o njih zvedo. Zlasti je treba zabeležiti vse, kar je važno, da se izpopolnijo podatki o karakteristiki učencev in da se jim, ako je treba, pomaga, ter se vidi, koliko je posameznemu učencu koristila vzgoja v teh specialnih šolah.

V krajih, kjer so internatski urejene specialne šole, ki imajo za svoje gojence posebne nadaljevalne obrtne šole in delavnice, se vodijo tudi beležke o napredovanju gojencev v nadaljevalnih obrtnih šolah, kakor tudi o podatkih po izstopanju iz nadaljevalnih obrtnih šol.

Obrazec 4.
Velikost 20,5 cm × 34 cm

(Stran 1)

»OSEBNA POPISNICA«

sestavljena na osnovi §§ 15. in 58. zakona o narodnih šolah.

(Stran 2)

(Stran 3)

Mesto Beograd	Zavod, šola
Banovina	Šolsko leto
Srez	Razred
Občina	Številka

slika

OSEBNA POPISNICA.

slika

Učenec				
Datum in kraj rojstva				
Pristojnost v (kraj, srez, banovina)				
Stanuje v (ulica, številka)				
Vera	narodnost cepljen			
Ime, poklic, sta- novanje, kraj, pošta in želez. postaja:	<table> <tr> <td rowspan="3">} očeta</td> </tr> <tr> <td>} matere</td> </tr> <tr> <td>} varuha</td> </tr> </table>	} očeta	} matere	} varuha
} očeta				
	} matere			
	} varuha			

Potek šolanja.

Obiskoval otroško zabavišče v od 19
do 19
Obiskoval osnovno šolo v od 19
do 19
Obiskoval osnovno šolo v od 19
do 19
Od obiska osnovne šole je oproščen
zaradi

Preselil se v šolo . . . dne . . . 19 . . . zaradi . . .

Preselil se v šolo . . . dne . . . 19 . . . zaradi . . .

Preselil se v šolo . . . dne . . . 19 . . . zaradi . . .

I. razred osnovne šole je ponavljal let
zaradi

II. razred osnovne šole je ponavljal let
zaradi

Zamude v poslednjem šolskem letu: število opravičenih zamud ; število neopravičenih zamud , zaradi

Srejet v zavod, šolo, razred za dne 19 . . . na osnovi sklepa sprejemne komisije štev. . . dne . . 19 . . Prijavni list štev. . . .

Preselil se v zavod, šolo v dne . . . 19 . . .

Izpisan iz zavoda, šole za po dovršeni šolski obveznosti, dne 19 . . Število izpričevala
--

Pregled telesnega razvoja.

Šolsko leto:	19./.	19./.	19./.	19./.	19./.	19./.	19./.	19./.
Datum:								
Višina cm:								
Teža kg:								

»Osebno popisnico« ne smejo nikdar dobiti v roke učenec, starši ali drugi sorodniki. »Osebna popisnica« se mora rabiti samo strogo službeno.

(Stran 4)

A. PODATKI STARŠEV, VARUHOV, VZGOJITELJEV IN ŠOLSKEGA ZDRAVNIKA O DOSEDANJEM RAZVOJU OTROKA.

To vpisuje razredni učitelj zavoda, šole v prvem polletju, čim dobi zanesljive podatke.

1. Otrok in družina. (Po vprašanjih v »Prijavnem listu«.)

Prijavni list staršev	Šole v zavod, šole, razred za	Šole v zavod, šole, razred za
Število otrok	Šole v zavod, šole, razred za	Šole v zavod, šole, razred za
Družina	Šole v zavod, šole, razred za	Šole v zavod, šole, razred za

Šole v zavod, šole, razred za	Šole v zavod, šole, razred za
Šole v zavod, šole, razred za	Šole v zavod, šole, razred za

2. Podatki o doseganju vzgoji otroka.

Šola leto:	19	19	19	19	19	19	19
Teta kg:							
Višina cm:							
Datum:							

(Stran 5)

3. Podatki šolskega zdravnika o telesnem in duševnem razvoju otroka.

Telesni in duševni razvoj. Vzgoja in izobrazba.

Prvo šolsko leto, razred: Šolski zdravnik:
19. \. Razredni učitelj:

B. OPAZOVANJA IN PREIZKUŠNJE OTROKOVEGA DUŠEVNEGA RAZVOJA.

Pazljivost in zanimanje:

Opazovanje in predstave:

Spomin:

Mišljenje, sposobnost presojevanja, kombiniranje in domišljija:

Jezik in govorne napake:

Kretanje:

Čuvstva in volja:

Potek dela, utrudljivost:

Vedenje pri igri in v družbi:

Posebne razvade:

Šolsko znanje:

Datum Datum
Šolski zdravnik Šolski zdravnik
Razredni učitelj Razredni učitelj

(Stran 6)

C. NADALJNJA OPAZOVANJA.

Vpisuje naj se najmanj dvakrat letno, a ne samo splošna ocena, pač pa tudi važni dogodki in njihov vpliv; datum in podpis.

Telesni in duševni razvoj. Vzgoja in izobrazba.	
Prvo šolsko leto, razred: . . . 19 . / . Razredni učitelj: . . .	Šolski zdravnik: . . .
Datum 19 . / Podpis	Datum 19 / Podpis

Telesni in duševni razvoj. Vzgoja in izobrazba.	
Drugo šolsko leto, razred: . . . 19 . / . Razredni učitelj: . . .	Šolski zdravnik: . . .
Datum 19 . / Podpis	Datum 19 / Podpis

(Stran 7)

Telesni in duševni razvoj. Vzgoja in izobrazba.

Tretje šolsko leto, razred: . . . 19 / . Razredni učitelj: . . .	Šolski zdravnik: . . . 19 / . Razredni učitelj: . . .
---	--

Datum 19 . / Podpis	Datum 19 / Podpis
--	--

Telesni in duševni razvoj. Vzgoja in izobrazba.

Četrto šolsko leto, razred: . . . 19 / . Razredni učitelj: . . .	Šolski zdravnik: . . . 19 / . Razredni učitelj: . . .
---	--

Datum 19 . / Podpis	Datum 19 / Podpis
--	--

(Stran 8)

Telesni in duševni razvoj. Vzgoja in izobrazba.	
Peto šolsko leto, razred: . . . 19 ./ . Razredni učitelj: . . .	Šolski zdravnik:
Datum 19 ./ Podpis	Datum 19 ./ Podpis
Telesni in duševni razvoj Vzgoja in izobrazba.	
Šesto šolsko leto, razred: . . . 19 ./ . Razredni učitelj: . . .	Šolski zdravnik:
Datum 19 ./ Podpis	Datum 19 ./ Podpis

(Stran 9)

Telesni in duševni razvoj. Vzgoja in izobrazba.

Sedmo šolsko leto, razred: . . .
19 / . Razredni učitelj: . . .

Šolski zdravnik:

Datum 19 . / . .
Podpis

Datum 19 / .
Podpis

Telesni in duševni razvoj. Vzgoja in izobrazba.

Osmo šolsko leto, razred: . . .
19 / . Razredni učitelj: . . .

Šolski zdravnik:

Datum 19 . / . .
Podpis

Datum 19 / .
Podpis

(Stran 12)

E. SPLOŠNA OCENA PRI IZSTOPU IZ ŠOLE.

1. Poročilo šolskega zdravnika v telesnem in duševnem stanju učenca. Telesni razvoj z ozirom na sposobnost za delo. Slabosti posameznih udov.

2. Doseženo znanje in spretnosti: računstvo, čitanje, ustmeno in pismeno izraževanje. Spretnost.

3. Ocena spomina, orientiranje v okolici, v samostojnem mišljenju in delu, o sposobnostih, da sam zasluži; sposobnost za poklic in izbira poklica.

4. Izobraževanje čuvstev in volje; ali obstoji možnost, da se otrok zapelje.

5. Datum izpisa:

Datum in število izpričevala pri izstopu po § 65. zakona o narodnih šolah.

(Stran 13)

F. PO DOVRŠENEM ŠOLANJU.

1. Izobraževanje učenca po izstopu iz osnovne šole. Ako ima zavod nadaljevalno obrtno šolo, potem podatki nadaljevalne obrtne šole.

2. Obrt, stanje, izpremembe.

3. Način življenja. Kaznjivi slučaji.

4. Druge opombe.

ZAVOD ZA VARNOST IN ZDRAVJE

1. Izobraževanje učencev po izstopu iz osnov-
ne šole. Ako ima zavod nadaljevalno obrtno šolo
potem pobudi nadaljevalne obrtne šole.

2. Doseženo znanje in spretnosti: računstvo,
šivstvo, kmetstvo in ostalo.

Na tej strani se z nalepljenjem papirja
napravi vrečica, v katero se spravljajo
značilni otrokovi rokopisi in risbe.

4. Druga opomba
kjer se da izračunati

5. Datum izpisa:
Datum in število zbiranja pri izstopu po
§ 65. zakona o narodnih šolah.

Začasni učni načrt za pomožne šole in oddelke.¹

A. SPLOŠNA NAVODILA.

1. Naloga pomožnih šol in oddelkov.

Pomožne šole (oddelki) so pedagoške ustanove za zdravljenje nedostatkov v duševnih funkcijah, zaradi katerih otroci ne morejo uspešno slediti pouku v osnovni šoli. Z ozirom na to je prva naloga pomožne šole, da ugotovi nepravilnosti v duševnih funkcijah, ki se izražajo na ta način, da otroci ne morejo slediti pouku v osnovni šoli. Pomožna šola mora najprej dognati, zakaj je otrok zaostal, in šele potem skrbeti, da s pedagoškimi sredstvi zdravi nepravilnosti v duševnih funkcijah.

Enako, kot učenci osnovne šole, morajo tudi učenci pomožne šole kasneje stopiti v življenje. Pomožna šola ima isto nalogo, kakor osnovna šola. Ona oblikuje po posebnem načrtu in programu duševne sile otrok, da tudi ti otroci posta-

¹ Ministrstvo prosvete Kraljevine Jugoslavije, oddelek za osnovno šolstvo O. N. br. 25.611 od 28. marca 1931. v Beogradu. Na osnovi § 15. Zakona o narodnih solah predpisujem začasni učni načrt in program za pomožne šole in pomožne oddelke Kraljevine Jugoslavije, ki je veljaven od dneva podpisa. Minister prosvete: Boža Maksimović s. r.

nejo koristni člani človeške družbe (§ 1. Zakona o narodnih šolah).

V največ slučajih obstojajo motnje v duševnih funkcijah otroka že pred vstopom v šolo, dognati in oceniti pa jih moremo šele, ko otrok že hodi v osnovno šolo. Osnovna šola mora torej predlagati, katere otroke je treba oddati v pomožno šolo (oddelek). Otroke za sprejem v pomožno šolo predlagajo lahko tudi drugi vzgojitelji, na pr. starši, varuhi ali varuštva.

O sprejemu otrok v pomožno šolo odločuje na osnovi podatkov dotedanjega otrokovega učitelja v osnovni šoli ter opazovanja in mnenja učitelja pomožne šole in mnenja šolskega zdravnika, posebna komisija, na podlagi pravilnika o sprejemu otrok v pomožno šolo, ki ga predpisuje minister prosvete v smislu § 15. Zakona o nar. šolah.

Na osnovi mnenja učitelja pomožne šole (oddelka) in šolskega zdravnika se otrok lahko vsak čas vrne v osnovno šolo.

Starši otroka, ki se ne more vzgajati v osnovni šoli, so dolžni, da ga čim prej javijo za sprejem v pomožno šolo (oddelek), kajti za otroka je za vedno izgubljeno vsako leto, ki ga brezuspešno prebije v osnovni šoli.

Pomožna šola ima šest razredov, od katerih I. in II. razred tvorita nižjo stopnjo, III. in IV. razred srednjo stopnjo, a V. in VI. razred višjo stopnjo. Ako je potrebno, ima lahko pomožna šola tudi pripravljalne ali zbiralne razrede. Ti so namenjeni oni deci, ki ne bi mogla slediti niti pouku v I. razredu pomožne šole.

Število otrok v posameznih razredih pomožne šole je lahko deset do petnajst, v pripravljalnem razredu šest do dvanajst.

Dečki in deklice se vzgajajo skupaj.

Učenci pomožne šole prestopijo lahko v višji razred samo, če so duševno toliko zreli, da morejo uspešno slediti stvarnemu (nazornemu) pouku v višjem razredu; k računanju pa hodijo učenci lahko iz višjih razredov v nižje. Pri prestopu iz IV. v V. in iz V. v VI. razred pa se mora zahtevati, da učenci dobro znajo jezik in računanje. Pouk je v pomožnih šolah individualen.

Učenci, ki so uspešno končali VI. ali V. razred, a so stari že štirinajst let, dobijo izpričevalo o dovršeni osnovni šoli. Obiskovanje pomožne šole pa je dovoljeno tudi onim učencem, ki so že prekoračili dobo šolske obveznosti.

Po dovršeni šolski izobrazbi se učenci pomožnih šol izobrazujejo lahko v primerni obrti, v delavnicah in obrtno nadaljevalni šoli (Primerjaj načrt in program dela v obrtno nadaljevalni šoli za slepe.)

Učencem, ki bodo po dovršenem šolanju odpuščeni iz pomožne šole, je treba svetovati, kateri poklic naj si izberó.

2. Osnovna načela za poučevanje.

1. Izhodna točka poučevanja mora biti vedno otrokova okolica; prav tako pa se je treba pri pouku tudi vedno vračati v otrokovo okolico.

2. Pouk mora biti vedno koncentričen, skupnostni. Izhod je dom (zavičaj), природа, a iz tega se razvija vse ostalo.

Pri prehodu od ene vrste dela v drugo se ni treba strogo mehanično držati urnika in učnega načrta, ampak se je predvsem ozirati na psihološko in stvarno potrebo (logična zveza tvarine, posebno razpoloženje za eno vrsto snovi, neposredne činjenice iz okolice zahtevajo, da se trenutno preskočijo neki deli; posebni dogodki v šoli zahtevajo, da se katera tvarina takoj obravnava ne glede na to, ali je ta predmet za tisti dan določen, oziroma če je določen, pa ne za to uro itd.).

3. Učno tvarino pridobiva otrok z delom, in sicer z učiteljevo pomočjo, a tako, da kolikor le mogoče samostojno uporablja čute, roke in govor.

4. Učna snov se prednaša otrokom z ozirom na njihovo omejeno sposobnost razumevanja. Izogniti se je treba vsemu, kar ni važno, kar ni neobhodno potrebno za življenje. Pouk polagoma napreduje od lažjega k težjemu.

5. Pri izbiri učne tvarine se je treba ozirati na praktične potrebe življenja. Učencem, ki šolo dovršujejo, je treba po možnosti dati neko zakroženo izobrazbo.

6. Pouk mora biti v največji meri nazoren. To se doseže na ta način, da se pri razlaganju nove tvarine zaposle vsi otrokovi čuti, da se dogodki v šoli česče predstavljajo (dramatizirajo) in da se učitelj vedno nazorno izraža.

7. Različna sposobnost učencev pomožne šole za delo zahteva najskrbnejšo individualno vzgojo na temelju točnega poznanja otrokovih domačih razmer, njegovih telesnih in duševnih lastnosti in njegovega predšolskega razvoja. S poukom, ki iz-

haja od skupne tvarine, privedemo učence istega oddelka z delovno zajednico do tega, da po svojih sposobnostih za delo s samodelavnostjo pridobijo novo znanje, oziroma ponavljajo že pridobljeno. Kadar je potrebno, se s posameznimi boljšimi in sposobnejšimi učenci zaposle lahko tudi preko razrednega cilja, a z manj sposobnimi je treba delati po učnem načrtu nižjega razreda.

Pouk v pomožnih šolah popravlja nepravilnosti in razvija dobre lastnosti učencev.

Ako se v istem oddelku vzgajajo sposobnejši učenci vkup, a manj sposobni posamezno, tedaj se morajo učenci, s katerimi se učitelj neposredno ne ukvarja, vedno koristno zaposliti.

8. Zlasti je važno, da se mnogo in na več načinov vadi čitanje, pisanje, računanje, gibanje rok itd.

9. Pouk ne sme kopičiti znanja, marveč mora razvijati otrokove telesne moči in duševne sile. Spominska snov se mora po obsegu in po obliki omejiti na najpotrebnejše, a vse se mora utrditi s češčimi in mnogostranskimi vajami.

Samo mehaničnemu vežbanju spomina se je treba izogibati.

10. Pri vseh učnih ukrepih je treba najbolj povzdigniti vzgojni moment in najskrbneje paziti na razvoj značaja in volje.

RAZPORED PREDMETOV.

Pripravljalni razred Predmeti	Ure	Predmeti	Nižja stopnja		Srednja stopnja		Višja stopnja	
			I. raz.	II. raz.	III. raz.	IV. raz.	V. raz.	VI. raz.
Fonetične govorne vaje	3	Verouk	1	1	2	2	2	2
		Narodni jezik	6	6	5	5	5	5
Začetni stvarni pouk	3	Stvarni pouk	5	5	5	—	—	—
		Narodna zgodovina in zemljepis	—	—	—	2	2	2
		Spoznavanje prirode in higiena	—	—	—	1	1	1
Vežbanje čutov	12	Računstvo z osnov. pojmi iz geometrije	4	4	5	5	5	5
		Risanje in ilustriranje	1	1	1	2	2	2
		Deško ročno delo	—	1	2	3	4	5
Zaposlenost	3	žensko ročno delo in gospodinjstvo	—	1	2	3	4	5
		Lepopis	—	—	1	1	1	1
Igre, petje in telovadba	3	Petje	1	1	1	1	1	1
		Telovadba po sokolskem sistemu	1	1	1	1	1	1
Skupaj	18	Skupaj	19	20	23	23	24	25

B. UČNI NAČRT

iz posameznih predmetov s kratkim metodijskim navodilom.

Učni načrt za pomožne šole in oddelke ne določa maksimalnih niti minimalnih ciljev, kajti te narekuje duševni in telesni razvoj otroka. Zaradi duševnih in telesnih nedostatkov, ki so pri posameznih otrocih različni, se ne more niti v istem razredu doseči pri vseh otrocih isti cilj.

Ta učni načrt predstavlja samo načrt gradiva, ki ga bo izpolnjeval učiteljski zbor pomožne šole z ozirom na sposobnosti učencev.

1. Verouk.

Učni program za verouk bo predpisan v zmislu zakona o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o narodnih šolah od 5-12-1929. in od 7-7-1930.

2. Narodni jezik.

Učenci se morajo usposobiti, da se nauče točno govoriti, razumljivo in izrazito čitati ter ustmeno in pismeno izražati se o doživljajih in stvareh.

Šola se mora naslanjati na govor, ki ga otroci govore doma, in stopnjema, prirodno, z gojenjem in vzbujanjem veselja in volje za opazovanje in opisovanje dogodkov je treba uvesti otroka v pravilni govor. Vse govorne vaje se morajo naslanjati na otrokovo resnično življenje in na njegove sposobnosti za ustmeno in pismeno izražanje.

Pravilno pismeno izražanje se dosega s popravljanjem napak v pismenih nalogah. Čtivo se jemlje iz življenja in otrokove okolice. V vseh razredih je treba paziti na govorne nedostatke (hibe).

3. Narodna zgodovina, zemljepis in spoznavanje prirode.

Smoter stvarnega pouka je, da učenci jasno spoznajo in razumejo dogodke v svoji okolici in pojave v prirodi, kakor tudi da se razvije v njih zmisel za koristno sodelovanje in življenje v družabni zajednici.

V tem stremljenju se navajajo otroci, da spoznajo in razumejo: dogodke v družini, družabnem in gospodarskem življenju; tipične primere živali in rastlin okoli svojega doma in prirodne pojave z ozirom na štiri letne čase. Pridobljeno znanje uporabljajo v ustmenem, pismenem in ročnem delu, pa tudi v računstvu in pojmovanju prostora. Učenci se seznanjajo z najvažnejšimi dogodki iz prošlosti ožje in širše domovine na popolnoma enostaven način o priliki narodnih in drugih svečanosti; z najvažnejšim o občini, srezu, banovini, državi in njihovih napravah z ozirom na praktično življenje, s tujino pa, v kolikor ima z njo zveze domovina.

4. Računstvo z osnovnimi pojmi geometrije.

Učenci se navajajo, da nazorno in z lastno dejavnostjo številno in prostorno razumejo svojo okolico in se usposablajo za reševanje enostavnih vsakdanjih računov. Snov za računstvo in osnovne pojme geometrije je treba jemati iz stvarnega pouka in ročnega dela.

5. Risanje.

Smoter risanja je, usposobiti otroka, da poleg risanja in ilustriranja po spominu opazuje prirodo in predmete v svoji okolici po obliki, barvi in da vse to jasno nariše. Risanje pomaga pri razvoju duševnih sil: razuma, čuvstev, fantazije in volje. Risanje, modeliranje in ročno delo v zvezi z ostalimi predmeti najbolj pomagajo pomožni šoli pri vršitvi njenih nalog.

Risanje se ne sme omejiti samo na ure po urniku, marveč se mora v interesu skupnosti pouka vzeti kot princip pri vseh učnih predmetih.

6. Deško ročno delo.

Naloga ročnega dela je, da otroci izdelujejo z roko in z najnavadnejšim orodjem predmete tako, kakor so jih razumeli pri ostalem pouku in kakor jih zamišljajo. Z ročnim delom se dobi spretnost in sposobnost, ukvarjati se s stvarmi. Z njim se vadi oko in razvija smisel za oblike ter se obrazuje vstrajna in dosledna volja. Na drugi strani pa se ustvarja smisel za delo, čistoto in se razvija samodejavnost. Z izdelovanjem raznih predmetov se podpira konkretno ostali pouk in na njem se realizirajo učni predmeti. Ročno delo vrši na preprost način koncentracijo celokupnega pouka. Redek je učni predmet, ki bi se ne mogel realizirati v ročnem delu.

Poleg tega splošnega namena pa ima ročno delo še drug namen, zlasti važen v pomožnih oddelkih: da vzbuja in utrjuje v učencih nagnjenje za njihov bodoči poklic, kar je za otroke pomožne šole posebno važno. Baš to dejstvo daje deškemu ročnemu delu v višjih razredih v precejšnji meri rokodelski značaj in zahteva, da ima učitelj za ta predmet posebno strokovno izobrazbo.

Važna je tudi etična stran ročnega dela, ker budi spoštovanje in veselje za delo in seznanja otroka z vrednostjo dela za obstanek človeške družbe.

7. Žensko ročno delo.

Namen ženskega ročnega dela je, usposobiti deklice, da znajo izdelovati preproste kose perila in najenostavnejše praktične predmete, ki so potrebni v gospodinjstvu. V prvi vrsti mora biti ročno delo sredstvo, s katerim se deklice navajajo na marljivost, čistoto in delavnost. To poslednje se zlasti doseže z vzbujanjem in razvijanjem zmisa in ljubezni za narodne motive.

8. Lepopis.

Učence je treba navaditi, da prosto in čitljivo pišejo. Naloga vsake in vseh pismenih vaj je, da izpopolnijo otroški rokopis. Pismene vaje je treba združiti z govornimi vajami, čitanjem in spisjem. Metodo začetnega pisanja si izbere učitelj sam glede na sposobnosti in hibe posameznega otroka. V četrtem in petem razredu učenci pišejo tudi z latinico, oziroma cirilico.

9. Petje.

Smoter petja je razvijanje sluha in glasa in usposabljanje otrok do neke stopnje, da samostojno pojo, vzbujanje interesa in ljubezni za pesem in njeno melodijo, razvijanje in krepljenje estetskih in domoljubnih čuvstev in blaženje otrokove duše.

Pri petju učitelj ne sme nikdar pozabiti na: 1. vajo dihanja in glasov, 2. vajo izgovarjanja in deklamiranja, 3. vajo sluha in glasa, 4. vajo v ritmu in 5. vajo intonacije.

Niti ene pesmi se ne smejo učenci učiti peti, dokler jim ni bila objasnjena vsebina pesmi, bilo

to prej pri jezikovnem pouku, ali pa pri petju samem.

Pesmi, ki jih učenci že znajo peti, se ne pojo samo pri petju, ampak tudi v urah drugih predmetov, kadar se pojavi razpoloženje za petje. Na pr. domoljubne pesmi se pojo pri telovadbi itd. Lahko se poje tudi na dvorišču, med odmorom, na izprehodih itd.

10. Telovadba po sokolskem sistemu.

Cilj telesne vzgoje je: vsestransko in skladno razvijanje in krepljenje telesa, z navajanjem na pravilno držanje in lepe kretnje; razvijanje okretnosti, resnosti, samozavesti in samozaupanja; negovanje vztrajnosti, družabnosti, požrtvovanja in navajanje na disciplino. Potem: krepčati in oživljati delovanje organov za dihanje in krvotok, oživljanje živcev s pesmimi ter vzbujanje veselja za življenje in delo.

K telesni vzgoji spadajo tudi izleti, igre na prostem in kopanje.

V višjih razredih mora biti telovadba v soglasju s telovadbo po sokolskem sistemu.

Za deco s posebnimi telesnimi hibami pa je treba uvesti ortopedske telesne vaje, ako je potrebno, po navodilih šolskega zdravnika.

C. UČNE KNJIGE V POMOŽNIH ŠOLAH (ODDELKIH).

Dokler ministrstvo prosvete ne odobri posebnih učnih knjig za pomožne šole in oddelke, se v teh šolah in oddelkih rabijo iste knjige kakor v osnovnih šolah, in to:

v I., II. in III. razredu pomožne šole (oddelka) učne knjige, ki so predpisane za I. in II. razred osnovne šole,

v IV. razredu učne knjige, ki so predpisane za III. razred osnovne šole in

v V. in VI. razredu učne knjige, ki so predpisane za IV. razred osnovne šole.

D. VZGOJNO IN UČNO DELO V POMOŽNIH ŠOLAH (ODDELKIH).

Pripravljalni razred.

V pripravljalni razred, v katerem ostane otrok lahko tudi dve leti (ako uspešno napreduje, je dovolj tudi eno leto), se sprejmejo nezadostno razviti otroci, ki se pri vpisovanju pokažejo, da so sposobni za izobraževanje, ali niso še dozreli za pouk v I. razredu pomožne šole. S posebnimi vzgojnimi vplivi se tu vrši pripravljanje otrok za pouk v pomožni šoli. Ti pedagoški vplivi morajo razvijati čute, jačiti voljo in pazljivost.

Namen vzgoje v pripravljalnem razredu je, seznaniti otroke z najbližjo okolico tako, da jo razumejo.

Istočasno mora tudi razvijati govor in gojiti spretnost z določenim delom, telovadbo in petjem.

V prvem letu se je treba truditi, da otroci dobe zaupanje sami vase in da se navadijo na vzgojitelja. To se najlaže doseže na ta način, da se delo vse leto izvaja po principu *i g r e*.

V drugem letu pa se izbira tvarina, ki je primerna za izobraževanje in pripravljanje otroka za pouk v I. razredu pomožne šole.

Tvarina za prvo in drugo leto.

Dete pri materi. Dete v sobi. Dete v kuhinji. Dete pri jedi. Dete na izprehodu. Dete pri počitku. Dete pri igri. Dete na ulici. Dete v cerkvi. Dete v šoli.

Iz teh desetih krogov se poiščejo vaje za razvoj čutov, govora; iz njih se jemlje tvarina za delo, petje, telovadbo in fonetične vaje.

1. Začetni stvarni pouk z vajo čutov.

2. Fonetične vaje: tvoritev glasov, govorne vaje, pripovedovalne vaje, vaje za utrjevanje spomina. Odpravljanje govornih hib.

3. Zaposlenost: zlaganje, sestavljanje ploščic in palčic; modeliranje z ilovico in peskom; risanje, ilustriranje po spominu.

4. Telovadba, igre s petjem, posnemanje gibov in kretenj, ki se opažajo pri raznih opravilih.

Tvarino, ki se da obdelati v I. in II. letu, določi učiteljski svet pomožne šole s posebnim podrobnim učnim načrtom za vsako leto.

Pomožna šola.

I. razred.

1. Stvarni pouk.

Spoznavanje okolice kot priprava za poznejše domoznanstvo.

Ta pouk stavi otroka v osebno in tesno razmerje do nove okolice, to je do šole. Izhodišče je dom in domače življenje, ali tako, da je otrok središče vsega doživljanja. Odtod prehaja otrok k življenju v soseščini, na cesti in k življenju v prirodi v okviru štirih letnih časov. K stvarnemu pouku spada tudi pripovedovanje lastnih doživ-

ljajev, navajanje na delo in na posnemanje dela, kar vpliva na razvoj čutov; poleg tega še opazovanje in primerjanje kot prva vaja za spoznavanje in razumevanje. Pomočki so modeli, slike in izprehodi.

2. Narodni jezik (jezikovni pouk).

Jezikovni pouk se deli na:

1. Govor in pripovedovanje, 2. pisanje in čitanje, 3. učenje na pamet.

1. Govor in pripovedovanje. Izpodbujanje volje za govor in razvijanje govora s posnemanjem. Učenci na otroški način ponavljajo ono, kar se jim je govorilo. Imenujejo se predmeti in sestavljajo prosti stavki. Skupno in razločno ponavljanje onega, kar so otroci doživeli, opazovali in pripovedovali.

2. Pisanje in čitanje. Spoznavanje glasov in pisanje velikih in malih tiskanih, a potem malih in velikih pisanih črk, kolikor je mogoče. Obračati pozornost na razumevanje cele besede, vaditi sestavljanje besed iz črk, ki so jih učenci sami napravili. Čitanje besed in kratkih stavkov. Snov za pisanje in čitanje se jemlje iz stvarnega pouka.

3. Učenje na pamet. Otroške pesmice.

3. Računstvo z osnovnimi pojmi iz geometrije.

Razumevanje števil od 1 do 5, potem od 6 do 10. Nazorno razvijanje številnega obsega od 1 do 5, a potem od 6 do 10. Štetje od 1 do 5, od 6 do 10 in obratno. Izražati predstave o številu s številkami. Seštevanje in odštevanje do 5, oziroma do 10 na predmetih, brez predmetov in s

pomočjo oblikovanja in risanja. Uporabne naloge iz vsakdanjega življenja.

Osnovne merske enote: meter, liter, kilogram, časovne enote: dan, teden. Prostorni pojmi: spredaj, zadaj, zgoraj, spodaj, velik, majhen itd.

4. Risanje in ilustriranje.

Risanje in ilustriranje se obravnava kot sredstvo za izraževanje.

Riše in ilustrira se po spominu primerna tvarina iz stvarnega pouka. Vadi se spoznavanje temeljnih barv.

V zvezi z ostalim poukom se zlagajo tudi razne oblike iz kock, ploščic, palčic itd.

Oblikovanje iz ilovice. Izrezovanje in lepljenje raznih oblik in podob, vzetih iz učne tvarine.

5. Petje.

Vaje sluha in glasa.

Lahke otroške pesemce s spremljevanjem vijoline ali klavirja. Otroške igre s petjem.

6. Telovadba.

Pravilna stoja, hoja; pravilno sedenje in počepanje. Dihanje skozi nos. Tekanje. Preskakovanje in skakanje. Pregibanje nog, rok, trupa in glave. Igre.

II. razred.

1. Stvarni pouk.

Tvarina I. razreda se razširja z natančnejšim opazovanjem v okviru letnih časov in priložnostnega pouka, za kateri daje snov vsakdanje življenje: dom, šola in najbližja okolica.

V zvezi s tem poukom učenci pripovedujejo in ponavljajo z vprizarjanjem dogodke, ki so jih doživeli.

Za pridobivanje pravih pojmov so zelo primerni izprehodi. Orientiranje se vrši natančneje kot v I. razredu. Kot pomočki za resnično doživljanje se uporabljajo zbirke modelov in slik.

2. Narodni jezik.

1. Govorne vaje z večjimi zahtevami kakor v I. razredu.

2. Utrjevanje vseh velikih in malih tiskanih in pisanih črk.

3. Pisanje in čitanje vseh velikih in malih tiskanih in pisanih črk, besed in stavkov. Pisanje stavkov po nareku in samostojno.

4. Učenje na pamet prikladnih pesem iz priložnostnega pouka.

3. Računstvo z osnovnimi pojmi iz geometrije.

Razumevanje števil do 20. Štetje, prištevanje in odštevanje v obsegu do 20. Merske enote: meter, liter, kilogram; časovne enote: ura, dan, teden, mesec; spoznavanje denarja: 5 para, 10 para, 1 Din, 2 Din, 10 Din. Uporaba teh enot na primerih iz življenja.

Primerjanje: večji, manjši, višji, nižji, daljši, krajši itd.

4. Risanje in ilustriranje.

Risanje in ilustriranje, izrezovanje in lepljenje raznih prikladnih oblik. Gubanje papirja.

Utrjevanje v spoznavanju barv.

5. Deško ročno delo.

Iz skupnega pouka naj se uporablja primerna snov za oblikovanje in napravljanje osnovnih oblik za ročno delo v srednji skupini.

6. Žensko ročno delo.

Začetki kvačkanja: razne petlje in stebrički. Prtiček, torbica itd. Začetki pletenja: desni in levi pletilni vbod. Obšivanje: mošnjček za glavnik, peresnica (iz lepenke, obšita).

7. Petje.

Vaje sluha in glasa.
Preproste otroške in narodne pesmi. Igre s petjem.

8. Telovadba.

Iste vaje kakor v I. razredu, samo z večjimi zahtevami.

III. razred.

1. Stvarni pouk.

Spoznavanje okolice in življenja.

a) V središču tega pouka je še vedno otrok.
b) Opazovanje in proučevanje se vrši v šolski sobi, šolskem vrtu in v bližnji okolici, izpopolnjujoč snov iz prejšnjega leta. V poštev pridejo zlasti ljudje, njih opravila, delavnice, orodje; živali in rastline, s katerimi prihaja otrok v stik v okviru letnih časov.

c) Posebno pažnjo je treba posvetiti predmetom, ki so važni za domoznanstvo.

č) Poleg dosedanjih pomočkov se v tem razredu mnogo uporablja miza s peskom.

- d) Orientiranje se vrši v večjem obsegu.
- e) Opazovanje dnevnih in letnih časov, vremena in drugih vsakdanjih pojavov.

2. Narodni jezik.

a) Razumevanje. Zahteva se obširneje in natančnejše izraževanje in ponavljanje pripovedovanega.

b) Napisovanje stavkov po nareku in samostojno.

c) Pravopis se ne poučuje po slovniških pravilih, temveč po živi besedi na osnovi otrokovega izraževanja v pisemenih izdelkih.

č) Snov za čitanje so berila in domačega življenja, pravljice, pripovedke i. dr. iz čitanke.

d) Memoriranje pesemc.

3. Lepopis.

Vaje v jasnem in čitljivem pisanju.

4. Računstvo z osnovnimi pojmi iz geometrije.

Razširjevanje številnega obsega do 100, stopnjevanje od desetice do desetice z vsemi računskimi vrstami. Poštevanka. Merjenje z metrom in decimetrom. Dan, ura, minuta, mesec, leto. Liter in deciliter.

Pojmovanje prostora na poznanih predmetih (navpično, vodoravno; površina, telo).

5. Risanje in ilustriranje.

Risanje predmetov z ozirom na oblike in barve, ki so jih otroci opazili; ilustriranje, izrezovanje,

lepljenje predmetov iz tvarine stvarnega in jezikovnega pouka.

6. Deško ročno delo.

Oblikovanje predmetov iz življenja po svobodni izbiri. Izdelovanje praktičnih predmetov iz lepenke in rafije v zvezi z ostalim poukom. Prepletanje.

7. Žensko ročno delo.

Pletenje vrečic, nogavic itd. Šivanje na debelovlaknasti tkanini z dolgim in križnim vbodom. Kvačkanje čipk in vstavkov.

8. Petje.

Petje enoglasnih lahkih narodnih pesmi. Koravnice. Glasovne in ritmične vaje.

9. Telovadba.

Poleg vaj iz I. in II. razreda še najpreprostejše simbolične vaje, ki zahtevajo le malo napora. Skoki. Vaje na orodju. Evritmične vaje. Pravilno dihanje in držanje telesa. Pozdravljanje. Igre.

IV. razred.

1. Narodna zgodovina in zemljepis.

a) Izhodišče in središče je šolska soba s prvimi zemljepisnimi pojmi (načrt, lega), potem šolsko poslopje z ozirom na lego. Orientacija v šolski okolici: ulica, v kateri se nahaja šola, od tod potem razgledovanje vsega kraja z ozirom na ceste, ulice, trge, poslopja, trgovine. Promet in prometna sredstva v mestu.

V zvezi s tem poukom se izvaja:

b) Zgodovina domačega kraja. Pripovedujejo se pripovedke z zgodovinsko vsebino o domačem kraju; o življenju kakega zaslužnega domačina pesnika i. pod. (Izhodišče so spomeniki, svečanosti in čtivo iz čitanke).

c) Razgovori o prosvetnih in družabnih razmerah, katerih svrha je, da razvijajo zmisel za kulturne vrednote in socialne ustanove, s katerimi bo učenec imel stike v poznejšem življenju. Prebivalci kraja, v katerem je pomožna šola, obrti, poklici, delavnice, tvornice, uradi, lekarna, bolnica, pošta, policija itd. Posvečati pozornost zlasti etičnim in higienskimi momentom.

2. Spoznavanje prirode.

Opazovanje namišljenega kroženja sonca, strani neba, vremena, padavin, vetrov med letnimi časi. Vrt, polje, livada, gozd v vseh letnih časih. Živali in rastline domačega kraja.

Pomočki za zgodovino, zemljepis in spoznavanje prirode so: dramatiziranje opazovanih dogodkov, pripovedovanje, oblikovanje, petje, izrezovanje, lepljenje, risanje, vaje v pesku, čitanje, računstvo. Izleti in izprehodi.

3. Narodni jezik.

a) Pripovedovanje, ponavljanje pripovedovanega in čim samostojnejše opisovanje.

b) Prvi poizkusi pismenega izražanja kratkih logiških enot, kakor so jih otroci doživeli (kot tehnične vaje v spisju). Čestitka za god, rojstni dan, slavo in praznike. Dopisnice in razglednice. Pisanje dnevnika.

c) Pravopisne vaje kakor v III. razredu.

č) Kot snov za čitanje služijo članki iz domačega življenja, basni, pripovedke, pesmi, uganke in narodne pesmi. Dnevnik.

4. Lepopis.

Vaje v čitljivem in tekme v lepem pisanju.

5. Računstvo z osnovnimi pojmi iz geometrije.

a) Ustmeno prištevanje in odštevanje v obsegu do 100. Poštevanka. Pismeno prištevanje in odštevanje. Ustmeno množenje in deljenje. Cenitev, tehtanje in merjenje. Novci, uteži in mere. Merjenje časa.

Pojm kvadrata in pravokotnika.

6. Risanje in ilustriranje.

Risanje še vedno služi kot važno sredstvo za izraževanje, vsa pozornost pa se posvečuje ilustrativnem risanju. Risanje osnovnih oblik na pr.: krog, elipsa itd.

Ilustriranje primerne tvarine iz narodnega jezika in stvarnega pouka. Razvijanje smisla za harmonijo barv.

7. Deško ročno delo.

V IV. razredu se začne ročno udejstvovanje v polnem obsegu. Priprava: Vaje v rabi kladiva, klešč, svedra, šila in žage. Merjenje lesenih palic, deščic, ki se nato rabijo za izdelavo praktičnih predmetov. Vzbujanje zmisla za pravilno razdelitev pri izvajanju preprostega dela. Osnovni pojmi iz pletarstva. Preprosti predmeti iz lepenke.

8. Žensko ročno delo.

- a) Šivanje: prednji in zadnji vbod, enostaven predpasnik; rob — rutica, prtiček.
 b) Pletenje šala, hlačic ali nogavice.

9. Petje.

Lahke enoglasne narodne pesmi, koračnice. Glasovne in ritmične vaje z ozirom na razširjenje glasovnega obsega s spremljevanjem na vijolino ali harmonij.

10. Telovadba po sokolskem sistemu.

Korakanje v vrstah. Korakanje v zvezi z vajami. Težje simbolične vaje. Proste vaje sede, leže, kleče. Vaje na orodju. Evritmične vaje. Igre.

V. razred.

1. Narodna zgodovina.

Smoter: Spoznavanje najvažnejših zgodovinskih dogodkov iz življenja jugoslovenskega naroda od doseljavanja v kraje, v katerih danes živi, do najnovejše dobe, radi vzbujanja zmisla požrtvovalnosti za domovino in usposabljanja za vršitev nalog, ki jih zahteva sedanost.

Učna snov: Zgodovinski dogodki v zvezi z večjimi mesti v banovini, v kateri je šola. Življenjepisi za domači kraj, a zlasti za domovino za služnih ljudi.

2. Zemljepis.

Smoter: Spoznavanje najglavnejših geografskih prilik kraljevine Jugoslavije. Najvažnejše o občini, srezu, banovini, državi in njihovih ustano-

vah z ozirom na praktično življenje. Spoznavanje tujine, v kolikor ima z njo zveze domovina.

Učna snov: Šola, njena lega z ozirom na kraj, v katerem se nahaja. Lega kraja z ozirom na okolico. Spoznavanje okolice na izprehodih in izletih kot priprava za razumevanje zemljevida. Za spoznavanje banovine je potrebno več izletov.

Razgovor o prosvetnih in družabnih razmerah, prometnih sredstvih, rudnikih, o življenju rudarjev, vzajemnem življenju ljudi v kraju, o občini, volitvah, občinskem svetu, županstvu, o pravicah in dolžnostih občanarjev, o higienskih in kulturno socialnih ustanovah.

3. Spoznavanje prirode.

V zvezi z zemljepisjem in zgodovino se širi tudi spoznavanje prirode. Premog, železo, sol, para in elektrika v najpreprostejši obliki, opazovanje prirode v vseh letnih časih. Varstvo živali in rastlin. Korist domačih živali.

Gojitev rastlin v vrtu in v lončkih (zabojčkih).

Pomočki za zgodovino, zemljepis in poznavanje prirode so pred vsem izleti, ki se vrše smotreno in po načrtu; plastično predstavljanje geografskih kompleksov: bivališč na pr.: vas iz ilovice, stavbe na koleh iz lubja in slame; izdelovanje reljefa kraja, v katerem je šola, načrt okolice; slike geografskih pojmov; vozni red. Reljefi se napravljajo lahko tudi v pesku.

4. Narodni jezik.

a) Snov za govorne in pripovedovalne vaje se jemlje iz domoznanstva in otroških doživljajev.

b) Z vajami v spisju se nadaljuje; prvi poizkusi prostih pismenih nalog (po spominu in doživetju). Uporaba najnavadnejših tiskovin (spremnice, pobotnice, dopisnice in razglednice). Pisanje dnevnika.

c) Pravilno pisanje se dosega s pomočjo pravopisnih vaj.

č) Čitanje beril, ki se nanašajo na domoznanski pouk, čitanje preprostih časopisnih vesti in mladinskih časopisov. Vaje v predavanju pesmi in lepih člankov iz čitanke. Dnevnik.

5. Lepopis.

Vaje kakor v IV. razredu. Vadi se latinica in cirilica. Tekme v lepopisju.

6. Računstvo z osnovnimi pojmi iz geometrije.

Utrjevanje snovi iz prejšnjega leta. Merjenje in deljenje brez ostanka in z ostankom, ustmeno, v obsegu do 100. Ulomki $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ in $\frac{1}{8}$, samo konkretno. Razširjenje številnega obsega do 1000. Pismeno prištevanje, odštevanje, množenje in deljenje. Mere za površine; novci, uteži; koledar.

Pojm trikotnika in kroga; geometrijsko risanje trikotnika in kroga; merjenje obsega obeh likov; pravi, ostri in topi kot. Navpično, vzporedno. Vaje z ravnilom, trikotom in šestilom.

7. Risanje in ilustriranje.

Ilustriranje se nadaljuje. Risanje listov, sadežev, metuljev v naravni velikosti. Vaje v risanju narodnih motivov in sestavljanju ornamentov iz znanih geometrijskih likov.

Vaje z akvarelnimi barvami. Izrezovanje in lepljenje narisanih oblik.

8. Deško ročno delo.

Tudi v tem razredu vrši ročno delo koncentracijo celokupne učne snovi. Delo v zvezi z domoznanstvenim poukom. Pletarstvo. Prvi početki iz mizarstva. Lepenkarstvo.

9. Žensko ročno delo.

- a) Šivanje preproste blazine, srajce. Rob, gumbnica, gumb, ažuriranje.
- b) Zankanje, robec, milje.
- c) Krpanje.
- č) Kvačkanje in pletenje z volno: žemper, telovnik.

10. Petje.

Preproste narodne pesmi v širšem glasovnem obsegu. Glasovne, ritmične vaje in vaja sluha v večjem obsegu. Prvi poizkusi dvoglasnega petja s spremljevanjem vijoline ali harmonija.

11. Telovadba po sokolskem sistemu.

Zavoji. Nastopi. Uvrstitev. Tekanje, skakanje in preskakovanje. Vaje s palicami. Proste vaje. Tekme. Evritmične vaje. Plavanje. Drsanje na ledu. Izprehodi.

VI. razred.

1. Narodna zgodovina.

Narodna zgodovina razjasnjuje predvsem bližnje dogodke iz preteklosti naše domovine. Zgodovina bojev za osvobojenje in ujedinjenje

(turška, bolgarska in svetovna vojna). Stvoritev kraljevine Jugoslavije. Stari Slovani. Njihovo prvotno bivališče. Selitev. Njihova vera. Pokristjanjenje. Sv. Ciril in Metod. Ustanovitev prvih narodnih držav. Samo. Tomislav. Nemanja. Sveti Sava. Kralj Milutin. Car Dušan. Knez Lazar in bitka na Kosovem. Suženjstvo pod Turki. Prvi upor. Karadjordje. Drugi upor: Knez Miloš. Knez Mihajlo. Borbe Hrvatov in Slovencev proti Madjarom in Nemcem. Kralj Peter. Kralj Aleksander. Naglaša naj se potreba svetovnega miru in bratstva vseh ljudi.

2. Z e m l j e p i s.

Zemljepisni pouk v VI. razredu seznanja učence z lepotami banovin, z njihovimi bogastvi in njihovimi odnosi do kraljevine Jugoslavije. Prebivalstvo, naselja, planine, ravnine, vode, podnebje, društvene in gospodarske prilike v Jugoslaviji. Dogodki ali pa časopisne vesti napeljejo na razgovor o Italiji, Nemčiji, Franciji, Ameriki itd. Evropa in površni pregled o ostalih delih sveta. Oblika zemlje, pasi, kretanje zemlje okoli osi in sonca. Celine in morja.

Razgovor o razvoju in pomenu šole, cerkve, tiska, knjižnic; o dobrotvornih in higienskih ustanovah in napravah, kakor so: javna kopališča, bolnice, požarna društva, vodovod, kanalizacija. Pri opazovanju je treba zlasti opozarjati na prometna sredstva (ceste, poti, železnice, pošta, zrakoplovstvo) in na upravne edinice, kakor so: občina, srez, banovina, država. Pojasniti, čemu so policija in sodišča. Najvažnejše o obrti, trgovini in industriji. O življenju delavcev in potrebi zavarovanja v slučaju obolenja in obnemoglosti.

3. Spoznavanje prirode.

Nadaljuje se snov iz prejšnjega leta. Koristne domače živali. Nekatero domače in tuje kulturne rastline in proizvodi. Najvažnejše rude in kovine. Razlaganje naravnih pojavov. Najvažnejše o človeškem telesu, o domačih zdravilih in prvi pomoči v nezgodah.

Pomočki za zgodovino, zemljepis in poznavanje prirode so: izleti, načrt in relief kraja, v katerem je šola, in njegove okolice, zemljevid banovine, Jugoslavije, globus; vozni red; časopisi, knjige in knjižnice; risanje, oblikovanje in lepljenje.

4. Narodni jezik.

a) Pripovedovanje in opisovanje iz domoznansva in prečitanih knjig.

b) Spisje: popis dogodkov in doživljajev. Vaje v izpolnjevanju tiskovin. Prošnje za sprejem v službo, oziroma za vajeniško mesto. Oglasi. Pogodbe. Pobotnice. Pisanje dnevnika.

c) Čitanje iz čitanke, časopisov, knjig in čitanje listin, pisanih na stroj, raznih rokopisov. Dnevnik.

5. Lepopis.

Vaje kakor v V. razredu. Pisanje z latinico in cirilico. Tekme v lepopisju.

6. Računstvo z osnovnimi pojmi geometrije.

a) Številni obseg se razširi do 1.000.000. Pisano prištevanje, odštevanje, množenje in deljenje z dvomestnim deliteljem. Računanje z navadnimi ulomki.

Desetinska števila, v kolikor se rabijo v vsakdanjem življenju.

Časovne mere, označevanje datuma, koledar, ura, vozni red.

Preprosti sklepni računi. Izguba in dobiček. Preprosti obrestni računi (5% obresti).

Mera za površine in prostornine.

b) Izračunavanje površine kvadrata in pravokotnika. Pojem kocke, paralelopipeda, krogle.

7. Risanje in ilustriranje.

Risanje v zvezi z geometrijo in zemljepisom. Uporaba geometrijskih likov v ornamentiki in risanje osnutkov za zemljevide.

8. Deško ročno delo.

Nadaljuje se delo iz prejšnjega leta. Izdelujejo se predmeti iz mizarstva, pletarstva, lepenkarstva in knjigoveštva.

9. Žensko ročno delo.

a) Šivanje na stroj.

b) Šivanje perila (če mogoče na stroju).

c) Krpanje.

č) Pletenje in kvačkanje težjih stvari.

Pri ročnem delu je gojiti zmisel in ljubezen za narodne motive.

10. Petje.

Dvoglasno petje narodnih pesmi.

11. Telovadba po sokolskem sistemu.

Kakor v V. razredu.

Pravilnik

o prijavi in sprejemu otrok v zavode, šole za gluhtoneme in slepe

(na osnovi §§ 15 in 58 zakona o narodnih šolah).

(Obrazec 2. za gluhtoneme. Obrazec 3. za slepe.)

1.

V zavod, šolo za gluhtoneme otroke se sprejme otrok, ki je tako gluh, da ne sliši navadnega ljudskega govora, in se ga ne more na priroden način naučiti, temveč mu je za to potreben specialen pouk.

V zavod, šolo za slepe otroke se sprejemajo oni otroci, ki ali nič ne vidijo, ali vidijo tako malo, da se zaradi tega ne morejo poučevati kakor normalni, temveč jim je potreben specialen pouk.

V zavod, šolo za gluhtoneme ali slepe otroke se ne more sprejeti gluhtonemi ali slepi otrok, ki ni duševno ali telesno zdrav. Za take otroke se ustanovljajo posebni zavodi in šole.

Evidenco gluhtoneme, slepe in nezadostno razvite dece vodijo občine s pomočjo šolskega zdravnika.

¹ Ministrstvo prosvete kraljevine Jugoslavije — odeljenje za osnovno šolstvo O. N. br. 9906 12. II. 1932. v Beogradu. Na osnovi §§ 15. in 58. zakona o narodnih šolah, a v zvezi v odloki O. n. br. 25609, 25610 in 25611 od 29. III. 1932. leta predpisujem Pravilnik o prijavi in sprejemu otrok v zavode (šole) za gluhtoneme in slepe v zvezi obrazcem 2. za gluhtoneme in obrazcem 3. za slepe. 12. februarja 1932. v Beogradu. Minister prosvete Dr. Drag. S. Kojić s. r.

2.

Prijava otrok v zavod, šolo za gluhoneme ali slepe otroke.

Sprejem novih učencev v naslednjem šolskem letu razpisuje uprava zavoda šole za gluhoneme ali slepe otroke na koncu prvega šolskega polletja preko banske uprave in dnevnih časopisov.

Razpis mora vsebovati:

1. Koliko mest se bo oddalo moški in koliko ženski deci;

2. koliko je treba na leto plačati za vsakega otroka;

3. kaj mora vsak otrok prinesiti s seboj v zavod;

4. da morajo starši ali varuhi priložiti svoji prošnji:

a) krstni ali rojstni list,

b) domovnico in

c) obvezo, da bodo starši ali varuhi sami in ob svojem strošku privedli in odvedli otroka;

5. da morajo starši ali varuhi, ki žele, da bi bil njihov otrok sprejet v zavod, takoj, najkasneje do 1. maja, zahtevati od uprave nablížjega zavoda poseben »Prijavni list« za sprejem otroka v zavod za gluhoneme ali slepe otroke (obrazec 2. ali 3.).

3.

Uprava zavoda, šole za gluhoneme ali slepe otroke pošlje staršem ali varuhom zahtevani »Prijavni list« s pripombo, da morajo odgovoriti na vsa vprašanja v »Prijavnem listu« pod 1 in 2, to so: Podatki o rodbini, podatki o gluhonemem ali slepem otroku in podatki o dosedanji otrokovi vzgoji.

Te podatke podpisujejo roditelji ali varuhi.

Ako roditelji ali varuhi sami ne morejo izpolniti »Prijavnega lista«, ga mora izpolniti upravitelj krajevne narodne šole.

Z izpolnjenim »Prijavnim listom« peljejo roditelji ali varuhi otroka k šolskemu zdravniku.

4.

Šolski zdravnik pregleda otroka in vpisuje rezultate pregleda v »Prijavni list« pod 3.

Tako izpolnjenega »Prijavnega lista« šolski zdravnik ne vrne več roditeljem ali varuhom, temveč ga službeno pošlje zavodu za gluhoneme ali slepe otroke, ki namerava otroka sprejeti.

5.

Kadar uprava zavoda za gluhoneme ali slepe otroke prejme vse »Prijavne liste«, ki jih je razposlala roditeljem ali varuhom do 1. maja, določi v sporazumu z zavodnim zdravnikom dan sestanka sprejemne komisije in pozove roditelje ali varuhe, da privedejo otroke v zavod na preizkušnjo.

Določeni dan se sestane sprejemna komisija, v kateri so: upravitelj šole za gluhoneme, ki je predsednik komisije, strokovni učitelj izpraševalec, ki ga odredi upravnik zavoda, in zavodni zdravnik.

Strokovni učitelj izprašuje dovedenega otroka glede na njegov duševni razvoj in sposobnosti za vzgajanje in vpisuje rezultate v »Prijavni list«.

Zavodni zdravnik pregleda zdravstveno stanje otroka, zlasti njegova čutila, ušesa in oči.

Po izvršenem pregledu se vpišejo v »Prijavni list« mnenja in predlogi posameznih članov komisije in njen sklep, ali naj se otrok sprejme v ta zavod ali pošlje v neki drugi.

6.

»Prijavne liste« otrok, ki jih je sprejemna komisija pregledala, pošlje upravitelj zavoda z vsemi prilogami pristojni banski upravi, prosvetnemu oddelku, v Beogradu pa ministrstvu prosvete, da določi, kateri otrok in pod katerimi pogoji naj se sprejme v zavod.

Banska uprava, oziroma ministrstvo prosvete vpisuje v »Prijavne liste« svoj sklep in jih pošlje najkasneje do 15. avgusta zavodu, od katerega so prejeti.

7.

Dokler se v vsaki banovini ne zgrade zavodi za nezadostno razvite in defektne otroke in bodo uprave posameznih obstoječih zavodov sprejemale prijave za sprejem od prosilcev tudi iz drugih banovin, morajo uprave zavodov poslati službenim potom vse prijave ministrstvu prosvete, ki izda odlok o sprejemu otrok.

8.

Ta pravilnik velja tudi za one zavode za gluhoneme in slepe otroke, ki so osnovani od samoupravnih teles, po privatni iniciativi ali od humanih društev.

(Stran 1)

Obrazec 2.

Velikost 20,5 cm × 34 cm.

PRIJAVNI LIST

za sprejem v zavod (šolo) za gluhoneme otroke

v

(Stran 2)

1. Koliko otrok misijo starši?
2. Koliko deklet, koliko dečkov?
3. Kateri po vrsti je ta gluhonemi otrok?
4. Ali je v točlini še kateri drugi otrok gluho-
5. V kateri točlini se kateri drugi otrok gluho-
6. Kateri po vrsti je ta gluhonemi otrok?
7. Kateri po vrsti je ta gluhonemi otrok?

(Stran 3)

Mesto Beograd	Zavod, šola
Banovina	Šolsko leto
Srez	Razred, število
Občina	

PRIJAVNI LIST

za sprejem v zavod (šolo) za gluhoneme otroke
v

1. Otrok in rodbina.

Gluhonemi otrok					
Datum in kraj rojstva					
Srez, banovina					
Pristojnost (kraj, srez, banovina)					
Vera, narodnost, cepljen					
Ime, poklic, stanovanje, kraj, pošta in želez. postaja	<table> <tr> <td rowspan="3" style="font-size: 3em; vertical-align: middle;">}</td> <td>očeta</td> </tr> <tr> <td>matere</td> </tr> <tr> <td>varuha</td> </tr> </table>	}	očeta	matere	varuha
}	očeta				
	matere				
	varuha				

Podatki o rodbini.

1. Koliko otrok imajo starši?
2. Koliko dečkov, koliko deklic?
3. Kateri po vrsti je ta gluhonemi otrok?
4. Ali je v rodbini še kateri drugi otrok gluhonem, nagluh, nem, slep, slabomiseln, hrom ali bolehen?

5. Ali so starši v krvnem sorodstvu, ako so, v katerem kolenu?
6. Ali so bili starši, ded, babica, njihove sestre in bratje gluhi, nemi, gluhonemi?
7. Ali so v rodbini ali v sorodstvu slučajni slaboumnosti, kreteni?
8. Ali so v rodbini slučajni tuberkuloze, skrofuloze ali kake druge nalezljive bolezni?
9. Ako starši niso živi, za katero boleznijo so umrli?
10. Stanovanjske, gmotne in rodbinske razmere?

(Stran 4)

Podatki o gluhonemem otroku.

1. Ali je otrok rojen gluh ali je pozneje oglušil?
2. Kaj je vzrok, da je otrok gluh rojen, oziroma, da je pozneje oglušil?
3. V katerem letu je oglušil?
4. Ali je bil pri zdravniku za ušesne bolezni?
Kakšen je bil uspeh zdravljenja?
5. Ali je otrok popolnoma gluh, ali še kaj sliši?
6. Ali je otrok kdaj govoril? Do kdaj?
Navesti dogodek in datum, ko je otrok oglušil!
7. Katere besede ali stavke še govori otrok?

Podatki o dosedanji vzgoji otroka.

1. Kdo je do sedaj vzgajal otroka?
2. Kako se sporazumeva otrok z okolico? Ali razume razna naročila, ukaze, želje itd?
3. Na kateri način se izrazuje, ali z gibi ali z govorom?
4. Ali opazuje predmete ali stvari, ali se zanima zanje? Kako?
5. Ali ima dober spomin?
6. Ali je bister? Se rad igra? Kako se igra?
7. Ali rad oponaša, posnema?
8. Ali ima rad druge otroke? Kako se vede v družbi?
9. Katere navade ima?
10. Kaj najraje dela?
11. Ali je lahko dlje časa pri istem delu, igri ali stvari?
12. Ali uboga, je uporen, jezljiv?
13. Ali je zanesljiv pri delu?
14. Ali je občutljiv za grajo in pohvalo?
15. Ali je vesel, živahen, tih ali otožen?
16. Ali se je otrok do sedaj kaj učil, kje in kako?
17. Kakšen uspeh se je dosegel z učenjem?
18. Ali se otrok rad uči?
19. Ali zna otrok kaj pisati?

V, dne 193...

Podpis staršev, varuhov ali upravitelja
šole

(Stran 5)

3. Pregled šolskega zdravnika.

1. Slaboumnost, živčne bolezni, sifilis, tuberkuloza, pijanstvo, zločin, krvno sorodstvo staršev ali prednikov kot vzroki hereditarne obremenjenosti otroka. Starost roditeljev na dan rojstva otroka. Koliko je zakonskih in koliko nezakonskih otrok?
2. Nosečnost, število porodov, splavov:
3. Kateri po vrsti je ta otrok? Zakonski ali nezakonski?
4. Koliko otrok je umrlo? Zakaj?
5. Potek poroda:
6. Otrokova prehrana in nega v prvi dobi življenja:
7. Dobivanje zob:
8. Kdaj in kako je otrok shodil?
9. Kdaj in kako se je otrok naučil govoriti?
10. Posebnost, kadar opravlja telesne potrebe:
11. Bolezni, poškodbe, nesrečni slučajji, spanje:
12. Splošni ustroj telesa, telesne bolezni:
Teža in višina:
13. Oblika, obseg, dolžina in širina glave:
14. Usta, zobje, nos, grlo:
15. Bolezni in nepravilnosti prsnih organov:
Bolezni in nepravilnosti trebušnih organov:
Bolezni in nepravilnosti udov:

- Bolezni in nepravilnosti sluha:
- desno uho:
- levo uho:
- Bolezni in nepravilnosti oči in vida:
- Bolezni in nepravilnosti kože:
16. Bolezni in nedostatki v centralnem živčnem sistemu. Stresljaji, konvulzija mišic, zenice, razdražljivost, uzetost:
17. Hoja:
18. Govor:
19. Druge telesne in živčne posebnosti:
- V, dne 193...

Šolski zdravnik

(Stran 6)

4. Poročilo zavoda (šole) za gluhoneme otroke.

Rezultati preizkušnje.

1. Posnemanje telesnih gibov:
-
-
-
2. Posnemanje gibov govornih organov:
-
-

3. Posnemanje črk, črt in raznih likov:
4. Posnemanje števil: do katerega števila ima otrok pojme?
5. Primerjanje in razlikovanje:
6. Razlikovanje barv:
7. Otrokov duševni razvoj:
8. Otrokova sposobnost za vzgojo in izobrazbo:
9. Pazljivost med preizkušnjo:
10. Vedenje med preizkušnjo:

V, dne 193...

Podpis učitelja izpraševalca

(Stran 7)

5. Sklep sprejemne komisije.

1. Mnenje in predlog učitelja izpraševalca: . . .

.

.

2. Mnenje in predlog šolskega zdravnika, (ako
ima zavod svojega zdravnika, potem njegovo
mnenje)

.

3. Mnenje in predlog upravitelja zavoda (šole)
za gluhaneme kot predsednika komisije: . . .

.

4. Izjava komisije o sposobnosti otroka in pred-
log za sprejem v šolo za gluhaneme otroke:

.

.

V, dne 193...

Podpisi članov komisije:

.

.

6. Sklep pristojne banske prosvetne uprave, oziroma ministrstva prosvete.

Ali se otrok sprejme v zavod za gluhoneme ali ne?

Datum

Podpis

(Stran 8)

111

Školski pristojne danske prosvetne uprave, ozi-
roma ministarstva prosvete.

**Začasni učni načrt in program za osemrazredno osnovno šolo za gluho-
neme in program jezikovnega pouka
v šolah za gluhoneme otroke.¹**

I. Splošna navodila.

1. Naloga šole za gluhoneme otroke je, da otroke, ki so telesno in duševno zdravi in ki nimajo drugih nedostatkov razen gluhonemosti, nauči, da pravilno in lepo govore, tuji govor z razumevanjem čitajo z ust in svoje misli pismeno izražajo; poleg tega, da jim nudi osnovno znanje, ki jim je potrebno za praktično življenje ter da jih vobče vzgaja v duhu § 1. zakona o narodnih šolah.

2. Radi šolanja in pripravljanja gluhonemih otrok za koristno življenje se ustanavljajo posebni zavodi, pred vsem v večjih (banovinskih) središčih, a izjemoma in ob posebno povoljnih pogojih tudi v manjših mestih.

3. Zavodi za gluhoneme so lahko na internatski in eksterni osnovi, lahko pa so tudi kombinirani na osnovi obeh principov.

¹ Ministrstvo prosvete Kraljevine Jugoslavije, Oddeleženje za osnovno šolstvo, O. N. br. 25.609, 28. III. 1931. leta v Beogradu. Na osnovi § 15. zakona o narodnih šolah predpisujem začasni učni načrt in program za osemrazredno osnovno šolo za gluhoneme in program jezikovnega pouka v šolah za gluhoneme otroke kraljevine Jugoslavije, ki velja od dneva podpisa. Beograd, 28. marca 1931. leta. Minister prosvete: B. Maksimović s. r.

4. Zavodi obstoje iz šole, kjer se vrši pouk po specialni metodi za gluhoneme, in delavnic, kjer se gojenci in gojenke poučujejo v raznih obrtih.

5. Za one gojence, ki se šolajo v internatu, pa so siromašni, plača lahko občina; ako pa ta ne more, potem srez ali banovina. Premožni starši plačajo za svoje otroke svoto, ki jo določi ministrstvo prosvete na predlog banske uprave in uprave zavoda.

6. Potrebno je, da vsak gluhonemi otrok dobi šolsko izobrazbo, a po možnosti tudi obrtni pouk v posebnih zavodih za gluhoneme. (Glej načrt in program dela v nadaljevalni obrtni šoli za slepe.)

Za slaboumne gluhoneme se ustanavljajo posebni zavodi, kjer je učni in vzgojni program prilagoden njihovim umnim sposobnostim.

7. Gluhtonemi otrok je oni, ki je toliko gluhi, da ne more slišati navadnega govora in se ga ne more naučiti na priroden način, marveč mu je za to potreben poseben pouk.

8. Odlok o sprejemu otrok v zavode za gluhoneme izda prosvetni oddelek banske uprave na podlagi rešitve posebne sprejemne komisije. V sprejemni komisiji so upravitelj šole za gluhoneme otroke, ki je predsednik komisije, šolski zdravnik, ki opravlja pregled telesnega in duševnega otrokovega stanja, strokovni učitelj, ki preizkuša duševne sposobnosti in otrokovo znanje, potem starši ali varuhi, ki dajo komisiji potrebne podatke o razmerah, v katerih je otrok živel in se razvijal. Prijava in sprejem v zavod za gluhoneme otroke se vrši po pravilniku za sprejem v zavode za gluhoneme otroke, ki ga predpiše minister prosvete v zmislu § 15. zakona o narodnih šolah.

9. Pouk na šolah za gluhtoneme traja 8 let in to od 7. do 15. leta. Kjer so poleg šole ustanovljene tudi delavnice, se poslednji dve leti lahko posvetita v prvi vrsti obrtnemu pouku, ali tudi tedaj se ne sme zanemariti šola. Doba šolanja se lahko prekine samo v slučaju bolezni in duševne nesposobnosti, o čemer odločujejo upravitelj zavoda, razredni učitelj in šolski zdravnik.

10. Število otrok v enem razredu ne sme biti večje od 12. Vsak oddelek ima svojega učitelja.

11. Gluhtoneme poučujejo strokovni učitelji, za njihovo izobrazbo skrbi ministrstvo prosvete.

12. Dečki in deklice se vzgajajo skupaj.

13. Učencem(kam), ki so dovršili šolo, je treba nasvetovati izbor poklica.

14. Pouk v šolah za gluhtoneme se izvaja po specialni, tako zvani oralni (govorni) metodi.

II. Osnovna načela pouka.

Dolžnost šole za gluhtoneme je, da poučuje take otroke, ki se zaradi nedostatka sluha niso mogli naučiti prirodnega človeškega govora, marveč jim je za to potrebna specialna pomoč strokovnih učiteljev. Poleg tega mora šola za take otroke računati tudi z drugimi nepovoljnimi posledicami gluhtonemosti, kot so n. pr.: slabejši telesni in duševni razvoj, neprijeten temperament in slaba volja. Zato je ena prvih nalog te šole, da gluhtonemega otroka nauči glasovnega govora, a potem da skrbi za njegov telesni in duševni razvoj in napredek.

1. Učenje govora se v šolah za gluhtoneme vrši po specialni metodi, ki je znana pod imenom oralna (govorna) metoda. Gluhtonemi se uče, da

pravilno, čisto in jasno izgovarjajo, in sicer ne samo glasove, temveč tudi besede in stavke. Učenci teh šol morajo obvladati govorne oblike, poznati pojme in vsebino besed in jih znati uporabljati v vseh mogočih življenjskih prilikah. Poleg tega se morajo gluhonemi otroci naučiti čitati s tujih ust, da razumejo tuji govor. Četudi vid mnogo zaostaja za sluhom v razumevanju tujega govora, a vsak govor gluhonemega mnogo zaostaja za govorom normalnega, vendar je treba stremeti za tem, da bo govor v šolah za gluhoneme kar najbolj podoben normalnemu govoru, čitanje s tujih ust (ogledovanje) tem boljše in popolnejše.

Da bi se to doseglo, je potrebno, da se v prvih treh, pa tudi štirih razredih šole za gluhoneme, posveti vsa pazljivost in ves čas učenju in razvitku vsakdanjega govora. Naučene besede je treba pojasniti nazorno: na stvareh, dogodkih, modelih, slikah, risbah in z gibi. Stavke je treba učiti z razumevanjem, v logični zvezi in v pravilni slovniški obliki. Šele v višjih razredih (V., VI., VII. in VIII.) se lahko začne s podajanjem osnovnega znanja, ki je potrebno za bodoče praktično življenje gluhonemih.

Učno gradivo, kakor ono, ki služi učenju vsakdanjega govora, tako tudi ono, ki širi umsko otrokovo obzorje, je treba vedno naslanjati na otroško izkustvo in znanje, ki ga je otrok dobil pri igri doma, na ulici in sloh v življenju in ki nam ga otrok izraža z gibi, gestami in mimiko.

Tu je posebno treba iti od onih osnovnih pedagoško-psiholoških principov: od bližjega k daljnemu, od znanega k neznanemu, vedno računajoč s slabšo duševno sposobnostjo otrokovega razumevanja.

V nižjih razredih se učitelj ne bo držal predpisanega programa. Zato bo jemal gradivo iz vsakdanjega življenja, od najnavadnejših dogodkov in stvari iz neposredne otrokove okolice. Samo na ta način lahko nauči otroka živega in stvarnega govora. Tudi poznejši pouk v posameznih predmetih v višjih razredih mora strogo računati z govorom.

Pri učenju besed in stavkov se pazi na otrokovo razpoloženje, na njegovo zanimanje in radovednost za posamezne stvari. Naučene stvari naj se vadijo češče in večkrat, da jih morejo otroci z lahkoto in ob vsaki priliki uporabljati.

Potem je treba skrbeti za popolnost in jasnost predstav, za kompliciran potek misli, za razvoj čutov in sposobnost za opazovanje.

Vse, kar se otroci uče, vpisujejo v svoje zvezke v najpravilnejši slovniški obliki. Na ta način bodo ti zvezki nekake njihove čitanke. V višjih razredih se priporoča pisanje dnevnika, s čimer se otrokom daje prilika za samostojno izražanje misli, opazovanj in čuvstev.

V višjih razredih se poučuje v obliki razgovora, kratkih vprašanj in kratkih odgovorov. Pri tem se dovoli otrokom večja svoboda in samostojnost. Vedno jih je treba bodriti k samostojnosti, buditi zanimanje za vse stvari v njihovi okolici. V višjih razredih se temu načinu poučevanja pridruži še pripovedovanje in razlaganje.

Sporazumevanje s pomočjo gest in drugih znakov (prstna abeceda) se samo izjemoma dovoli v nižjih razredih. To se tem bolj opušča, čim bolj se napreduje v učenju govora. Starejši učenci ne smejo uporabljati mimike in gestikulacije.

2. Računstvo razvija pri otrokih zmisel in razumevanje za števila in številne odnošaje, po-

tem pa jih vadi v računskih operacijah tako, da morejo reševati tudi praktične naloge iz življenja. Dobivanje pojmov iz računstva in računanje v vseh štirih računskih vrstah se nazorno predava. Zavodsko življenje, vrt in šolsko dvorišče nudi otrokom obilo materiala za uporabo računskih nalog. Končno razvija računstvo pri učencih samostojnost v mišljenju. Računstvo začinja v drugem, geometrija v četrtem ali v petem razredu.

3. Zgodovina se začne v petem razredu. Najprej se obravnavajo znamenite osebnosti in dogodki domačega kraja in najbližje okolice, šele pozneje se preide na važnejše dogodke in osebnosti iz preteklosti. Zgodovina prvenstveno služi jugoslovenski nacionalni vzgoji. To gradivo, kakor tudi gradivo iz ostalih predmetov se ne more predavati v velikem obsegu. Tu je treba izbrati najvažnejše osebnosti in dogodke na ta način, da se obdrži vedno neka zgodovinska zveza med njimi.

4. Zemljepis se naslanja na nazorni pouk. Smoter zemljepisa je, da učenci spoznajo in vzljubijo svojo domovino. Otroci začno s spoznavanjem šole in svoje okolice. Šele potem preide učitelj na spoznavanje ožje in širše domovine. Zemljepis, kakor tudi spoznavanje prirode, temelji na opazovanjih, ki se dobivajo za časa izletov in ekskurzij.

5. Spoznavanje prirode seznanja otroke z življenjem v prirodi ter jih usposoblja za razumevanje prirodnih pojavov in zakonov in vzbuja ljubezen do prirode. Temelj tega pouka je v opazovanju, v delu na šolskem vrtu, na izletih in v gojitvi domačih živali.

6. Risanje, modeliranje in ročno delo je v tesni zvezi s poukom drugih predmetov. Vse, kar

se tam nauči, se v urah teh spretnosti ilustrira in izdeluje.

7. Telovadba po sokolskem sistemu poleg svojega specialnega namena podpira tudi jezikovni pouk, popravlja in krepi zaostali otrokov telesni razvoj. Zato se telovadba izvaja od začetka do konca šolanja gluhonemega otroka.

8. Teoretičnemu in praktičnemu pouku iz gospodinjstva in ženskega ročnega dela, prav tako kakor tudi obrtnemu poučevanju gluhonemih gojencev je treba posvetiti največjo pozornost, ker končno z obrtnim poučevanjem oni dopolnjujejo svojo šolsko izobrazbo in postajajo koristni in samostojni člani društvene zajednice.

III. Učni načrt.

Pripravljalni razred	Predmeti	U r e							
		I. raz.	II. raz.	III. raz.	IV. raz.	V. raz.	VI. raz.	VII. raz.	VIII. raz.
Igre, telovadba, zaposlenost 9 ur	Verouk	—	2	2	2	2	2	2	2
	Narodni jezik	18	18	18	14	14	14	14	14
	Narodna zgodovina					2	2	2	2
Vaje čutov	Zemljepis				2	2	2	2	2
	Računstvo z osnovami geometrije		2	3	3	3	3	3	3
	Poznavanje prirode, higiena				2	2	2	4	4
Vaje govornih organov	Risanje, modeliranje	2		2	2	1	1	1	1
	Deško ročno delo	2	2	2	2	2	2	2	2
	Žensko ročno delo in gospodinjstvo	2	2	2	2	2	2	2	2
11 ur	Lepopis	1	1	1	1	v zvezi z narodnim jezikom			
	Telovadba po sokolskem sistemu	2	2	2	2	2	2	2	2
20	Skupaj	25	29	30	30	30	30	32	32

Število ur lahko učiteljski zbor zmanjša ali poveča z ozirom na krajevne razmere in telesni in duševni razvoj gojencev. Tem učnim uram pa je treba prišteti še štiri ure izprehodov v učne namene; te ure spadajo v raspored tedenskih učnih ur.

IV. Učne knjige.

V šolah za gluhoneme otroke se uporabljajo učne knjige in čitanke, ki jih je odobrilo ministristvo prosvete.

V. Učni program iz posameznih predmetov.

1. Verouk.

Program verouka se bo predpisal po zakonu o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o narodnih šolah od 5. 12. 1929. leta do 7. VII. 1930. leta.

2. Narodni jezik.

Smoter: Gluhonemi otroci se v šoli usposobijo, da lahko hitro in točno prečitajo govor s tujih ust in da se znajo točno, pravilno in spretno ustmeno in pismeno izražati.

Jezikovni pouk obsega:

a) artikulacijo, b) govorne oblike, c) nazorni pouk, č) svoboden razgovor, d) čitanje in e) pismene sestavke.

A. Artikulacija.

Smoter: Pravilno izvajanje in prirodno izgovarjanje vseh glasov. Izgovarjanje glasov v zvezi (v besedah in stavkih). Čitanje z ust. Čitanje in pisanje besed in stavkov, ki so se jih učenci med poukom naučili.

I. r a z r e d.

Vaje posameznih delov telesa. Okretanje glave, rok, nog, trupa. Dihalne vaje. Vdihavanje skozi nos, izdihavanje skozi usta. Vdihavanje skozi usta, izdihavanje skozi nos. Dolg in kratek vdih in izdih. Izdihavanje v presledkih. Dihanje v zvezi s telovadnimi vajami.

Vaje govornih organov.

Pripravljalne vaje za razvijanje glasov.

Razvijanje glasov (cela abeceda).

Vežanje različnih glasov v besede in stavke.

Kratko in dolgo izgovarjanje samoglasnikov.

Istočasno z razvijanjem glasov je treba učence učiti pisanja in čitanja.

Odgledavanje naučenih besed in stavkov.

Razvijanje pojmov za naučene besede (kar se dela istočasno z učenjem besed).

Pri učenju besed je treba paziti na naglas. Naučene stavke izgovarjati z enim dihom.

II. r a z r e d.

Dihalne vaje v zvezi s telovadbo in vaje govornih organov. (Te vaje se izvajajo vsak dan 5 do 10 minut v začetku prve ure.) Utrjevanje in popravljanje posameznih glasov. Vežanje soglasnikov v raznih težjih skupinah. Izgovarjanje stavkov z enim dihom. Vaje v spajanju in vežanju soglasnikov pri prehodu od besede na besedo. Pri izgovoru paziti na naglas in ekonomijo zraka.

III. r a z r e d.

Paziti na čistost in jasnost izgovorjenih glasov kakor tudi na naglas besed in pravilno di-

hanje. Vaje v izgovarjanju krajših in daljših stavkov, pri tem paziti na izdih.

IV. r a z r e d.

Artikulacija se izvaja kot v tretjem razredu. Tudi pri drugih predmetih je treba paziti na čistost in jasnost posameznih glasov, potem na naglas in pravilno izgovarjanje celega stavka. Zlasti je treba paziti na samoglasnike.

V ostalih razredih ni posebnih ur za artikulacijo, ali ono, kar je rečeno glede na jasnost in čistoto govora, velja tudi za ostale razrede.

B. Govorne oblike.

Smoter: Otroke naučiti, da sigurno in točno uporabljajo jezikovne oblike, ki se rabijo v navadnem govoru. Učenje govornih oblik se začne takoj, ko konča artikulacija. Jezikovne oblike se uče na pripravnih primerih, vzetih iz pouka. Izkoriščati pa je treba tudi prigradne slučaje iz vsakdanjega življenja.

II. r a z r e d.

Samostalniki in njihova sklanjatev v prvem, drugem, četrtem in petem sklonu ednine, dvojine in množine na primerih. Navodila in poučavanje v pisanju velikih črk.

Pridevniki v prvem in četrtem sklonu ednine, dvojine in množine vseh treh spolov (zopet na primerih).

Zaimki, osebni in svojilni (na primerih).

Glagoli, velelnik, nedoločnik in njihova spregetev v sedanjem, preteklem in prihodnjem času (na primerih).

Glavni in vrstilni števniki.

Uporaba nepregibnih besed: najnavadnejših predlogov, prislovov, veznikov in vzklikov (medmetov) (vse na primerih).

Sestavljanje pravih stavkov z osebkom, povedkom in predmetom (tudi samo na primerih).

Vprašanja s sledečimi vprašalnicami in pravi odgovori nanje:

Kaj je to? Kdo je to?

Kakšen-a-o je to?

Kdo? Kaj?

Koga? Česa?

Koliko?

Kje?

Kateri-a-o? Čigav-a-o?

Ali? Kaj ne?

Odkod?

Kako?

III. r a z r e d.

Ponavljjanje in utrjevanje govornih oblik iz drugega razreda v zvezi s starim, potem z novim gradivom.

Samostalniki in njihova uporaba v vseh sklonih ednine, dvojine in množine (na primerih).

Opisovalni, snovni in svojilni pridevniki v vseh sklonih in vseh treh spolih.

Kazalni zaimki vseh treh spolov.

Glavni, vrstilni in kolektivni števniki.

Potem besede za nedoločene količine: malo, mnogo, preveč, premalo.

Glagoli in njihova spregatev, zlasti uporaba glagolov: biti, imeti, moči, hoteti, morati, smeti.

Nepregibne besede (razširiti krog nepregibnih besed).

Vse izvajati na primernih primerih. Nikdar vaditi samo gole oblike besed.

Velelni stavki, potem pripovedovalni, nikalni in vprašalni stavki.

Vprašanja s sledečimi vprašalnicami: Kdaj? Komu? Zakaj? S kom? S čim?

IV. r a z r e d.

Ponoviti vse govorne oblike iz prejšnjih let. Samostalniki in njihova uporaba v vseh sklopih ednine, dvojine in množine.

Stopnjevanje pridevnikov.

Utrjevanje in nadaljevanje z zaimki in števnik.

Glagoli v ostalih glagolskih oblikah.

Razširjevanje kroga nepregibnih besed.

Vse govorne oblike vaditi na primerih.

Stavki v pogojni obliki.

Preprosti stavki.

V. r a z r e d.

Ponavljjanje in utrjevanje govornih oblik iz IV. razreda.

Sklanjatev samostalnikov, pridevnikov, števnikov in zaimkov.

Spreganje glagolov v vseh glagolskih oblikah.

Uporaba vseh vrst nepregibnih besed. Vse izvajati samo na primerih.

Uporaba preprostih in zloženih stavkov.

VI. r a z r e d.

Ponavljjanje in utrjevanje naučnih govornih oblik vseh vrst besed na primerih iz stare in nove tvarine.

Razlaga tujih besed, ki se pojavijo v govoru in pri čitanju knjig in časopisov.

Stavki v vseh načinih in oblikah.

VII. r a z r e d.

Ponavljjanje in utrjevanje oblik vseh vrst besed na primerih iz stare in nove tvarine.

Stavki: preprosti, zloženi, vmesni, glavni in zavisni.

Razlaga internacionalnih besed in navadnega govora.

VIII. r a z r e d.

Isto kot v sedmem razredu.

D. Nazorni pouk.

Smoter: Navajati otroke, da opazujejo stvari iz svoje okolice. Opazovati stvari iz rastlinskega, živalskega in rudninskega sveta. Opozoriti jih, da sledijo vsakodnevnim dogodkom in pojavam.

Opazovanje vršiti na stvarnih predmetih, a kadar teh ni, prinašati modele in slike.

Nazorni pouk se izvaja v posebnih urah v nižjih razredih, a v višjih je v zvezi z drugimi predmeti (poznavanje prirode, zemljepis, zgodovina in ročna dela).

I. r a z r e d.

Nazorni pouk se izvaja v prvem razredu v zvezi z artikulacijo.

Pojmi naučenih besed se razlagajo s pomočjo predmetov, slik in modelov.

II. r a z r e d.

Učenje novih besed in pojmov gre vzporedno z razlaganjem stvarnih predmetov, modelov in slik. Pri tem se postopa od bližjega k daljnemu. Učijo se in najprej prikazujejo deli telesa, oblačila, predmeti v šoli in v neposredni okolici. Potem slede širši pojmi, kakor: ljudje, hiša, pijača, jedila; dalje: zemlja, dan, noč, jutro, poldne, večer, nebo, sonce, mesec, zvezde.

III. r a z r e d.

Slediti vsakodnevni dogodki in pojavom v razni letni dobi. Jesen. Jesenska dela na polju. Trgatev. Grozdje. Zima in zimska dela doma. Sneg, led; hrana in obleka pozimi. Pomlad in pomladanska dela na polju. Prvo zelenje in cvetje. Barve. Poletna dela na polju. Žito, seno sadje. Na izletih opozarjati otroke na polje, gozd, reke, hribe, planine, domače in divje živali in vse druge stvari, ki bi mogle dati gradivo za novo znanje in nove pojme. Spoznati bolj znane rastline, zelenjavo, ptice itd.

IV. r a z r e d.

Krog opazovanja se razširi na prirodno in društveno sredino. Dati pojme o selu in mestu, prebivalcih, njihovih poklicih, o sorodnikih, o prirodnih in društvenih objektih, pojavih in stvareh.

E. Svoboden razgovor.

Smoter: Naučiti otroke, da se morejo v občevanju z drugimi osebami lepo, pravilno in gladko razgovarjati in svobodno vpraševati o raznih stvareh. Svoboden razgovor začne takoj, ko se otroci

nauče najnavadnejših prošenj, ukazov in želj. Razgovor naj se nanaša na vsakodnevne dogodke, stvari in razmere, kasneje na vsak predmet, o katerem se razgovarjajo odrasli ljudje.

I. r a z r e d.

Na koncu šolskega leta naučiti otroke, da povedo svoje ime in priimek, in da znajo pozdraviti, kakor je v navadi.

II. r a z r e d.

Pozdravi. Prošnje, želje in zahteve. Razumevanje in izvrševanje najnavadnejših ukazov. Kratko (aforistično) pripovedovanje o doživljajih. Običajne fraze. Razgovor v dvoje. Vsi stavki morajo biti kratki in izgovorjeni z enim dihom.

III. r a z r e d.

Razgovor v dvoje. Pripovedovanje prizorov in dogodkov iz šolskega življenja. Kratki opisi stvari.

IV. r a z r e d.

Opisovanje slučajnih dogodkov iz dijaškega življenja, doma in okolice. Pripovedovanje o naravnih pojavih v raznih letnih dobah.

Vaje v medsebojnem razgovoru.

V. r a z r e d.

Razlaga izrazov, ki se najčešče rabijo. Pripovedovanje kratkih povesti. Razgovor med učenci. Razgovor o dolžnosti učencev napram učiteljem in staršem. Razgovor o šoli in drugih ustanovah.

VI. r a z r e d.

Razgovor o društvenih razmerah, ki jih mora gluhonemi učenec poznati kot bodoči državljani (o gospodarju, hlapcu, vajencu, pomočniku, mojstru, zaslužku ali plači; o delavcu in delodajalcu; o varčevanju, denarnih zavodih itd.).

Vaje v pripovedovanju in medsebojnih razgovorih.

VII. r a z r e d.

Razširjanje kroga o spoznavanju razmerja med osebami, ki imajo razne družbene in profesionalne položaje (sodnik, krivec, policaj, priča, advokat, obtožba, sodba, testament, družina, uprava, šole, trgovina, rokodelstvo, promet, industrija). Dlje vaje v pripovedovanju, opisovanju in razgovorih o dogodkih, stvareh in razmerah iz življenja in družbe.

VIII. r a z r e d.

Upoznati učence z važnimi zakoni, državljan-skimi pravicami in dolžnostmi. Vaje v raznovrstnih svobodnih razgovorih, kakor se to godi v vsakdanjem življenju.

E. Čitanje.

Smoter: Naučiti gluhoneme učence, da tekoče, lepo in razumljivo čitajo besedilo, pisano in tiskano v cirilici in latinici.

Razviti pri učencu interes za čitanje.

I. r a z r e d.

Čitanje je tu v zvezi z razvijanjem glasov, učenjem in pisanjem črk, besed in stavkov.

II. r a z r e d.

Čitanje naučenih besed in stavkov v pisanem in tiskanem tekstu.

III. r a z r e d.

Čitanje krajših beril. Pred čitanjem berila je treba učencem vsebino razložiti. Čitati poleg besedila, tiskanega v latinici, tudi tekst, tiskan v cirilici. Čitanje dnevnika.

IV. r a z r e d.

Gladko in glasno čitanje kratkih in razumljivih opisov in povestic, tiskanih z latinico in cirilico. Pripovedovanje prečitanega. Čitanje dnevnika.

V. r a z r e d.

Čitanje povestic, opisov in drugih krajših stvari, ki odgovarjajo učencevemu razumevanju in njegovemu besednemu zakladu. Pripovedovanje prečitanega. Čitanje dnevnika.

VI. r a z r e d.

Gladko in lepo čitanje. Na prečitanem gradivu vaditi slovniške oblike. Navajati učence na čim samostojnejše čitanje. Čtivo se nanaša lahko na krajše ali daljše povesti, basni in vsebino posameznih stvari iz drugih predmetov: spoznavanje prirode, zemljepisja, zgodovine, higiene. Čitanje dnevnika.

VII. r a z r e d.

Temeljito predelati odbrane članke. Čtivo se izbere lahko tudi iz drugih predmetov. Čitanje daljših in krajših povestic. Učenje na pamet kratkih pesmic, člankov, narodnih pregovorov, izrekov in ugank. Čitanje dnevnika.

VIII. r a z r e d.

Čitanje knjig in mladinskih listov iz šolarske knjižnice. Čitanje potopisov, opisov zgodovinskih dogodkov, pripovedk, pisanih preprosto, lahko in jasno. Čitanje dnevnika.

F. Spisje.

Smoter: Naučiti gluhoneme otroke, da znajo s pomočjo naučenih pojmov in govornih oblik lepo in pravilno pismeno izraziti svoje misli.

I. r a z r e d.

Napisovanje naučenih besed.

II. r a z r e d.

Prepisovanje naučenih besed in stavkov. Pisanje naučenih besed in stavkov po nareku. Na ustmena učiteljeva vprašanja dajo učenci pismene odgovore. Kratki opisi predmetov iz nazornega pouka.

III. r a z r e d.

Opisovanje predmetov iz nazornega pouka. Kratko napisovanje dnevnih dogodkov. Pisanje dnevnika.

IV. r a z r e d.

Opisovanje šolskih in drugih dogodkov. Prepisovanje prečitanih beril. Pisanje dnevnika.

V. r a z r e d.

Samostojno napisovanje prečitanih beril. Pisanje pisma staršem in sorodnikom. Pisanje dnevnika.

VI. r a z r e d.

Pisanje pisem drugim osebam. Napisovanje naučenih zgodovinskih dogodkov. Opisovanje stvari iz drugih učnih predmetov. Pisanje dnevnika.

VII. r a z r e d.

Pisanje naročil, raznih prošenj, čestitk, poročil, vabil in odgovorov. Pismeni sestavki z različnimi temami. Pisanje dnevnika.

VIII. r a z r e d.

Sestavljanje javnih oglasov v časopisih, izpolnjevanje poštnih nakaznic, sprevodnic, pisanje brzojavk, raznovrstnih računov in poročil, obveznic in potrdil, izpolnjevanje menic. Napisovanje vsebine raznih prečitanih del. Pisanje dnevnika.

3. Računstvo in geometrija.

Smoter: Sigurno in brzo reševanje ustmenih in pisemenih nalog iz praktičnega življenja. Spoznavanje najnavadnejših geometrijskih slik, likov in teles. Izračunavanje površin in telesnin.

I. r a z r e d.

V prvem polletju se otrokom predočujejo števila na predmetih do pet, potem tudi do deset in sicer brez izgovarjanja števil.

V drugem polletju se otroci nauče šteti do deset.

V prvem razredu se računstvo izvaja v urah artikulacije.

II. r a z r e d.

Štetje do dvajset na učnih predmetih in brez njih. Pisanje števil do dvajset, prištevanje, odštevanje, množenje in deljenje do deset. Učenje vrstilnih števil. Računske naloge iz praktičnega življenja.

III. r a z r e d.

Štetje in pisanje števil do dvajset. Ustmeno in pismeno računanje v vseh štirih računskih vrstah do dvajset. Naloge iz praktičnega življenja.

Spoznavanje rimskih števil.

IV. r a z r e d.

Štetje in pisanje števil do sto. Računanje ustmeno in pismeno v vseh štirih računskih vrstah v tem številnem obsegu.

Spoznavanje denarja in mer (liter, meter, gram).

Praktične naloge z uporabo mer in denarja.

V. r a z r e d.

Računanje do tisoč. Množenje in deljenje (pismeno) z enomestnim množiteljem, deliteljem. Delo z večimenskimi števili v vseh štirih računskih vrstah. Uporabne naloge iz praktičnega življenja.

Daljice in vrste kotov.

VI. r a z r e d.

Računanje s celimi števili do desettisoč. Delo z večimenskimi števili. Desetinska števila. Delo z desetinskimi števili v vseh štirih računskih vrstah.

Uporaba desetinskih števil v nalogah iz praktičnega življenja.

Vrste trikotnikov in štirikotnikov. Poznavanje kvadratnega metra.

VII. r a z r e d.

Delo z desetinskimi števili in celimi števili preko desettisoč. Praktične naloge iz življenja. Preprosto trojno pravilo.

Izračunavanje površin raznih geometrijskih likov.

VIII. r a z r e d.

Delo z desetinskimi števili in celimi števili v uporabnih nalogah iz praktičnega življenja. Procentni računi.

Izračunavanje telesnin.

4. Zgodovina.

Smoter: Spoznavanje najvažnejših zgodovinskih dogodkov iz življenja jugoslovenskega naroda od doseljenja v kraje, v katerih danes živi, do najnovejše dobe, radi vzbujanja požrtvovanja za domovino in usposabljanja za opravljanje nalog, ki jih zahteva sedanjost.

V. r a z r e d.

Zgodovinski dogodki združeni z važnejšimi kraji v geografski oblasti, v kateri se nahaja šola. Življenjepisi za domači kraj, zlasti za domovino zaslužnih mož.

VI. r a z r e d.

Zgodovina bojev za osvobojenje in ujedinjenje (balkanska, bolgarska in svetovna vojna), Stvoritev Kraljevine Jugoslavije.

VII. r a z r e d.

Stari Slovani. Njihovo prebivališče. Selitev. Njihova stara vera. Pokristjanjenje. Sv. Ciril in Metod. Nastanek prvih narodnih držav. Samo, Tomislav, Nemanja, Sveti Sava, Kralj Milutin, Štefan Dušan, Knez Lazar in bitka na Kosovem.

VIII. r a z r e d.

Suženstvo pod Turki. Prvi upor. Kara-djordje. Drugi upor. Knez Miloš. Borba Hrvatov in Slovencev proti Madjarom in Nemcem. Kralj Peter. Kralj Aleksander.

5. Zemljepis.

Smoter: Spoznavanje domovine. Najvažnejše stvari o naši državi. Kratek pregled Evrope in ostalih delov sveta.

Najvažnejše o zemlji in ostalih nebesnih telesih. Osnovne stvari iz fizičnega in matematičnega zemljepisja.

IV. r a z r e d.

Učilnica. Šola in njena najbližja okolica. Strani neba. Mesto, v katerem je šola, njegove ulice, trgi, javne zgradbe. Spoznavanje okolice mesta in njenih geografskih objektov: hrib, gora, planina, dolina, ravnina, izvor, potok, reka, moč-

virje; mesto, trg, vas; pota, pošta, telegraf, telefon. Občina, srez, banovina, država. Risanje in seznanjanje, kako nastane karta (zemljevid). Čitanje zemljevida. Prebivalstvo vasi in mesta in njihova opravila. Izleti v okolico.

V. r a z r e d.

Ponavljanje tvarine iz četrtega razreda. Banovina, v kateri je šola: najvažnejše reke, planine, predeli, pošta, pomembnejši kraji, mesta, poklici prebivalstva in podnebje. Ime in meja naše države.

VI. r a z r e d.

Ostale banovine. Njihove najglavnejše reke, planine, predeli, mesta, prebivalstvo in njegovi poklici (obrtni, poljedelstvo, industrija, rudarstvo, trgovina), promet, podnebje.

VII. r a z r e d.

Obči pregled Kraljevine Jugoslavije. Najvažnejše reke, planine, mesta, prebivalstvo. Politična razdelitev države na banovine. Glavni sedeži banovinskih oblastev. Sosedne države, njihova politična ureditev (monarhija ali republika), njihove najvažnejše reke, planine, mesta, prebivalstvo in njegovo opravilo; denar. Njihove gospodarske in druge (plemenske, prijateljske, zavezniške) zveze z našo državo.

VIII. r a z r e d.

Evropa in evropske države. Njihova najglavnejša mesta, prebivalstvo in njegovo opravilo. Politična ureditev posameznih velikih držav. Kra-

tek pregled ostalih kontinentov. Zemlja kot nebesno telo. Kopno in morje. Solnce, mesec in zvezde. Razmerje velikosti kraljevine Jugoslavije napram Evropi in zemlji. Razmerje v velikosti med zemljo in solncem in ostalimi nebesnimi telesi. Vrtenje zemlje in pojava dneva in noči.

6. Spoznavanje prirode.

Smoter: Seznanjanje gluhtonemih otrok z najvažnejšimi pojavi iz organskega in neorganskega sveta.

Spoznavanje prirodnih pojavov. Razumevanje najvažnejših prirodnih zakonov s pomočjo posameznih izbranih primerov.

V. r a z r e d.

Domače živali in njihova korist za človeka. Določeno število najbolj znanih ptic pevk in ujed. Nekaj divjih živali: lisica, volk, zajec, medved.

Prirodni pojavi: megla, oblaki, rosa, dež, sneg, toča.

Toplota in toplomer.

VI. r a z r e d.

Štirje letni časi. Dolžina in toplina dneva v raznih letnih časih. Rastline in živali jeseni, pozimi, spomladi in poleti. Sadno drevje in zelenjava. Strupene in nestrupene kače. Najnavadnejša poljska dela v raznih letnih časih. Vrt, njiva, livada, gozd, polje.

VII. r a z r e d.

Zemlja in rudnine. Apnenec in njegova uporaba. Premog. Ogljikova kislina in ogljikov kis.

Klitje, cvetje in rast listov. Sad. Širjenje teles po toploti. Sviloprejka. Čebela in čebelarstvo. Industrijske rastline. Gobe.

VIII. r a z r e d.

Praktično uvajanje učencev v sajenje, negovanje in cepljenje sadnega drevja. Praktična navodila za vrtnarstvo, živinorejo in kurjerejo.

Žveplo, živo srebro in železo. Svinec in druge kovine. Električna, blisk in strelvod. Razne vrste živega srebra.

7. Higiiena.

Smoter: Spoznavanje človeškega telesa in čuvanje zdravja.

VII. r a z r e d.

Koža. Nega kože. Kosti in mišičevje. Nega zob. Krepitev mišic. Organi za prebavljanje. Hrana. Organi za krvotok. Organi za dihanje. Zrak. Pomen in važnost zraka, vode, hrane in sonca za človeško zdravje.

VIII r a z r e d.

Čutila. Čuti in njihova nega. Nalezljive bolezni. Pobijanje nalezljivih bolezni. Kako se jih očuvamo. Praktična navodila za prvo pomoč v slučaju poškodbe, potapljanja ali obolenja na nalezljivih bolezni. Higienično zidanje in urejevanje stanovanjskih hiš.

8. Lepopis.

Smoter: V gluhtonemnici se neguje lepopis s posebno pozornostjo in v velikem obsegu v vseh razredih.

Od VI. razreda dalje se vadi cirilica poleg latinice in ornamentalno pisanje z redis-peresom.

I. r a z r e d.

Pisanje in spoznavane črk v zvezi z govornimi vajami. Arabske številke.

II. r a z r e d.

Predvaje za male in velike črke. Male in velike črke v genetičnem redu. Uporaba besed iz poznane tvarine.

III. r a z r e d.

Isto kot v drugem razredu, toda doseči je treba pisanje posameznih besed brez prekinitve.

IV. r a z r e d.

Pisanje in spoznavanje črk v genetičnem redu privede otroke do pravilnega razmerja elementov posameznih črk.

V. r a z r e d.

Vaje v lepomisju posameznih besed brez prekinitve, kratkih pesmic, vsebine, narodnih pregovorov, ki morajo biti iz znane tvarine. Rimske številke.

VI. r a z r e d.

Isto kot v petem razredu. Uvajanje pisank brez črt. Ako je mogoče že v petem razredu.

VII. in VIII. r a z r e d.

Pisanje na stroju.

9. Risanje.

Smoter: Enakomerna vaja učenčevega vida in roke, razvijanje njegovega spomina. Pojmovanje in razlikovanje oblik in barv za pridobitev estetskega okusa. Učenci naj pridobe toliko spretnosti, da morejo samostojno po prirodi in po spominu risati preproste predmete, ter kombinirati preproste ornamente po narodnih motivih.

Risanje v gluhonemnici podpira razvoj govora.

Geometrično risanje in risanje z merjenjem v višjih razredih služi kot priprava za obrtno risanje v obrtno nadaljevalni šoli in v tečajih.

I. r a z r e d.

Izdelovanje predmetov preprostih oblik iz otrokove najbližje okolice z oglatimi barvanimi palčicami in risanje teh predmetov s svinčnikom. Važno je pri tem, da se papir za risanje pravilno razdeli. Najprej riše učitelj sam na tabli. Učenci rišejo iste predmete po spominu. Osnova risanja je: kvadrat, pravokotnik, trikotnik in nazadnje krog. Učitelj često ilustrira neke prizore na tabli in dovoli, da učenci izpopolnjujejo ilustracijo s samostojnim delom. Istočasno izdelujejo učenci predmete iz plastilina ali ilovice: jabolko, jajca in druge okrogle predmete, a potem jih samostojno rišejo in tako razumejo plastičnost predmetov. Nazadnje barvajo izdelane predmete iz ilovice, v glavnih treh barvah in to samo tedaj, ako barva posebno karakterizira predmet. Ako je mogoče, rišejo učenci predmete, ki so jih spoznali pri artikulaciji. Ime narisane predmeta se vedno artikulira, tako da se učenci nauče izgovarjati glave, iz katerih je beseda sestavljena.

II. r a z r e d.

V drugem razredu rišejo učenci samostojneje. Predmete (oblike) rišejo iz prirode; te predmete učitelj simetrično razvrsti in jih pritrudi na papir, pripet na tabli. Učitelj razlaga obliko besede in popravlja pri vsakem učencu. Z ozirom na pomnoževanje pojmov v artikulacijskem pouku, se veča tudi tvarina za risanje. Ako je mogoče, razlagajo otroci sami svoje ilustracije. Risanje preprostih ornamentov v obliki zobcev, likov in vijug, ki jih nahajamo v narodnih ornamentih. Tudi tu naj se rabijo barve. Izdelovanje plodov in drugih enostavnih predmetov iz plastilina.

III. r a z r e d.

Samostojna razdelitev papirja za risanje. Centimeterska mreža. Preprosta tiskana abeceda (azbuka) in številke. Učenci rišejo ornamente v mreži, oziraje se pred vsem na narodne motive v obliki srca, nagelja itd. Poleg tega naj se deklice vežbajo v risanju takih ornamentov, ki jim bodo služili v ženskem ročnem delu. Za lepše delo se uporabljajo lahko redis pero in vodene barve.

Sestavljanje ornamentov iz izrezanih kvadratov, trikotov in krogov iz barvanega papirja. Risanje in ilustriranje važnih dogodkov kot v drugem razredu. Pri tem delu je treba dati učencem čim večjo svobodo. Ako je mogoče, naj se nekateri predmeti modelirajo. Vse novo pridobljene pojme iz risanja je treba artikulirati.

IV. r a z r e d.

Dovršenejšje izdelovanje tiskanih črk in števil kot v tretjem razredu (s tinto in z barvami). Tudi v tem razredu se rišejo predmeti preprostejših oblik: listi, perje itd. Uporaba vodenih barv. Prosto risanje s čopičem. Spoznavanje in sestavljanje barv iz glavnih barv. Sestavljanje ornamentov iz rastlinskih listov. Deklice sestavljajo s pomočjo ogledala simetrične ornamente. Uporaba elementov iz narodnih motivov. Risanje plastičnih predmetov, ki se lahko izrazito pobarvajo, na pr.: črešnje, redkvice itd. Ilustriranje raznih prizorov, ki jih najprej skicira učitelj na tabli in jih potem izbriše, da jih učenci rišejo po spominu. Potem obravnava učitelj novo tvarino in da učencem, da samostojno ilustrirajo. Uporaba plastelina. Izrezovanje ornamentov in silhuet iz barvanega papirja je tudi zelo važno.

V. r a z r e d.

Učenci rišejo predmete v večjem obsegu. Uporablja se svinčnik, redis pero in vodene barvice. Prvi pojmi iz geometričnega risanja. Uporaba dolžinske mere. Načrt šolske sobe itd. Sestavljanje preprostih ornamentov na osnovi geometrijskih slik. Ornamenti motivov iz prirode. Ilustriranje opisanih prizorov.

Modeliranje s plastilinom.

Deklice: Tvarina za žensko ročno delo. Sestavljanje simetričnih okraskov za praktično uporabo s pomočjo ogledala. Povečevanje okraskov, prtičev, monogramov itd. Risbe se prevlečejo s tušem ali barvami, redis peresom. Izrezovanje okraskov iz papirja.

VI. r a z r e d.

Dečki se izpopolnjujejo v ornamentalnem risanju. Seznanjanje z risalnimi potrebščinami. Risanje predmetov iz prirode s svinčnikom in barvami. Prvi pojmi iz perspektive. Risanje z merjenjem: lega zavoda, šolskega vrta in okolice. Ilustriranje prizorov po opisu. Modeliranje takih predmetov in risanje po modelih.

Deklice rišejo motive za ženska ročna dela tako kot v petem razredu, samo v večjem obsegu. Uporaba narodnih motivov in ornamentov iz modnih časopisov.

VII. r a z r e d.

Dečki rišejo predmete iz prirode v pravilni perspektivi. Risanje sobne oprave v danih razmerjih brez projekcije. Barvanje lesa po dolžini in v preseku in predstavljanje kovin v lesu. Okraševanje geometrijskih površin z motivi iz narodne ornamentike. Risanje mizarskega in drugega orodja. Modeliranje in risanje po modelih.

Za deklice isto gradivo kot v VI. razredu, samo več. Samostojno kombiniranje večjih okrasov za prte, prtiče, zavese, odeje i. dr.

VIII. r a z r e d.

Dečki dobe prve pojme iz projekcijskega risanja. Risanje raznega pohištva in drugih rokodelskih izdelkov po določeni meri. Učenci se grupirajo glede na bodoči poklic. Riše se ono gradivo, ki jim bo služilo kot priprava za nadaljnje šolanje. Istočasno se goji prosto risanje največ po modelih. Ilustriranje važnih dogodkov iz življenja.

Deklice rišejo okraske za perilo in obleke, za pregrinjala, preproge, zavese itd.

10. Deško ročno delo.

Smoter: Dečkom je treba vzbuditi interes in voljo za delo. Vzpodbujati jih na vztrajnost in navajati jih na samodelavnost, opazovanje, marljivost, red in točnost. Vaditi jih v poznavanju najpotrebnejšega orodja in njegove uporabe. Razvijati zmisel za varovanje orodja in materiala.

I. r a z r e d.

Previjanje papirja: vojaška kapa, ladja, slikarska kapa, križ, srajca, čaša, mizica, odprta škatla, dvodelna ladjica, aeroplan itd.

Modeliranje: klobasica, krompir, jabolko, hruška, limona, lopata, skledica, kolo, gnezdo s ptičem, razne črke, zajček, kocka, kača, vedro itd.

Lepljenje papirnatih trakov: miza, stol, klopica, omara, križ, peč, plot, postelja, okno, zastava, sablja, tablica, veternica. Polaganje palčic: križ, miza, okence, vrata, postelja, okvir, številke, tiskane črke.

II. r a z r e d.

Previjanje papirja: klop, miza, veternica, štrikotni stolp, sani, zmaj, krog.

Modeliranje: črešnja, sliva, oreh, kostanj, oklep, goba, zvon, ključ, ključavnica, kladivo, sekira, razpolovljeno jajce, hruška.

Lepljenje papirja: kvadrat, pravokotnik, trikotnik, krog, elipsa, hiša, cerkev, drevo, hruška, sliva, črešnja, pesa, redkev, gora, nebo, oblaki, polje, pisanke, izrezani okraski, izrezovanje črk, sestavljanje besed. Polaganje palčic: male črke, velike črke, imena, napisi.

III. r a z r e d.

Prepletanje papirnatih trakov: Razni vzorci in kombinacije. Lepljenje papirja: črke, sobna oprava, denar, zastave, jabolko, zajec, grob, spomenik, venec, knjiga, škofovska kapa, sani, zvezde, zimska pokrajina, papirnata veriga, štirilistna deteljica, ura, razne kape, hiša z vrtom, klop, papirnate vrečice, cerkev, škornji, metulj, jadernica, razni listi.

Modeliranje: liter, kadilnica, uteži, zajec, nagrobni spomenik, svinčnik, gobica, ščit za ognjegasce, sneženi mož, trobentica, osel, volek, žepna ura, poštna skrinjica, razna steklenina, klobuk, čevljarški stolec, vodnjak, miš, skledica, mačka, naklo, podkev, pes v hišici, goba, čoln z vesli, riba, zemlja, rogač, jagoda, denar, sveča, mlin za kavo.

IV. r a z r e d.

Pletenje z rafijo: krog, elipsa, obroček za prtič, okrogla škatla brez pokrova, okrogla škatla z travnim pokrovom, košarica, košarica z ročem, ovalna košarica, ovalna košarica z ročem, ovalna škatla, pletenje mrežastih vzorcev, pletenje mrežastih predmetov.

Lažji izdelki iz lesa. Dečki izdelujejo količke, lestvice za cvetice, križ, računalko, mizico, stolec, klopico, okvirje za razglednice, jaslice, grablje, plot, vrtna vrata, kažipot, viseče okrogle košarice za cvetice, okrogla in oglata stojala za cvetice v naravni velikosti, kletke itd.

V. r a z r e d.

Rezljanje (Laubsägerei). Dečki prerisujejo razne predmete in dele raznih predmetov na tanke

deščice, ki jih potem z žagico izrežejo, ogladijo s steklenim papirjem ali steklom in jih sestavljajo. Take vrste izdelki so: okvirji za razglednice, slike, ogledala itd. Obroči za ključe, prtiče itd. Držaji za palice in dežnike. Kljuke na obešalnikih za klobuke in obleke. Deščice za toplomer in barometer. Škatle za šivanje. Kvadrati, rokavice, ptičje kletke itd.

Rezbarstvo. Učenci naj si nabavijo 20 cm dolge, 5 cm široke in 1 cm debele deske iz mehkega lesa. Na te deske rišejo razne vzorce, ki jih potem izrezujejo. Kadar dobe večjo spretnost, izrezujejo lahko tudi težje stvari. Izrezujejo okvirje za slike, za ogledala, razne pokrove in stranice za škatle, podnožja in stojalca za koledar in toplomer, stojala za album, vaze in kipe.

VI. r a z r e d.

Pletarstvo. Rezanje, struženje, osnovno pletenje, pletenje podloge, košarice za cvetice, pripravljane desak, utrjevanje šib, pletenje z raznobarnimi papirji, košarice za kruh, letvice za stranice, pletenje gornje letve, košarice za šivanje, utrjevanje pokrova, okrogla košarica, obroč, pletenje podnožja, košarica za papir, stojala za cvetice, vrtna košara, kuhinjska košara, košara za perilo, popravljane raztrganih pletenih predmetov.

Kartonaža. Dečki merijo in režejo razne oblike iz papirja in lepenke. Oblike sestavljajo, lepijo, obrobijo in okrasujejo z različno barvanimi papirji. Izdelujejo zidne koledarje, stojalca za slike in razglednice, okvirje, mape, škatle raznih oblik in velikosti, geometrične like. Poizkusiti je treba tudi s knjigoveštvom.

VII. r a z r e d.

Isto kot v VI. razredu. Izdelovanje večjih in težjih predmetov. Točnejši in lepši izdelki.

VIII. r a z r e d.

Mizarstvo. Pripravljalne vaje: žaganje desak po ravni in krivi črti, struženje na stružnici, uporaba raznih dlet. Brušenje žage, dlet, nožev za struženje. Vzporedno s temi izdelujejo učenci razne predmete, kot: deske za police, obešala, zaboj za premog, drva, smeti, podstavke za lonce, cvetice in dr., zajca za sezuvanje čevljev, kuhinjske stole, klopi, hišice, lestve, hišice za krmljenje ptičic itd.

Kadar pridobe učenci primerno spretnost, se seznanjajo z raznimi sredstvi za lepljenje, ki se uporabljajo pri izdelovanju raznih škatel in drugih predmetov.

Poleg tega se vežbajo učenci v nasajanju sekir, kladivov, lopat, orodja in popravljajo razne pokvarjene predmete.

Dečki se seznanijo z barvami in njihovo uporabo (oljnate barve, laki), ako je mogoče se vadijo v politiranju raznih predmetov. Struženje: prve vaje. Pripravljanje lesa za struženje, držanje dleta pri struženju. Potem se vežbajo učenci v dolbljenju, glajenju itd. Izdelovanje raznih predmetov: valjar, izdelki, ki se uporabljajo pri krpanju nogavic, leseno kladivo, stebrički itd.

Vežbanje v glajenju predmetov s steklom, smirkovim papirjem in v politiranju.

Prve ure ročnega dela se uporabljajo, da se učenci seznanijo z orodjem, artikulirajo imena orodja, razloži se jim, kako je treba orodje varovati, brusiti in rabiti, opozori se na opreznost

pri rabi orodja in na nevarnost, ki jim preti, ako so neoprezni. Zlasti je važno vežbanje v pravilnem držanju orodja, na kar je treba učence pri delu vedno opozarjati.

11. Žensko ročno delo.

Predvaje.

Dosezanje prve spretnosti z zavijanjem papirja, iz katerega se izdelujejo pahljače, ladjice, aeroplani, torbice, novčanicé in zvezdice. Stavljanje zvezdic na palčice in njihova uporaba za pihanje. Pletenje z raznobarnimi papirnatimi trakovi in izrezovanje zvezdic in raznih papirnatih robov. Šivanje na lepenki.

Dečki izrezujejo razne predmete iz barvanega papirja in jih lepijo na karton, deklice pa delajo to samo izven pouka v zabavo. Za predvaje se smatra tudi delo z rafijo.

Žensko ročno delo se deli na A) nižjo, B) srednjo in C) višjo stopnjo.

A. Nižja stopnja.

I. in II. razred.

Na nižji stopnji (I. in II. razred) se deklice uče šivati na juti in kongresnem platnu, potem na debelem platnu. Za to delo je igla topa, z velikim ušesom. Same izdelujejo blazinice za igle, pompadurke ali prtiče, ki jih tudi same obšivajo in všivajo z raznimi lahкими okraševalnimi vbodi. Barva materiala, na katerem se dela, in niti, naj bo svobodna in po lastnem okusu otroka, ker se s tem goji samostojnost. Ta stopnja pouka se končuje s križnim vbodom. Z vbodi se utrjujejo tudi

pojmi števil, ker otrok mora često misliti, odkod pa dokod se razprostira vbod in koliko je treba pustiti med njimi prostora. Kadar deklice dobro obvladajo križni vbod, se jim dopusti, da ž njim okrase svoje torbice, a navadno se jemljejo za to slike živali ali predmetov iz otrokove okolice. Izmenoma s šivanjem se uče tudi kvačkati in plesti.

Tehnika kvačkanja je lažja od pletenja, zato se prej jemlje. V začetku se jemljejo debele koščene kvačke in debele volne. Za začetek je odlična vaja nekoliko metrov vrvi, ki služi otroku za podveze. Pri tem se vadijo, da nit dobro ovijejo okrog kazalca in da je svobodna med prsti. Kvačkanje z gostimi petljami krpe za umivanje in podbradnika za dete; kvačkanje miljeja s stebrički in luknjicami z izdelovanjem najpreprostejših čipk naokoli. Kvačkanje mreže za žogo, dečje kapice, krpe za lonce, okraskov za svetilke in temu slično.

Tehnika pletenja. Z dvema iglama a) samo desno pletenje s krajnjo verižno petljo in b) na eni strani desno, na drugi levo pletenje.

Pletenje pasov, podvez za nogavice, naramnice, ovratnice in pravokotne krpice za brisanje tablice, krpe za brisanje loncev, krpe in rokavice za umivanje, oblekce za lutke itd.

S štirimi iglami. Pletenje naokoli, a) samo z desnimi petljami in b) izmenoma z desnimi in levimi petljami. Pletenje rokavic, otroških rokavic brez prstov, otroških nogavic. Snemanje in pletenje nogavične pete vaditi posebe na dveh kopicah. Prva je oblika nogavičnega vrha, a druga nogavične pete.

B. Srednja stopnja.

III. in IV. razred.

Na tej stopnji se popolnoma utrjuje kvačkavanje, pletenje in šivanje, pa se potem nadaljuje. Pletenje. Samostojen začetek in izdelovanje nogavic. Popravljanje pogrešk pri pletenju, zlasti prenošenje petlje in razpletanje do pogreške, kakor tudi pobiranje izpuščenih petelj. Praktična raba pravil za izdelovanje otroških, ženskih in moških nogavic.

Kvačkavanje čipk in vstakov za perilo.

Šivanje na roko enega kosa perila (predpasnika ali blazine) z raznimi vbodi za sešivanje in okraševanje. Izdelovanje monogramov. Križni vbod in mirni vbod po narodnih motivih, ako je mogoče po lastnih vzorcih, narisanih pri risanju. Izdelovanje bluže, zavese, narodnih pokrival, prtov, brisač itd. Zankanje z debelim materialom.

C. Višja stopnja.

VI., VII. in VIII. razred.

Glavno pozornost naj se posveča šivanju na roko in s strojem. Prve vaje: obrobiti na stroju krpe za prah, brisalke sploh, kuhinjske krpe in brisače, potem šivanje na stroju posteljnega in drugega perila, zastorov, preprostih bluz in oblek. Gumbnice. Popravljanje perila. Krpanje perila. Krpanje nogavic na najnavadnejši način. Podpletanje nogavic. Pletenje rokavic. Pletenje na stroju.

Prav posebno nadarjene deklice se vadijo v belem vezu Ajour-Hardanger- in Richelieu vezenje, v mrežanju, izpolnjevanju mreže (Filet-Guipire) in v kleklanju.

G o v o r. Pri vsakem delu naj se neguje govor. Imena orodja, napredek dela, zapovedi, prošnje, vprašanja, želje itd. Razen o materialu in orodju naj se deklice pouče tudi o cenah, vrstah in vrednosti materiala, o dobivanju raznega materiala in orodja (zato so predpisane tudi ure iz gospodinjstva). Risanje na tabli, zapisovanje govora v zvezke.

12. Gospodinjstvo.

Gospodinjstvo uvaja gluhoneme deklice v razumevanje družinskih in gospodinjskih dolžnosti in jih usposablja za dobre gospodinje.

Snov iz gospodinjstva je treba v osemrazrednici za gluhoneme otroke razdeliti na poslednja tri šolska leta.

VI. r a z r e d.

Pospravljanje po sobi in kuhinji. Čiščenje pohištva. Najvažnejše o posodi. Čiščenje posode in pribora. Umivanje in kopanje. Čiščenje obleke. Čiščenje madežev. Šivanje kuhinjskih brisač. Krpanje perila. Negovanje in presajanje cvetic.

VII. r a z r e d.

Lastnosti dobre gospodinje. Negovanje bolnikov. Kupovanje vrtnarskih proizvodov in špecijskega blaga. Obdelovanje vrta. Cene in cenovnik. Knjigovodstvo. Pranje in likanje perila. Ribanje. Negovanje deteta. Šivanje kuhinjskih potrebščin.

VIII. r a z r e d.

Pripravljanje preprostih jedi. Najpotrebnejše iz perutninarstva. Sestavljanje jedilnega lista. Računanje izdatkov za hrano. Konzerviranje sadja,

zelenjave itd. Prehrana deteta. Popravljanje oblek in perila. Služinčad. Poselska knjižica.

Pri pouku gospodinjstva prevladuje vežbanje govora.

13. Telovadba.

Smoter telovadbe je pospeševati telesni razvoj, okrepiti telo in ga napraviti elastičnega, okretnega in spretnega. Vzgojiti pri otrocih navado za delo, poslušnost in vztrajnost. Poleg tega pa vaditi vaje, ki imajo za svrho poleg pospeševanja in varovanja zdravja tudi pedagoško vrednost: vaje govornih organov, posebne vaje za dihanje in v zvezi z drugimi gimnastičnimi vajami.

S sokolskimi vajami je treba pridobiti ctroke za sokolska društva in sokolsko idejo.

I. in II. r a z r e d.

V teh razredih se vadijo pretežno vaje za dihanje in vaje otroških govornih organov. Dalje se navajajo otroci na pravilno držanje telesa, kadar so mirni in kadar se gibajo. Raznovrstne igre.

III., IV. in V. r a z r e d.

Švedska gimnastika. Korakanje po taktu. Lažje sokolske vaje. Drsanje na ledu. Izleti v planine. Sankanje. Plavanje. Kompliciranejšje igre.

VI., VII. in VIII. r a z r e d.

Vaje na telovadnem orodju. Raznovrstne sokolske vaje. Razni sporti: nogomet, plavanje, smučanje.

VI. Učni načrt za pripravljalni razred šole za glu- honeme otroke.

Smoter: Pripraviti gluhonemega otroka za redni pouk.

I. Igre. Volk in jagnje. Lončiči. Igre v kolu. Preskakovanje. Tek. Igre z zavezanimi očmi. Druge igre iz programa za zabavišča za normalne otroke, ki bi bile primerne za gluhoneme.

II. Gibanje rok, nog, vratu, glave v šoli. Sedenje, vstajanje. Odhajanje in prihajanje v redu v šolsko sobo. Navajanje na red v jedilnici, na hodnikih in drugih prostorih.

III. Dihalne vaje. Vdihavanje skozi nos in izdihavanje skozi usta. Izdihavanje polagoma, naenkrat in v presledkih. Dihalne vaje s pomočjo raznih instrumentov. Dihanje na okno, na papir in vse druge vaje, ki so potrebne kot priprava za artikulacijo.

IV. Vaje s Fröblovimi učnimi sredstvi. Izrezovanje raznih slik in figur.

V. Vaje čutov z Montescrinimi učnimi sredstvi.

VI. Vaje govornih organov (jezika, neba, usten, čeljusti).

VII. Telovadne vaje z zvezi z dihalnimi vajami.

VIII. Modeliranje najpreprostejših stvari.

Glej še učni načrt za pripravljalni razred pomožne šole.

DODATEK

Program jezikovnega pouka v šolah za gluhoneme otroke.

Pripravljalne vaje.

I. Navajanje na red in razvijanje otroške pazljivosti.

1. Naučiti učenca na red, čistost in lepo vedenje. V to svrho izvajati z otroci Fröblove in običajne igre, a potem razne telovadne vaje (gibanje telesa in posameznih njegovih delov). Te vaje služijo istočasno za razvitek otroške pazljivosti.

2. Vaje čutov. Na raznih predmetih in slikah naj se vadijo čuti v razlikovanju barve, oblike in velikosti. Vaje posameznih čutov naj se izvajajo na ta način, da se izolirajo drugi čuti. Pri razlikovanju velikosti in oblike približno enakih in sličnih stvari s tipom naj se otroku zavežejo oči.

3. Vaje organov za dihanje. S temi vajami je treba začeti pri telovadbi in otroških igrah. S pihanjem delati balončke iz milnice. Dihati v prižgano svečo, da se plamen položi, a da ne ugasne. Dihati na steklo, dokler se ne orosi. S pihanjem razpršiti koščke papirja in kroglice iz stržena. Na slični način povzročiti valove v posodi z vodo. Potem globoko vdihati skozi nos, zadržati določeni čas sapo v pljučih in potem izdihniti skozi usta. Vdihniti skozi nos, a izdihniti skozi usta v presledkih. Vdihniti skozi usta, a izdihniti skozi nos. Pri vseh teh vajah paziti na prirodnost in varovati se vsakega pretiravanja.

4. Vaje govornih organov. Namen teh vaj je, dati govornim organom prožnost, okretnost in uporabnost za govor. Vaditi ustnice za izgovarjanje nekkih glasov: zaokrožiti jih, našobiti jih, razši-

riti jih v horizontalnem in vertikalnem položaju. Vrh jezika dvigniti proti nebu, spustiti ga doli, potegniti ga nazaj, sploh, stavljati ga v najrazličnejše položaje. Pripraviti vibracijo jezika. Odpirati usta in menjati razdaljo čeljusti.

II. Razvijanje glasu.

Izhodišče je samoglasnik, ki ga otrok spontano pri igri ali sicer izgovori. Ako gluhonemi otrok sploh nima glasu, se mu mora z vajo razviti, pri čemur se uporabljata tip in vid. Navadno se začne z glasom a.

Pri razvijanju in utrjevanju glasu se pazi na višino glasu, oziroma se dela na to, da je glas naraven človeški glas.

1. Vežbanje samoglasnika.

Pri razvijanju samoglasnikov je treba paziti na samoglasnike, ki jih otrok že izgovarja, in z njimi je treba začeti. Sicer pa je najobičajnejši red pri razvijanju in utrjevanju samoglasnikov ta-le: a, o, u, e, i.

Pri vežbanju je treba preiti od samoglasnika k samoglasniku v gori naznačenem redu (a, o, u, e, i), potem obratno. V tem pogledu se dalje delajo razne kombinacije.

Pri vežbanju samoglasnikov je treba paziti na trajanje izgovora samoglasnikov: najprej jih je izgovarjati na dolgo, a potem na kratko. Prav tako je treba paziti na jakost, oziroma intenzivnost glasu, ki mora biti umerjena: ne preveč krepka, pa tudi ne preveč šibka, da se ne sliši. Pri vseh vajah popravljati napake v izgovoru in odstranjevati nosni, piskajoč, nejasen, top, prenizek in zamolkel glas.

2. Soglasniki.

Pri razvijanju soglasnikov je treba paziti na določen red. Najprej se razvijajo soglasniki, ki se smatrajo za izhodišče za druge glasove. Tako, bi se moral vzeti ta red: p, t, k, f, v, b, d, s, h, j, z, š, ž, l, r, m, n, č, nj, c, dj, dž, lj.

Z učenjem soglasnikov se začne lahko, še predno se vzamejo vsi samoglasniki.

Ko se razvijajo posamezni soglasniki, jih je treba spojiti z razvitimi samoglasniki v zloge in besede. Na pr.: pa, po, pe, pi, pu in obratno: ap, ep, ip, op, up; potem: pap, pop, ta, tata; nato: ao, pao, bio, peta itd. Sploh naj se vadijo razne kombinacije samoglasnikov in soglasnikov v zlogih. V tem pogledu je treba izvežbati učence, da brez napora izgovarjajo lažje in težje kombinacije zlogov.

Pri spojitvi soglasnikov s samoglasniki v zloge in besede izgube posamezni glasovi na svoji barvi in čistoti. Učitelj mora paziti, da je ta izguba čistoče in jasnosti glasov čim manjša.

II. Učenje besed.

Vzbuditi pri otrocih zanimanje in pokazati jim, kako koristno je, učiti se besed. Pri učenju posameznih besed je treba paziti na ritem, naglas in intonacijo. V to svrho je treba v začetku izbrati one besede, ki so najtipičnejše s fonetičnega stališča, seznaniti jih s pomenom teh besed in naučiti učence, da jih ponavljajo. Te besede morajo učenci čitati z učiteljevih ustnic in s table in se jih morajo naučiti pisati. Ponavljati jih je treba v njihovih različnih oblikah, dokler jih učenci dobro ne obdržijo. Te besede so:

p, pa, papa, po, pop, pepe, pi, pipa,

t, ta, tata, te, teta, peta,

k, ka, kapa, ko, koka,

f, fifi,

v, vo, voda,

b, ba, baba, bu, buba, be, beba,

d, da, doba, du, dete, deda,

g, ga, gad, go, god,

s, so, sat, soba,

h, ha, hodi,

j, ja, jaja, je, sejati,

z, zo, zeva, veza, koza,

š, ša, šaša,

ž, ža, žaba,

l, la, lala, le, lepo, lu, lipa,

r, ri, riba,

m, mama, me, imamo,

n, na, no, nos, noga,

č, ča, čaša, či, čiča,

nj, nji, njiva,

lj, lju, ljudje, ljubi,

st, stol, steklo,

sk, skok, biskvit,

rs, prst,

kr, kras,

vr, vrat, vrt, vrata,

tr, tri, uč, učenik,

šk, škof,

gl, glas,

pr, prazen,

fl, kifla,

srp,

srb, srbeti, srbski,

krs, krst,

ć, ću, ćuran, ćo, ćošak,

dj, dja, djak,
dž, džā, džak.

Učitelj na sličen način izmenja besede, lahko nekatere teh izpusti, a druge zamenja z drugimi. Prav tako se najdejo lahko glagoli in pridevniki, ki so s fonetičnega stališča slični gornjim samostalnikom, a se često uporabljajo.

Poučevanje glasov in nekega števila besed traja vse leto.

IV. Stavek.

Pri učenju stavkov je glavni smoter, da se nauči pomen, ritem in naglašanje. Poleg tega je treba paziti na dihanje, da se ne diha za vsako besedo, nego samo na koncu stavka, a istotako je treba paziti tudi na vezavo besed v stavku. V ta namen je treba izbrati nekaj tipičnih stavkov in jih često ponavljati. Pri njihovi izbiri je treba paziti na ritem in naglašanje: uporabljati stavke, ki se naenkrat izgovarjajo; stavke, ki se izgovarjajo v enem dihu in stavke, ki dopuščajo en ali več odmorov. Potem vaditi stavke, v katerih se lahko enkrat ali večkrat vdihne. Dalje rabiti stavke v trdilni, nikalni, vprašalni in velelni obliki, da bi se z njimi uvadila in utrdila intonacija. Vse te stavke je treba jemati iz vsakdanjega govora. Prav tako je treba tudi z ozirom na vezanje besed v stavku izbirati take besede, ki se lahko združijo, kjer končni soglasnik ene besede tvori s početnim samoglasnikom druge besede prost zlog.

Priporoča se, da se sestavi načrt takih stavkov, v katerih bo vsaj po en primer od vsakega tipa, ki se bodo v začetku pouka utrjevali. Prav tako se uporabi lahko sistem določenih grafičnih

znakov, ki bi učence spominjal na naglašanje, dihanje in vezanje besed.

Med poukom mora učitelj paziti, da je otroški govor čim čistejši in jasnejši. V svrhu razvoja in izpopolnjevanja govora svojih učencev mora učitelj vso dobo šolanja posvetiti določen čas za vežbanje čistega izgovora. Tako mora od časa do časa izprašati vsakega učenca vse glasove, preartikulirati nejasno izgovorjene glasove, besede, ki vsebujejo tipe v navadnem govoru največkrat rabljenih zlogov. Ponavljajo se tipične fraze, od katerih se sestavi metodična tablica, pri čemer je paziti na čistost izgovora, na ritem, naglas, intonacijo, dihanje in vezavo besed. Na tablo in v zvezke se napisujejo besede s samoglasniki in soglasniki, ki jih učenci slabo izgovarjajo, in te besede je treba često ponavljati.

Program odgledavanja.

Takoj, ko pride gluhonemi otrok v šolo, je treba vzpostaviti zvezo med njim in učiteljem. To se doseže s čitanjem najpreprostejših besed in stavkov z učiteljevih ust. V tem smotru je treba učenca navaditi, da čita s tujih usten svoje ime in imena svojih tovarišev in učitelja, imena predmetov, ki jih rabi v šoli, in potrebne kratke zapovedi.

Odgledavanje pri poučevanju artikulacije.

Pri gluhonemih učencih je treba razvijati navado, da pazijo na gibe govornih organov svojih tovarišev in učitelja. Odgledavanje je treba vaditi na ta način:

Učitelj ali en učenec izgovarja posamezne glave in zloge, a ostali učenci jih 1. ponavljajo, 2. kažejo na sliki ali tabli, 3. en učenec piše na tabli, a drugi popravljajo napake, 4. vsi učenci pišejo na svoje tablice ali v svoje zvezke. Pri sestavljanju teksta za narekovanje besed se mora paziti na sledeče: 1. grupirati poznane besede, ki imajo en element (samoglasnik ali soglasnik), 2. zbrati znane besede, ki imajo več elementov, a nudijo pri izgovoru splošno sliko, in 3. zbrati znane izraze v en splošni red misli (deli telesa, obleke, živali itd.).

Pri čitanju mora učitelj vaditi učence v analitičnem čitanju. V začetku se čitajo besede po zlogih, a tako, da se ne izgubi fizionomija besede. Pozneje izgovarja učitelj popolnoma naravno cele besede, da jih otroci spoznajo s pomočjo globalne slike. Pri teh vajah se ne sme pretiravati. Posamezne besede je treba izgovarjati popolnoma naravno, ker je velika napaka, ako se misli, da se bo z nenaravnim in raztegnjenim izgovorom pomagalo otroku pri odgledavanju.

Odgledavanje po artikulaciji.

Smoter: Spoznavanje in spomin vidnih slik izgovora vseh izrazov in vseh oblik, naučenih med poukom; oblaževanje težkoč, ki jih dela naš jezik pri čitanju z ustnic; vežbanje čitanja z ustnic, da bi se dosegla brzina in okretnost. V to svrho je treba:

1. Ponavljati in vaditi nove besede in nove oblike, dokler se ne vtisnejo v spomin učencev vidne slike besede.

2. Izrazi in oblike, ki so slični, se morajo na jasen način pokazati učencem na primerih, da bi jih mogli razlikovati po vsebini.

3. Navajati učence na izpremembe, ki nastajajo radi raznih slovniških oblik pri posameznih vrstah besed (samostalniki, pridevniki, glagoli, zaimki in števniki).

4. Vaditi učence, da premagajo težkoče, ki izvirajo pri odgledavanju iz vezanja glavnih in zavisnih besed, kjer jih ritem in zveza spajata v eno celoto (dodatki glagolom, osebni zaimki in glagoli, pridevniki in samostalniki itd.).

5. Seznaniti otroka s težavami, ki pri čitanju z ustnic izvirajo iz izpreminjanja oblike stavka (iz pretvoritve trdilih v nikalne, velelne in vprašalne stavke in obratno).

6. Navajanje učencev na čitanje z ustnic nepravilnih oblik konstrukcije stavkov (najprej predmet, potem pa osebek itd.).

7. Navaditi učenca, da z ustnic čita tekst brez prestanka, izvzemši, kjer je potrebna interpunkcija. Učitelj izgovarja dva do trikrat zaporedoma tekst, učenec to čita in ponavlja.

8. Seznanjati učenca z najnavadnejšimi oblikami, ki se uporabljajo v govoru, in to celo tedaj, kadar se hitro izgovarjajo.

Kadar učitelj govori s svojimi učenci, mora vezati besede tako, kakor to zahteva naraven ritem stavka, menjati se sme samo njegova hitrost.

Čitanje.

I. Za časa artikulacije.

Smoter: Pokazati črke, ki predstavljajo pisмено izražene glasove. S čitanjem črk, zlogov in besed podpreti ustno izražanje.

Za vaje v čitanju je najbolje izkoristiti šolsko tablo. Glasno čitanje je pri pouku gluhonemih važna stvar ter mu je treba posvetiti vso pazljivost.

Čim je glas pravilno razvit, napiše učitelj na tablo črko, ki označi ta glas in uči učenca, da ga čita.

Prav tak je postopek pri čitanju zlogov in besed. (Gluhonemi se tako navaja na čitanje po fonetični metodi, to je brez glaskovanja).

Učitelj se vrača na čitanje, da bi ponavljal glasove in poznane skupine črk. Na ta način se vtisnejo v spomin elementi fonacije, ki so vse manj hotna, a čim dalje bolj mehanična opravila.

Tipične besede se često čitajo, da bi se dosegli uspehi z ozirom na ritem, naglas in intonacijo.

Istočasno s pisanimi črkami se kažejo tudi tiskane črke, da bi se učenec pripravil za čitanje tiskanega teksta.

II. Čitanje po artikulaciji.

Smoter: S čitanjem se dalje izpopolnjuje govor. Popravljeni pogrške v odgledavanju, da bi se seznanili učenci z neznanimi besedami. S pomočjo grafičnih slik pomagati pri učenju jezika. S pomočjo čitanja nuditi učencu sredstvo, da ponovno vidi in vtisne v svoj spomin naučene pojme. Omogočiti gluhonememu učencu osebne izkušnje za časa njegovega bivanja v šoli in po šoli. Da bi se dosegel ta smoter, je potrebno:

1. Da se jezikovne lekcije, ki jih morajo učenci najprej odgledati, napišejo na tablo, pa potem prečitajo. Tudi vse nove besede je treba pisati na tablo.

2. Vsako lekcijo je treba čitati večkrat v krajših in daljših razdobjih, dokler se vsebina in grafične slike dobro ne vtisnejo v otroško dušo.

3. V isti namen je treba obnavljati besede, ki so bile že enkrat uporabljene, v raznih nalogah radi čitanja.

4. Čim gluhonemi učenci dosežejo dovolj jezikovnih pojmov, jih je treba vaditi v čitanju, poslušujoč se člankov in knjig, ki so prirejene zanje.

5. Nazadnje je treba navaditi gluhoneme učence najvišjih razredov, da čitajo tudi druge knjige, časopise in novine. Seznaniti jih z uporabo in koristjo čitanja za praktično življenje.

Pisanje.

I. Pisanje pred artikulacijo.

Smoter: Truditi se, da pisanje služi razvoju pazljivosti, vidu in tipu.

Učitelj je dolžan, da pred pisanjem črk navadi gluhoneme otroke, da rišejo preprostejše stvari in pišejo posamezne črte, ki so potrebne za pisanje določenih črk.

II. Pisanje za časa artikulacije.

Smoter: S pomočjo pisanih črk razvijati spomin za črke, besede in stavke.

Učitelj navaja otroke, da prepisujejo črke, zloge in besede.

Istočasno z odgledavanjem pisati črke, besede in stavke.

Dalje učitelj narekuje določene besede in stavke, a učenci jih pišejo na tablice ali v svoje zvezke.

Nazadnje kaže učitelj učencem premete in podobe, ki jih znajo otroci imenovati, učenci pa napisujejo njihova imena.

III. Pisanje po artikulaciji.

Smoter: S pomočjo pisanja naučiti gluhone-me otroke, da izražajo svoje misli in svoja čuvstva.

V ta namen je treba zbirati naučene osnovne pojme, da bi se mogli pozneje čitati. Prepisovati tekste, ki so že obravnavani in v katerih so strnjeni osnovni jezikovni pojmi.

Izpisovati važne izraze, ki vsebujejo gotovo znanje. Pisati pisma, prošnje, naročila, sporočila, pozivnice in druge stvari, potrebne za praktično življenje.

Pisati po nareku in pismene sestavke.

Neodvisno od pomoči, ki jo predstavlja pisanje za pouk, ima za gluhone-mega, kakor tudi za ostali svet, velik pomen tako z moralnega kakor s praktičnega stališča. Zato mu je treba posvetiti vso pozornost.

(Stran 1)

Obrazec 3.

Velikost 20,5 cm × 34 cm.

PRIJAVNI LIST
za sprejem v zavod (šolo) za slepe otroke

v

1. Otrk in rodbina

Slepi otrok:

Datum in kraj rojstva

Sex, panovina

Pristopost (kraj, stanovanje)

(Stran 2)

1. Ali je otrok rojen kotro je ali

2. Kaj je vzrok za slepoto ali

3. Podatki o rodbini

4. Koliko otrok imajo starši?

5. Koliko bratov, koliko sestric?

6. Katere po vrsti je ta slepi otrok?

7. Ali je v rodbini še kateri otrok slep, kratkovi

8. den, gluhom, nem, gluhi, slabomiseln, trum

9. epileptičen ali bolehen?

5. Ali so starši v krvnem sorodstvu, ako so, v katerem kolenu?
6. Ali so bili starši, ded, babica, njihove sestre ali bratje slepi?
7. Ali so v rodbini ali v sorodstvu slučaji slabomiselnosti, kreteni, gluhonemi?
8. Ali so v rodbini slučaji tuberkuloze, skrofuloze ali druge nalezljive bolezni?
9. Ako starši niso živi, za katero boleznijo so umrli?
10. Stanovanjske, gmotne in družinske razmere:

(Stran 4)

Podatki o slepem otroku.

1. Ali je otrok rojen slep, ali je pozneje oslepel?
2. Kaj je vzrok, da je otrok slep rojen, oziroma, da je pozneje oslepel?
3. V katerem letu je otrok oslepel?
4. Ali se je otrok zdravil pri očesnem zdravniku? Kakšen je bil uspeh zdravljenja?
5. Ali je otrok popolnoma slep, ali še malo vidi?
6. Kje je otrok oslepel? Napisati dogodek in dan, kdaj je otrok oslepel:

2. Podatki o dosedanji vzgoji otroka.

1. Kdo je do sedaj otroka vzgajal?
2. Kako se otrok razumeva z okolico?
3. Ali razume naročila, ukaze, želje itd.?
4. Kako se interesira za stvari?
5. Ali ima dober spomin?
6. Ali je bister? Se rad igra? Kako se igra?
7. Ali ima rad druge otroke? Kako se vede v družbi?
8. Posebne navade:
9. Kaj najraje dela?
10. Ali se more dalj časa zadržati pri istem delu, pri igri?
11. Ali je poslušen, uporen, srdit?
12. Ali je občutljiv za grajo in pohvalo?
13. Ali je vesel, živahen, tih in zamišljen?
14. Ali se je otrok do sedaj kje učil?
Kje in kako?
15. Kakšen uspeh se je dosegel z učenjem?
16. Ali se otrok rad uči?
17. Ali se je otrok naučil, da kaj piše?

V, dne 193...

Podpis staršev varuhov ali upravitelja šole

(Stran 5)

3. Pregled šolskega zdravnika.

1. Slaboumnost, živčne bolezni, sifilis, tuberkuloza, pijanost, zločin, krvna sorodnost staršev ali prednikov kot vzroki otrokove hereditarne obremenjenosti. Starost staršev na dan otrokovega rojstva. Koliko je zakonskih in nezakonskih otrok?
2. Nosečnost, število porodov, splavov:
3. Kateri po vrsti je ta otrok. Zakonski ali nezakonski?
4. Potek poroda:
5. Koliko otrok je umrlo? Zakaj?
6. Prehrana in nega otroka v prvi življenjski dobi?
7. Dobivanje zob:
8. Kdaj in kako je otrok shodil?
9. Kdaj in kako se je otrok naučil govoriti?
10. Posebnosti, kadar otrok opravlja svoje potrebe:
11. Bolezni, poškodbe, nesrečni slučajji, spanje:
12. Splošni ustroj telesa, telesne bolezni:
Težina in višina:
13. Oblika, obseg, dolžina in širina glave:
Nepravilnosti lobanje:
14. Usta, zobje, nos, grlo:
15. Bolezni in nepravilnosti prsnih organov:
Bolezni in nepravilnosti trebušnih organov:
Bolezni in nepravilnosti udov:

- Bolezni in nepravilnosti ušes in sluha:
- Bolezni in nepravilnosti oči in vida:
- desno oko:
- levo oko:
- Bolezni nepravilnosti kože:
16. Bolezni in nedostatki v centralnem živčnem sistemu. Stresljaji, konvulzija mišic, zenice, razdražljivost, uzetost:
17. Hoja:
18. Govor:
19. Druge telesne in duševne posebnosti:
- V, dne 193...

Šolski zdravnik

(Stran 6)

4. Poročilo zavoda (šole) za slepe otroke.

Rezultati preizkušnje.

1. Kako se otrok orientira in razume stvari v svoji okolici?
-
-
2. Delovanje čutov:
-

3. Pazljivost in interesiranje:
4. Spomin, mišljenje:
5. Gibi:
6. Čuvstvovanje:
7. Volja:
8. Jezik in govorne napake:
9. Pridobljeno znanje in spretnosti:
10. Vedenje pri izpraševanju. Posebne navade:

V dne 193.

Podpis učitelja izpraševalca

(Stran 7)

5. Sklep sprejemne komisije.

1. Mnenje in predlog učitelja izpraševalca:
2. Mnenje in predlog šolskega zdravnika (ako ima zavod svojega zdravnika, potem njegovo mnenje):
3. Mnenje in predlog upravitelja zavoda (šole) za slepe kot predsednika komisije:
4. Izjava komisije o sposobnosti otroka in predlog za sprejem v zavod za slepe otroke:

V, dne 193..

Podpisi članov komisije:

6. Sklep pristojne banske prosvetne uprave, oziroma ministrstva prosvete.

Ali se otrok sprejme v zavod za slepe ali ne? . . .

.

.

.

Datum Podpis

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

(Stran 8)

Začasni učni načrt in program za osemrazredno osnovno šolo za slepe.¹

I.

Splošna navodila.

1. Namen šole za slepe je, da slepe otroke duševno in telesno vzgaja in jih po možnosti usposobi za koristne člane društvene zajednice.

2. Šole za slepe so urejene internatski, lahko pa jih obiskujejo tudi eksternisti.

3. Otroci siromašnih staršev se sprejemajo v zavod lahko brezplačno, na stroške občine ali banovine, medtem ko drugi plačujejo internatski prispevek.

4. V zavod se sprejemajo slepi otroci, ki so dovršili 6., a še niso prekoračili 12. leto starosti, ako so sicer duševno in telesno zdravi.

5. O tem, kateri otrok bo sprejet v zavod in koliko bo plačeval za to, sklepa pristojna banska uprava (prosvetni oddelek) po Pravilniku za sprejem otrok v zavode za nedovoljno razvite in defektne otroke.

¹ Ministrstvo prosvete Kraljevine Jugoslavije. Odeljenje za osnovno šolstvo O. n. br. 25610 28. marca 1931. v Beogradu. Na osnovi § 15 zakona o narodnih šolah predpisujem začasni učni načrt in program za osemrazredno osnovno in nadaljevalno obrtno šolo za slepe kraljevine Jugoslavije, ki velja od dneva podpisa. 28. marca 1931. Beograd. Minister prosvete B. Maksimović s. r.

6. Pouk v osnovni šoli za slepe traja osem let, če je potreba, tudi delj.

7. Šola za slepe se deli na:

- a) osnovno šolo s pripravljalnimi oddelki in
- b) nadaljevalno obrtno šolo.

8. V pripravljalni oddelki se sprejmejo otroci, ki še niso dovršili sedem let in ki so telesno tako slabi, da ne morejo slediti pouku v I. razredu osnovne šole za slepe. Glej učne načrte za pripravljalni razred za gluhoneme in nezadostno razvite otroke.

9. V osnovno šolo se vpisujejo otroci, ki so sposobni za redni pouk. Osnovna šola ima osem razredov.

10. V nadaljevalno obrtno šolo za slepe se vpišejo otroci, ki so dovršili osnovno šolo, pa se pripravljajo za določen poklic. V nadaljevalni obrtni šoli ostanejo lahko po potrebi dve, tri do štiri leta.

11. Po končani nadaljevalni obrtni šoli v zavodu dobijo gojenci izpričevalo, na čegar podlagi jim obrtna zadruga izdaja dovoljenje za samostojno izvrševanje obrti.

12. Za vsakega otroka se tekom vse dobe šolanja vadi predpisana »Osebna popisnica«.

13. V šoli za slepe se slepi otroci poučujejo iz vseh predmetov osnovne šole, kolikor je to s slepimi mogoče, toda s posebnim ozirom na ročno delo.

14. V enem oddelku se poučuje lahko največ 12 otrok.

15. Za duševno zaostale slepe otroke je treba ustanoviti posebne oddelke.

16. Nastavniki za slepe so strokovni učitelji, ki imajo posebno izobrazbo in izpit za poučevanje slepih.

17. Pomožni učitelji(ce) se postavljajo samo po potrebi.

II.

Temeljna načela pouka.

Smoter pouka v šolah za slepe je harmonična vzgoja in izobrazba slepega otroka, da bi postal koristen član društvene zajednice.

Skupno življenje v zavodu, igre, slavnosti in izleti so najboljše sredstvo za skupno vzgajanje in skupni pouk. Izhodišče je življenje v zavodu, družina, dom in narava.

Poleg vzgoje in pouka v zajednici skrbi zlasti učitelj tudi za razne duševne in telesne sposobnosti slepega otroka. Na temelju individualne vzgoje se mora skrbeti, da si otrok s samodelavnostjo pridobi novo gradivo in obdrži že pridobljeno.

Pri izbiri učne tvarine se ozira na praktične potrebe življenja.

Učno snov pridobiva otrok z lastnim delom in s pomočjo učitelja, toda kjerkoli je le mogoče, samostojno, z uporabo čutov, rok in govora.

Učna snov se daje otrokom v majhnih količinah z ozirom na njihovo omejeno sposobnost. Vse, kar ni važno, kar ni za življenje brezpogojno potrebno, se mora izpustiti. Pouk polagoma napreduje od lažjega k težjemu.

Učni predmeti so isti kot v osnovni šoli.

Petje, ročno delo in telovadba se izvajajo lahko z dvema razredoma skupaj.

Prosti čas po pouku se uporabi lahko za igre, izprehode, sport, glasbo, spodobna razvedrila, ročna dela, čitanje na glas in ponavljanje.

Učni načrt.

Pripravljalni razred	Predmeti	Nižja stopnja I. in II. razred	Srednja stopnja III., IV. in V. razred	Višja st. VI., VII. in VIII. razred	Nadaljevalna-obrtna šola
Igre, petje, telovadba, zaposlenost 9 ur	Veronauk	2	2	2	2
	Narodni jezik	9	7	6	3
	Narodna zgodovina	—	2	2	2
	Zemljepis	—	—	2	2
	Računstvo z osn. geomet.	4	4	4	2
Orijentacija, vaje čutov	Poznav. prirode, higiena	—	2	2	2
	Risanje in modeliranje	v zvezi z ročnim delom			
	Deško ročno delo	6	10	12	—
	Žensko ročno delo	6	10	12	—
Začetni stvarni pouk Govorne vaje 11 ur	Gospodinjstvo	v zvezi z ženskimi ročnimi deli			
	Lepopis	1	1	1	1
	Petje in glasba	1	1	2	2
	Telovadba po sokol. sist.	2	2	2	2
	Poučevanje v obrtih	—	—	—	30
20	Skupaj	25	31	34	48

III.

Učne knjige v šolah za slepe.

V šolah za slepe se rabi knjige, ki jih predpisuje ali izdaja ministrstvo prosvete.

IV.

Učni načrt posameznih predmetov.

Učni načrt za slepe ne določa niti maksimalnih niti nimalnih smotrov, ker se morejo ti smotri kakor tudi potek učiteljevega dela določati

samo na osnovi duševnega in telesnega razvoja slepega otroka. Zato daje učni načrt šol za slepe učitelju samo splošna navodila.

Ta učni načrt predstavlja temelj, ki ga izpopolnjuje učiteljski zbor šole za slepe.

1. Veronauk.

Načrt veronauka se predpiše po zakonu o izpremembah in dopolnilih v zakonu o narodnih šolah od 5. XII. 1929., od 7. VII. 1930.

2. Narodni jezik.

Smoter: S pomočjo stvarnega pouka, govora, čitanja in pisanja dosežejo slepi otroci pravilno ustmeno in pismeno izraževanje vsega, kar so otipali, slišali in doživeli.

Pouk narodnega jezika se deli na:

- a) Začetni stvarni in jezikovni pouk z osnovnimi vajami čutov,
- b) čitanje,
- c) pisanje,
- č) pravopis in pismeni izdelki in
- d) čitanje učencem.

- a) Začetni stvarni in jezikovni pouk, osnovne vaje čutov.

Točno opazovanje predmetov in pojav v otrokovi okolici. Vaje v čistem in jasnem izgovoru. Duševna vzgoja, vzbujanje volje za pouk.

Vaje v opazovanju in govoru, počenši s predmeti iz najbližje okolice. Vaje v orientiranju v hiši, učni sobi, vrtu in v okolici o priliki izprehodov.

S pomočjo ostalih čutov spoznajo učenci svojo sredino v zavodu, v dvorišču, vrtu, na izprehodih po ulicah in v prirodi. S čutnim razumevanjem se doseže jasnost in bogastvo predstav.

S sluhom se razločujejo razni zvoki, glasovi slepih tovarišev, ptičje petje, drdranje voza, glasovi godal itd. Razlikujejo se telesa, steklo, kovine, drva. Precenjuje se razdalja s pomočjo zvokov, ki se prebližujejo, oziroma oddaljujejo.

S tipanjem predmetov in modelov se spoznava velikost, oblika, teža, kakovost materiala, denar,

Z okusom se spoznava, kaj je sladko, kislo, grenko itd.

Z vonjem se občuti vonj cvetic, jedilnih začimb, posameznih rokodelstev in poklicev.

Učna tvarina.

Nižja stopnja.

I. in II. razred.

Spalna soba, molitev. Postrezi si sam. Orientacija v zavodu. Red v zavodu. Osebje. Delo. Lepo vedenje pri jedi. Odvajanje slabih navad (nihanje, udarjanje z nogo, mencanje oči, kremženje). Obveščanje. Snažnost telesa. Čist zrak, solnce. Govoriti resnico. Iskrenost. Starši, bratje in sestre (rodbina). Ljubezen do doma, zavoda in svojega rojstnega kraja.

Srednja stopnja.

III., IV. in V. razred.

Delo. Hranitelj. Rokodelstvo, tvornica. Razni poklici in obrti. Dobri in slabi ljudje. Uslužnost.

Ne veruj praznovernostim. Treznost. Bolezen, zdravnik, bolnica, apoteka. Štednja, denarni zavodi. Gledališče. Narod. Rodoljubje, sloga in druge državljsanske vrline.

Višja stopnja.

VI., VII. in VIII. razred.

Duševno in telesno delo. Delati, a nikakor prositi. Socialna higiena. Slepí se koplje in plava. Samoizobraževanje. Časopisi in knjižnica slepih. Poučiti slepe, kateri poklic si lahko izberó. Pre-skrbeti slepim razna dovoljenja. Društva za varstvo slepih. Odlični slepi ljudje. Pravice slepih. Akcije v korist slepih. Pogoji srečnega življenja.

b) Čitanje.

Smoter: Spretnost v čitanju pisave za slepe. Razumevanje prečitanega.

Učna tvarina.

Nižja stopnja.

I. in II. razred.

Razlikovanje glasov in poznavanje njihovih znakov po Braillovi abecedi. Sestavljanje besed na plošči za zlaganje. Vaje v čitanju iz početnice z Braillovo abecedo. Razlaganje besed in berila. Memoriranje lažjih beril v vezani in nevezani besedi in vaje v njihovem pripovedovanju.

Srednja stopnja.

III., IV. in V. razred.

Gladko in zanesljivo čitanje. Besedna in stvarna razlaga. Na prosti način pripovedovati vsebino prečitanega berila. Memoriranje prikladnih beril in pesem in njihovo dramatisiranje.

Višja stopnja.

VI., VII. in VIII. razred.

Gladko čitanje. Besedna in stvarna razlaga prečitanega. Memoriranje izbranih umetnih in narodnih pesmi. Čitanje in deklamiranje iz drugih knjig in časopisov. Pravilno razlaganje prečitanega.

c) Pisanje.

Smoter: Spretnost v uporabi aparata za pisanje.

Učna tvarina.

Nižja stopnja.

I. in II. razred.

Predvaja v pisanju. Spoznavane skupin pik kot glasovnih znakov. Sestavljanje besed na plošči za zlaganje. Pisanje na praški in pozneje na francoski tablici. Pisanje besed in kratkih stavkov.

Srednja stopnja.

III., IV. in V. razred.

Izpopolnjevanje v rabi tablic za Braillovo pisanje. Predvaje za pisanje s Heboldovimi pismenkami. Pisanje Heboldove abecede.

Spretno pisanje na tablicah z Braillovo pisavo in pisanje besed in krajših stavkov s Heboldovo pisavo.

Višja stopnja.

VI., VII. in VIII. razred.

Vaje v pisanju z Braillovo in Heboldovo pisavo z ozirom na lepo obliko pisмениh izdelkov.

Spoznavanje tudi drugih priročnih aparatov za pisanje in vaje na njih.

č) Pravopis in pismeni sestavki.

S popravljanjem napak v govoru in pisмениh nalogah kakor tudi s poznavanjem glavnih slovniških oblik je treba doseči jasno in pravilno ustmeno in pisмено izražanje.

Učna tvarina.

Nižja stopnja.

I. in II. razred.

Vaje v točni ustmeni in pismeni rabi posameznih besed in stavkov. Odbiranje besed in razlogovanje. Pisanje po nareku.

Srednja stopnja.

III., IV. in V. razred.

Stack. Razločevanje samostalnikov, pridevnikov in glagolov. Pravopisne vaje. Narekovanje prostih stavkov. Zapisovanje memoriranih pesmi in prosto napisovanje doživljajev.

Spoznavanje drugih glavnih slovniških oblik. Razlikovanje treh glavnih časov. Narekovanje težjih in daljših stavkov, ki so v zvezi s poukom in doživljaji. Prosto pisanje kratkih doživljajev, sestavljanje pisem in čestitk. Pisanje naslovov s Heboldovimi pismenkami.

Višja stopnja.

VI., VII. in VIII. razred.

Zloženi stavki. Sklanjatev, spregatev. Stopnjevanje pridevnikov. Ponavljanje in dopolnjevanje obdelane tvarine.

Nadaljevanje z vedno težjimi pravopisnimi vajami. Pravilno uporabljanje ločil. Prosto pripovedovanje prečitanih pripovedk in opisovanje doživljajev.

Obrtni spisi z ozirom na potrebe slepega in na bodoče opravljanje poklica.

d) Čitanje učencem.

Za čitanje na glas je treba izbirati primerne mladinske spise, ki odgovarjajo razumevanju učencev.

Čitanje mora biti poučno in zabavno.

3. Narodna zgodovina.

Smoter: Seznanjanje z najvažnejšimi zgodovinskimi dogodki iz življenja jugoslovenskega naroda od naseljevanja v sedanje kraje do najnovejše dobe, radi vzbujanja požrtvovanja za domovino in usposobljenja za vršitev nalog, ki jih zahteva sedanjost.

Učna tvarina.

Srednja stopnja.

III., IV. in V. razred

Zgodovinski dogodki, ki so v zvezi s pomembnejšimi kraji v geografski oblasti, v kateri se nahaja šola. Življenjepisi za domači kraj, zlasti za domovino zaslužnih ljudi.

Višja stopnja.

VI., VII. in VIII. razred.

Zgodovina bojev za osvobojenje in ujedinjenje (turška, belgarska in svetovna vojna). Stvo-ritev kraljevine Jugoslavije. Stari Slovani. Njihovo bivališče. Selitev. Njihova stara vera. Pokristjanjenje. Sv. Ciril in Metod. Tvoritev prvih narodnih držav. Tomislav. Samo. Nemanja. Sveti Sava. Kralj Milutin. Car Dušan. Knez Lazar in bitka na Kosovo. Turško suženjstvo. Prvi upor. Karadjordje. Drugi upor. Knez Miloš. Knez Mihajlo. Borbe Hrvatov in Slovencev proti Madjarom in Nemcem. Kralj Peter. Kralj Aleksander. Poudarjati potrebo svetovnega miru, bratstva vseh ljudi.

4. Zemljepis.

Smoter: Poznavanje najglavnejših zemljepisnih razmer kraljevine Jugoslavije. Splošno znanje o občini, banovini, državi in njihovih ustanovah z ozirom na praktično življenje. Spoznavanje tujine, v kolikor ima z njo zveze domovina.

Učna tvarina.

Srednja stopnja.

III., IV. in V. razred.

V učilnici, zavodskem poslopju in na izprehodih se utrjujejo pojmi: ravnina, hrib, gora, dolina, izvirek, potok, reka, morje; dom, vas, mesto; strani neba, letni časi, dolžina dneva in noči. Najvažnejše o občini, srezu in banovini po karti.

Višja stopnja.

VI., VII. in VIII. razred.

Utrjevanje in razširjanje pridobljenega znanja na karti. Druge banovine. Kraljevina Jugoslavija: planine, vodna mreža, naselja, prebivalstvo, trgovina, industrija, poljedelstvo.

Evropa in kratek pregled ostalih delov sveta.

Oblika naše zemlje, pasi, vrtenje zemlje okoli osi in solnca. Kopna in morja.

5. Računstvo z osnovami iz geometrije.

Smoter: Zanesljivo in spretno ustmeno izračunavanje praktičnih nalog. Spoznavanje elementarnih računskih operacij. Računanje na aparatih rabiti samo kot pripomoček za ustmeno računanje.

Razumevanje prostih geometrijskih oblik. Spoznavanje glavnih geometrijskih teles.

Učna snov.

Nižja stopnja.

I. in II. razred.

Računanje v številnem obsegu od 1 do 20. Denar, mere in uteži v tem številnem obsegu. Pisanje števil do 20 po Brailu.

Pozneje računanje v obsegu od 1 do 100. Praktična raba denarja. Seštevanje in odštevanje. Poštevanka. Pisanje števil do 100 po Brailu. Reševanje praktičnih nalog.

Pri nazornem pouku se razlagajo elementarni pojmi: telo, dolžina, višina, površina, točka, kot, navpično, vodoravno, poševno, vzporedno.

Srednja stopnja.

III., IV. in V. razred.

Računanje v obsegu do 1000, potem preko 1000. Vse štiri računске vrste ustmeno in pisмено. Rimske številke. Ulomki. Praktični računi s celimi in desetinskimi števili. Denar, mere, uteži. Pisanje večmestnih števil po Brailu in Heboldu.

Trikotnik, četverkotnik, krog, mnogokotnik. Poznavanje in izračunavanje površine in telesnine. Površinske mere, kubne mere.

Višja stopnja.

VI., VII. in VIII. razred.

Računanje s celimi, desetinskimi števili in z ulomki. Skrajšano računanje. Procentni in obrestni računi. Površinske mere in telesnine. Površina in telesnina teles. Osnovno znanje prostega knjigovodstva in računovodstva. Domače knjigovodstvo in računovodstvo.

6. Spoznavanje prirode.

Smoter je spoznavanje najtipičnejših predstavnikov živalstva in rastlinstva in najvažnejših prirodnih pojavov kakor tudi njihova važnost za vsakdanje življenje.

Učna tvarina.

Srednja stopnja.

III., IV. in V. razred.

Solnčna pot, strani neba, vreme, padavine, vetrovi v posameznih letnih časih. Vrt, livada, gozd v vseh štirih letnih časih. Živali in rastline v okolici. Varstvo živali in rastlin, korist naših domačih živali. Premog, železo, sol, para in elektrika na najpreprostejši način.

Višja stopnja.

VI., VII. in VIII. razred.

Razširjanje tvarine iz prejšnjega leta. Koristne domače živali. Nekatere domače in tuje kulturne rastline in njihovi proizvodi. Najvažnejše rudnine in kovine. Razlaganje naravnih pojavov.

Pomožna sredstva za zgodovino, zemljepis in spoznavanje narave so izleti, ki se morajo vršiti preudarno in po načrtu; potem plastično predstavljanje z ilovico ali drugim materialom raznih predmetov kompleksno kakor n. pr.: vas, stavbe na kolenih itd., reliefne vaje v pesku: načrt kraja, v katerem je zavod, načrt okolice, slike zemljepisnih objektov, reliefne karte posameznih banovin, kraljevine Jugoslavije, Evrope itd. Vozni red. Pripovedovanje, dramatiziranje, petje, modeliranje, risanje, računstvo in geometrija. Knjige, knjižnica itd.

Higiena.

Smoter: Spoznavanje človeškega telesa in varovanja zdravja. Higiena se poučuje v zvezi z drugimi predmeti.

Tvarina: koža, nega kože. Kosti in mišičevje. Nega zob. Krepčanje mišic. Prebavila. Hrana. Dihala. Važnost zraka, vode, hrane in solnca za človeško zdravje. Čuti in njihovo varstvo. Nalezljive bolezni in njihovo preprečanje.

7. Risanje in modeliranje.

Naloga modeliranja je tvoritev jasnih predstav o oblikah. Vaje rok, dajanje pobude, da se slepi sami domislijo in osposobijo za kombiniranje.

V nižjih razredih se kopirajo razne oblike sadja, navadnega orodja, jajčastih teles, krogle itd. Štiri in trioglati liki.

V srednjih in višjih razredih se izdelujejo geometrijske oblike in telesa po predlogih. V višjih razredih se dela tudi po spominu in opisu. Učitelj pri tem poslu pomaga, da se otroci domislijo in se usposobijo za samostojno kombiniranje.

Ker se dajo v šolah za slepe risati samo površine, ne more risanje zamenjati modeliranja. Riše se samo v zvezi z drugim poukom in geometrijskimi liki.

Zato se riše lahko samo na srednji stopnji, in sicer se rišejo geometrijske oblike in preprosti ornamenti.

V višjih razredih se rišejo simetrične risbe po predmetih, ki so jih učenci spoznali, kakor n. pr.: mize, vrata, omare, reliefi itd. Izdelajo se lahko cele risbe ali pa samo polovica ali četrtnina risbe. Po spominu se riše oblika cveta itd. Pri risanju pomaga učitelj učencem, da se domislijo.

Risanje, modeliranje in ročno delo v zvezi z drugimi predmeti najbolj pomagajo, da se izvaja naloga šole za slepe.

8. Deško ročno delo.

Naloga deškega ročnega dela je, da otroci z roko in najnavadnejšim orodjem izdelujejo stvari, kakor so jih razumeli pri pouku drugih predmetov in kakor jih zamišljajo. Ročno delo v tem smislu se ne more smatrati kot samostojen predmet, temveč kot del koncentričnega dejstvovanja skupnega pouka v šolah za slepe.

Ročno delo ima tudi še to važno nalogo, da vzbudi in utrdi pri učencih nagnenje za njihov bodoči poklic. Baš ta činjenica daje deškemu ročnemu delu na višji stopnji v neki meri rokodelski značaj in zahteva od učiteljev posebne, strokovne izobrazbe.

Važna je tudi etična stran pouka ročnega dela: vzbujanje spoštovanja, spoznavanje vrednosti dela za življenje in volje za delo.

V prvem in drugem razredu je ročno delo za oba spola skupno. Fröblova in Montessorina dela na pr.: urejevanje drobnih predmetov, zlaganje, nizanje zrnca na tanko žico v raznih vzorcih, izdelovanje škatlic iz lepenke. Rezanje papirja in gubanje. Pletenje s papirnatimi traki, prepletanje. Pletenje košaric iz lepenke in ličja itd.

Na srednji in višji stopnji se nadaljuje z ročnimi deli z niže stopnje, a stopnjema se preide na vaje za primerno rokodelstvo, kakor na pr.: ščetkarstvo, pletarstvo, opankarstvo, izdelovanje preprog, knjigoveštvo, rezbarstvo, izdelovanje predmetov iz lesa, žice itd.

9. Žensko ročno delo in gospodinjstvo.

Namen ženskega ročnega dela je, da usposobi dekleta, da znajo izdelovati najpreprostejše stvari,

ki se rabijo v gospodinjstvu kakor tudi laže kose perila. Predvsem je ročno delo sredstvo, s katerim se deklice navajajo na marljivost in snago.

Od tretjega razreda dalje se uče deklice ženskega ročnega dela, in sicer: pletenje, kvačkanje, prišivati gumbe, trake, šivanje na juti in luknjičastem platnu in to z raznimi vbodi. Zarobljenje rutič, izdelovanje raznih predmetov za dom.

Pri tem se dajajo navodila za nakupovanje materiala: volne, bombaža, niti, platna, obleke, potrebščin in vsega, kar je potrebno za gospodinjstvo.

Učijo se spravljati sobe, posteljo, spravljati posteljno perilo, pogrniti mizo, spraviti mizo, brisati prah, čistiti obuvale in obleko, pobirati pepel, nalagati v peč, ribati, prati posodo, pomagati v pralnici, likati in delati v kuhinji. Kuhanje in mešanje za pecivo. Dela v vrtu, dvorišču, zavadu. Dolžnosti in važnost žene v gospodinjstvu.

10. Lepopis.

Učence je treba navaditi, da hitro in pravilno pišejo. Od tretjega razreda dalje se piše abeceda radi sporazumevanja z ljudmi, ki vidijo. V višjih razredih je treba pisati z znaki krajšanja. Vse v zvezi z narodnim jezikom.

11. Petje in glasba.

Petje vzbuja veselje za lepo pesem, razvija sluh, glas in čuvstva za skladnost (harmonijo) ter vadi spomin za razne zvoke. Pojejo se narodne pesmi, koračnice in lahke umetne pesmi v prikladnem glasovnem obsegu z ozirom na posluš

Učna tvarina.

Nižja stopnja.

Vaje sluha, glasu in ritma. Spoznavanje zvo-
kov po dolžini, jačini in višini. Narodne in umetne
pesmi in igre.

Srednja stopnja.

Nadaljevanje z vajami sluha, glasu in ritma.
Pesmi in dvoglasne vaje. Spoznavanje not po
Brailu.

Višja stopnja.

Vaje not in vaje v intonaciji in ritmu. Inter-
vali, skale. Akordi, osnova harmonije. Večglasne
pesmi. Pregled kompozicij v muzikalnem in poe-
tičnem pogledu. Seznanjanje z glasbenimi instru-
menti, vaje v instrumentalni glasbi na izbranem
instrumentu. Omeniti komponiste, zlasti slepe.

12. Telovadba po sokolskem sistemu.

Telovadba se ozira na individualne lastnosti
telesa. Smoter je vsestransko in skladno razvijanje
in jačanje telesa, varovanje in utrjevanje zdravja.
Telo se razvija in vadi za življenjske potrebe in
naloge s sistematskimi gibi, s tem se krepi tudi
volja. S pomočjo telesne vzgoje naj postane go-
jenec resen, premišljen, vztrajen, oprezen, samo-
zavesten in priseben. Telovadba razvija voljo za
delo, lepo vedenje in družabnost. Učenec mora biti
svest svojih sil in svojih telesnih sposobnosti, mora
jih biti vesel in jih vaditi, da se na ta način pripravi
za praktično življenje.

K telovadbi spadajo tudi izleti, igre na pro-
stem, euritmija in kopanje.

Orijentiranje, opazovanje s sluhom. Navaditi se telo svobodno in prirodno držati pri stoju in hoji. Proste vaje, redovne vaje. Vaje na orodju. Ritmična gibanja. Igre. Vztrajanje v korakanju na izprehodih.

V.

NADALJEVALNA OBRтна ŠOLA ZA SLEPE.

V nadaljevalnih obrtnih šolah je obrt glavni namen vsega dela slepih.

V nadaljevalni obrtni šoli, ki jo obiskujejo slepi po dovršeni osnovni šoli dve, tri ali štiri leta z ozirom na rokodelstvo, ki so si ga izbrali, se poučujejo ti predmeti:

1. Verouk.

2. Narodni jezik.

Čitanje knjig iz zavodske knjižnice. Poznavanje najboljših domačih pesnikov in pisateljev.

Utrjevanje in razširjevanje obdelane tvarine iz jezikovnega pouka. Spisje. Sestavljanje obrtnih spisov, izdelovanje obrtnih zapiskov.

3. Narodna zgodovina.

Spoznavanje najvažnejših dogodkov iz jugoslovenske zgodovine. Poleg vzbujanja nacionalne, patriotske in etične zavednosti in čuvstvovanja, seznanja narodna zgodovina učence z opravljanjem narodnih dolžnosti in pravic.

4. Zemljepis.

Kraljevina Jugoslavija bolj podrobno kakor prejšnja leta, zlasti se je ozirati na njeno gospo-

darsko, trgovinsko in prometno geografijo. Ureditev države. Evropa in glavne države, kakor tudi države ostalih delov sveta na kratko.

5. Računstvo z osnovami geometrije.

Nadaljevanje vaj za hitro računanje. Sestavljanje proračunov v obrtnih in gospodinjstvu.

Utrjevanje in razširjanje doseženega znanja. Izračunavanje površin in prostornin.

6. Spoznavanje prirode in higijene.

Utrjevanje znanja iz prirodopisja, fizike in kemije, v kolikor je to važno za obče življenje, zlasti pa za obrt. Naloga in važnost higijene. Žrak, pitna voda, svetloba, nalezljive bolezni.

7. Lepopis.

Lepo in hitro pisanje na poznanih aparatih in na pisalnih strojih.

8. Petje in glasba.

Gojitev narodne in cerkvene pesmi s spremljevanjem ali brez spremljevanja instrumentov.

Nadarjenejši učenci(ke) se uče klavir, vijolino, orglje. Večina pa se uči tamburanja.

Posebno nadarjeni učenci, ki se nameravajo posvetiti glasbi, se oprostite od učenja rokodelstva.

9. Telovadba po sokolskem sistemu.

Krepitev in pravilno držanje telesa. Zavestno gibanje. Razvijanje samozavesti in navaditi na disciplino.

Proste vaje, igre in vaje na orodju, sport.

10. Obrtni pouk.

Namen obrtnega pouka je, da v zavodskih delavnicah popolnoma usposobi gojence za obrt, za katero so se posamezniki odločili in ki jim je bila svetovana na osnovi njihovih sposobnosti.

Stvarno kazalo.

(Priredil: Ivan Dimnik.)

Anamneza:

- defektne dece, sestavlja in vpisuje jo šolski zdravnik. Str. 56.

Artikulacija:

- gluhonemih, pouk. Stran 121.—123.

Banovina:

- prispevki za šolanje gluhone-
neme dece, Str. 115./5.

Banska uprava:

- odlok o sprejemu gluho-
nemih otrok v zavod. Str. 115./8.
- odobritev sprejema za slepe
in gluhone v zavod. Str. 104./6.
- reševanje zadev sprejemnih
komisij za pomožne šole. Str. 42.
- sprejemanje otrok v šolo za
slepe. Str. 174./5.

Bolezni:

- ki oproščajo deco za vpis
v osnovno šolo. Str. 5.
čl. 8.
- poročilo ob sklepu leta,
obrazec. Str. 26.
- za vpis v »Prijavni list«
za šole defektne dece. Stran
16./čl. 6.

Cepljenje:

- zoper osepnice, istočasni
pregled dece za vpis v
osnovno šolo. Str. 3./čl. 3.

Čitanje:

- pouk v zavodih za gluhone-
me. Str. 129.—131.
- v šoli za slepe. Str. 180.

Čitanje učencem:

- v šolah za slepe. Str. 183.

Clani:

- sprejemne komisije za glu-
honeme. Str. 115./8.
- sprejemne komisije za glu-
honeme in slepe. Str. 103./5.
- sprejemne komisije za po-
možne šole. Str. 41./č.

Cud — narava:

- opažanja pri defektni deci v
osnovni šoli. Str. 37./1.

Defektna deca:

- doseženo zvanje v osnovni
šoli, preizkus. Str. 37.
- evidenca. Str. 20.—21 (čl.
19.—21.)
- evidenca od občin. Str. 101.
- izostajanje od pouka, postop-
pek. Str. 42.
- izstop iz šole, nadaljni po-
stoppek. Str. 58.—59.
- ki dovrši V, ali VI. razred
pomožne šole, spričevalo ob
14 letu. Str. 75.
- ki ne uspeva v osnovni šoli,
čimprejšnja prijava za po-
možno šolo. Str. 74.
- ki se sprejme v pomožne
šole. Str. 31.—32.

Defektna deca:

- nadaljevalne šole in delavnice. Str. 59./F.
- obrazec Matičnega zdravstvenega lista. Str. 21. do 25.
- obzir učiteljstva do nje. Str. 43.
- ocena učnega uspeha defektnih dece. Str. 57./D.
- opazovanja čutov v osnovni šoli. Str. 33.—37.
- opazovanja ob vstopu v pomožno šolo. Str. 38. do 41./C.
- osebna popisnica, predpisi in obrazec. Str. 55. do 72.
- osebni podatki o razvoju. Str. 23.
- pogoji za vpis v pomožno šolo. Str. 32./II.
- polletni vpisi v osebno popisnico. Str. 57./C.
- poslovanje pri oddaji v pomožno šolo. Str. 32./III.
- pravica do izpričevala. Str. 58.
- predpisi o vodstvu »Osebne popisnice« v zavodih, šolah in oddelkih za nezadostno razvite in defektne otroke. Str. 55.—72.
- pregled telesnega razvoja. Str. 22.
- prevod v drugo šolo. Str. 58.
- prijava in sprejem v specialne šole. Str. 31.—44.
- redovanje. Str. 57./D.
- rodbinski podatki. Str. 23.
- socialni podatki. Str. 22.
- spisek, ki ga vodi osnovna šola, obrazec. Str. 27.—30.

- spričevala. Str. 57./D. in 58.
- svetovanje pri izbiri poklica ob izstopu iz pomožne šole. Str. 75.
- šolanje v nadaljevalni šoli. Str. 75.
- vračanje v osnovno šolo. Str. 42.
- vrnitev iz pomožne v osnovno šolo. Str. 74.
- vstop v pomožno šolo. Str. 38./C.
- zdravnikova opažanja med letom. Str. 25.
- zdravstveno stanje, podatki. Str. 24.

Delovanje čutov:

- vida, sluha, tipa, okusa in vonja, pri defektni deči. Str. 33./I.

Deško ročno delo:

- učni smoter in snov za pomožne šole. Str. 81., 89., 91., 93., 97., 100.
- v šolah za slepe. Str. 189.
- v zavodih za gluhoneme. Str. 144./10.

Dete in družina:

- defektne dece, vpisi v prijavni list. Str. 33./1.

Dolžnosti zdravnika:

- v komisiji za sprejem defektnih otrok. Str. 17./čl. 9.—10.
- v šolah za defektno dečo, pravilnik. Str. 13.
- v zavodih in šolah za defektno dečo. Str. 18./čl. 11.—18.

Domišljija (fantazija):

- opazovanja pri defektni deci v osnovni šoli. Stran 34./č.

Doseženo znanje in spretnosti:

- defektne dece v osnovni šoli, preizkus. Str. 37.

Duševno zaostali slepi:

- posebni oddelki v šoli. Str. 175./15.

Epileptični otroci:

- sprejem v pomožno šolo. Str. 32./4.

Evidenca:

- defektne dece. Str. 20. do 21./čl. 19.—21.
- gluhoneme, slepe in nezadostno razvite dece. Stran 101.

Gluhonema деца:

- definicija. Str. 115./7.
- evidenca od občin. Stran 101.
- jezikovni pouk, program. Str. 154.—164.
- obrazec prijavnega lista. Str. 105.—113.
- osebna popisnica, predpisi in obrazec. Str. 55.—72.
- prijava in sprejem v zavode in šole. Str. 101. do 104.
- prijavni list. Str. 102/4c.
- sprejem v pomožno šolo. Str. 32./4.
- učni načrt. Str. 114. do 164.
- zdravniški pregled. Str. 103.

Gospodinjstvo:

- v zavodih za gluhoneme. Str. 151./12.

Govorne oblike:

- pouk gluhonemih. Str. 123.—126.

Higiena:

- v šolah za slepe. Str. 187., 193.
- v zavodih za gluhoneme. Str. 138./7.

Higienski pouk:

- sodelovanje zdravnika. Str. 20./čl. 18.

Izostajanje:

- defektne dece od pouka. Str. 42.

Izpričevalo:

- o dovršeni nadaljevalni obrtni šoli za slepe. Str. 175./11.
- pomožnih šol. Str. 58.
- za učence pomožne šole, ki so stari 14 let in dovrše V. ali VI. razred. Str. 75.

Izražanje volje:

- opažanja pri defektni deci v osnovni šoli. Str. 37./k.

Izstop iz šole:

- defektne dece, nadaljni postopek. Str. 58.—59.

Jezik:

- opazovanja pri defektni deci v osn. šoli. Str. 35./e.

Jezikovni pouk:

- v šolah za gluhoneme, program. Str. 154.—164.
- v šoli za slepe. Str. 178.

Koedukacija:

- v pomožnih šolah. Str. 75.
- v zavodih za gluhoneme. Str. 116./12.

Kombinirani razredi:

- v pomožni šoli nedopustni. Str. 43.

Komisija:

- za sprejem otrok v pomožno šolo. Str. 74.
- za sprejem otrok v šolah za defektno deco, dolžnosti zdravnika. Str. 17., čl. 9., 10.
- za začasno ali stalno oprostitev osnovne šole. Stran 6./čl. 10. in 11.

Krajevni šolski odbor:

- obvestitev staršev o zdravniškem pregledu za oprostitev osnovne šole. Stran 6./čl. 11.
- pošiljanje otrok na šol. polikliniko, za zdravniški pregled. Str. 6./čl. 11.
- poziv roditeljev k zdravniškem pregledu dece ob vpisu v osnovno šolo. Str. 4./čl. 4., str. 4./čl. 6.
- sestava spiska za zdravniški pregled dece ob vpisu v osnovno šolo. Str. 4., čl. 4.

Kretanje (gibanje):

- opazovanja pri defektni deci v osnovni šoli. Stran 36./f.

Letna izpričevala:

- s pečatom pomožne šole. Str. 58.

Lepopis:

- učni smoter in snov za pomožne šole. Str. 82., 90., 93., 96., 99.
- v šolah za slepe. Stran 190., 193.
- v zavodih za gluhoneme. Str. 138./8.

Matični zdravstveni list:

- obrazec. Str. 21.—25.
- vpis zdravniške anamneze. Str. 170./čl. 9.
- vpisi zdravnika. Str. 19., čl. 15.

Metoda:

- za pouk gluhonemih. Str. 116./14.

Ministrstvo prosvete:

- določitev prispevkov za šolanje gluhoneme dece v zavodih. Str. 115./5.
- odločba o sprejemu slepih in gluhonemih otrok v zavode. Str. 104./7.
- reševanje zadev sprejemnih komisij za pomožne šole. Str. 42.

Mišljenje:

- opazovanja pri defektni deci v osnovni šoli. Stran 35./d.

Nadaljevalna obrtna šola:

- za slepe. Str. 175./7b.
- za slepe, učni načrt. Str. 192.—194.

Nadaljevalne šole:

- za defektno deco in delavnice. Str. 59./F.
- za defektno deco pomožnih šol. Str. 75.
- za gluhoneme. Str. 115./6.

— za slepe, izpričevalo o do-
vršitvi. Str. 175./11.

— za slepe, vpis v šolo. Str.
175./10.

Naloga:

— pomožnih šol in oddelkov.
Str. 73.—75.

— šole za slepe. Str. 174./1.

— zavoda za gluhonemo de-
co. Str. 114./1.

Narodna zgodovina:

— v šolah za slepe. Str. 183.,
192.

Narodna zgodovina in zemlje- pis:

— učni smoter in snov v po-
možnih šolah. Str. 79., 91.,
94., 97., 98.

Narodni jezik:

— pouk v šolah za gluhone-
me. Str. 121.—126.

— učni smoter in snov v po-
možnih šolah. Str. 79., 86.,
88., 90., 92., 95., 99.

— v šoli za slepe. Str. 178.,
192.

Nasveti:

— zdravnika učiteljem za rav-
nanje z defektno deco.
Str. 19./čl. 13.

Nazorni pouk:

— v zavodu za gluhoneme.
Str. 126.—129.

Nedostatki duševnega razvoja:

— defektne dece. Str. 33./2.

Nesposobnost:

— za vpis dece v osnovno
šolo. Str. 5./čl. 8., stran
5./čl. 9.

— za vpis dece v osnovno
šolo, oddaja v šolo za de-
fektne otroke. Str. 6./čl. 9.,
10.

Nestanovitnost v razpoloženju:

— opazovanja pri defektni de-
ci v osnovni šoli. Stran
36./h.

Občine:

— evidenca slepe, gluhoneme in
nezadostno razvite dece. Str.
101.

— prispevki za šolanje gluho-
neme dece. Str. 115./5.

Obrazec:

— matičnega zdravstvenega li-
sta. Str. 21.—25.

— osebne popisnice za defekt-
no deco. Str. 59.—72.

— poročila o boleznih in ano-
malijah. Str. 26.

— prijavnega lista za gluhone-
mo deco. Str. 105.—113.

— prijavnega lista za slepo
deco. Str. 165.—173.

— prijavnega lista za sprejem
v zavod, pomožno šolo ali
oddelek za nezadostno raz-
vito deco. Str. 45.—54.

— spiska dece za zdravniški
pregled dece ob vpisu v osn.
šolo. Str. 4./čl. 4.

— spiska defektne dece. Str.
20./čl. 20.

— spiska defektne dece, ki ga
vodi osnovna šola. Str. 27.—
30.

— spiska otrok, ki so dorasli
za vpis v osnovno šolo. Str.
9.—12.

— za spisek in poročilo o bo-
lezni otrok. Str. 20./čl. 19.
in 21.

Obrtne zadruge:

- dovoljenje za samostojno obrt slepih. Str. 175./11.

Obrtni pouk:

- v nadaljevalni šoli za slepe. Str. 194.

Obveznost:

- zdravniškega pregleda ob vpisu v osn. šolo. Str. 3./čl. 1.

Ocena:

- ob izstopu defektne dece iz šole. Str. 58.
- učnega uspeha defektne dece. Str. 57./D.

Oddaja

- otrok iz osnovne v pomožno šolo. Str. 74.

Oddelki za defektno deco:

- pri narodnih šolah, pristojni šolski zdravniki in poliklinike. Str. 13./čl. 1.

Oddelki za nezadostno razvito deco:

- ne smejo biti kombinirani razredi. Str. 43.
- označba. Str. 43.

Odločba:

- komisije za pregled defektne dece. Str. 18./čl. 10.

Opazovanje:

- defektne dece ob vstopu v pomožne šole. Str. 38.-41./C.

Oprostitev obiska osnovne šole:

- postopek: Str. 6./čl. 9., 10., 11.

Organizacija:

- pomožnih šol z ozirom na razrede. Str. 74.

Osebna popisnica:

- beležke v nadaljevalnih šolah. Str. 59/F.

- obrazec za defektno deco. Str. 59.—72.

57./D.

- polletni vpisi razrednega učitelja in šolskega zdravnika. Str. 57./C.

- postopek pri zbiranju podatkov od staršev s strani učitelja. Str. 56.

- prepis za prevod v drugo šolo. Str. 58.

- predpisi in obrazec, za defektno, gluhonemo in slepo deco. Str. 55.—72.

- vpisi po izstopu defektne dece. Str. 58.—59.

- vpisi zdravnika med šolskim letom. Str. 19./čl. 14.

- za defektno deco. Str. 18. čl. 11.

- za slepo deco. Str. 175./12.

Osebni podatki o razvoju:

- defektne dece. Str. 23.

Osnovna načela:

- poučevanja v osnovnih šolah. Str. 75.—77.

Osnovna šola:

- čimprejšnja prijava otrok za pomožno šolo. Str. 74.

- obrazec prijavnega lista za sprejem v zavod, pomožno šolo ali oddelek za nezadostno razvito deco. Str. 45.—54.

- obzir do defektne dece. Str. 43.

- oddaja defektnih otrok v pomožno šolo. Str. 38./C.

- opazovanja čutov pri defektni deci v osnovni šoli. Str. 33.—37.

Osnovna šola:

- opazovanja defektne dece, predpis. Str. 33./2.
- opazovanje defektne dece v I. razredu. Str. 32./III.
- pogoji za vpis defektne dece v pomožno šolo. Str. 32./II.
- pomožni oddelki za nezadostno razvito deco. Str. 43.
- poslovanje pri oddaji defektne dece v pomožno šolo. Str. 32./III.
- prijava za sprejem v pomožno šolo. Str. 33.
- prijavn list za pomožno šolo. Str. 37.
- prijavn listi za slepo in gluho dečo, izpolnitev. Str. 103.
- »Prijavn list« za sprejem v pomožno šolo. Str. 33.
- spisek defektne dece, obrazec Str. 27.—30.
- vrnitev dece iz pomožne šole. Str. 42.
- vrnitev otrok iz pomožne šole. (Str. 74.
- za slepe. Str. 175./7a.
- zdravniški pregled defektne dece. Str. 38./B.
- zvezek za opazovanje defektne dece v I. razredu. Str. 32./III.

Pazljivost:

- opazovanja pri defektni deci v osnovni šoli Str. 33./a.

Pečat:

- na spričevalih pomožnih šol. Str. 58.
- pomožne šole. Str. 58.

Petje:

- učni smoter in snov za pomožne šole. Str. 82., 87., 89., 91., 94., 97., 100.

Petje in glasba:

- v šolah za slepe. Str. 190., 193.

Pisanje:

- v šoli za slepe. Str. 181.

Poklicna posvetovalnica:

- za absolvente pomožnih šol. Str. 75.
- za gluho dečo. Str. 116./13.

Poliklinike:

- njih pristojnost za šole za defektno dečo. Str. 13./čl. 1.

Pomožne šole:

- deško ročno delo, učni smoter in snov Str. 81., 89., 91., 93., 97., 100.
- individualnost pouka. Str. 75.
- izostajanje dece od pouka, postopek. Str. 42.
- izpričevalo za učence, ki dovrše po 14. letu V. ali VI. razred. Str. 75.
- izstop defektne dece, nadaljni postopek. Str. 58.—59.
- koedukacija. Str. 75.
- komisija za sprejem otrok. Str. 74.
- lep opis, učni smoter in snov. Str. 82., 90., 93., 96., 99.
- nadaljevalne šole in delavnice. Str. 59./F.
- naloga. Str. 73.—75.
- narodna zgodovina in zemljepis, učni smoter in snov. Str. 79., 91., 94., 97., 98.
- narodni jezik, učni smoter in snov. Str. 79., 86., 88., 90., 92., 95., 99.
- obrazec prijavnega lista za sprejem v zavod, pomožno šolo ali oddelk za nezadostno razvite otroke. Str. 45.—54.

Pomožne šole:

- ocena učnega uspeha defektne dece. Str. 57./D.
- opazovanje defektne dece ob vstopu. Str. 38.—41./C.
- opazovanje otrok, ki niso od zdravnika pregledani. Str. 38.—41./C.
- organizacija z ozirom na razrede. Str. 74.
- osebna popisnica, predpisi in obrazec. Str. 55.—72.
- osnovna načela za poučevanje. Str. 75.—77.
- pečat. Str. 58.
- petje, učni smoter in snov. Str. 82., 87., 89., 91., 94., 97., 100.
- pogoji za vpis. Str. 32./II.
- poklicna posvetovalnica ob izstopu otrok. Str. 75.
- poseben pečat za šolska spričevala. Str. 58.
- poslovanje pri sprejemu defektne dece. Str. 32./III.
- pravilnik za sprejem otrok. Str. 74.
- prekoračenje šolske obveznosti za učence. Str. 75.
- prestop učencev v višji razred. Str. 75.
- prevodnica za prevod dece v druge šole. Str. 58.
- prijava otrok od osnovne šole. Str. 37., 74.
- prijavn list za sprejem defektne dece. Str. 33.
- pripravljalni ali zbiralni razredi. Str. 74.
- pripravljalni razred. Str. 84.—85.
- računstvo, upoštevanje za prestop v višji razred. Str. 75.
- računstvo z osnovnimi pojmi geometrije, učni smoter in snov. Str. 80., 86., 88., 90., 93., 96., 99.
- razpored učnih predmetov. Str. 78.
- risanje, učni smoter in snov. Str. 80., 87., 88., 90., 93., 96., 100.
- spoznavanje narode, učni smoter in snov. Str. 79., 92., 95., 99.
- sprejem defektne dece. Str. 31.—32.
- sprejem težje slabomisejnih. Str. 31./1.
- sprejemna komisija, poslovanje. Str. 41.—43.
- spričevala defektne dece. Str. 57./D in 58.
- strokovno šolanje defektne dece v nadaljevalni šoli. Str. 75.
- stvarni pouk, učna snov. Str. 85., 87., 89.
- število otrok v enem razredu. Str. 75.
- število otrok v pripravljalnem razredu. Str. 75.
- telovadba po sok. sistemu, učni smoter in snov. Str. 83., 87., 89., 91., 94., 97., 100.
- učna snov za poedine razrede in predmete. Str. 85.—100.
- učne knjige. Str. 83.—84.
- učne ure v poedinih razredih. Str. 78.
- učni načrt. Str. 73.—100.
- učni smoter poedinih predmetov. Str. 78.—83.

- verouk, učni smoter. Str. 79.
- vračanje otrok v osnovno šolo. Str. 42.
- vrnitev otrok v osnovno šolo. Str. 74.
- vrste otrok, ki jih ne sprejme. Str. 31./1—4.
- vzgojno in učno delo. Str. 84.—100.
- žensko ročno delo, učni smoter in snov. Str. 82., 89., 91., 94., 97., 100.

Pomožni oddelki:

- pri osnovni šoli. Str. 43.

Pomožni učitelji:

- v šolah za slepe. Str. 176./17.

Ponovni pregled:

- za oprostitev osnovne šole. Str. 6./čl. 10.

Poročilo:

- zdravnika o boleznih in anomalijah ob sklepu leta. Str. 20./čl. 19. in 21.

Poslovanje:

- pri oddaji defektne dece v pomožno šolo. Str. 32./III.

Postopek:

- pri oprostitvi obiska osnovne šole. Str. 6./čl. 9., 10., 11.
- za vrnitev otrok iz pomožne v osnovno šolo. Str. 42.

Potek dela:

- opazovanja pri defektni deci v osnovni šoli. Str. 36./i.

Pouk:

- temeljna načela za slepe. Str. 176.
- v pomožnih šolah, individualen. Str. 75.
- v pomožnih šolah, osnovna načela. Str. 75.—77.

- v zavodih za gluhoneme, trajanje. Str. 116./9.
- za gluhoneme, osnovna načela. Str. 116./II.—120.

Pravilnik:

- o prijavi in sprejemu otrok v zavode, pomožne šole in oddelke za nezadostno razvite otroke, izdan na osnovi §§ 15. in 58. zak. o nar. šolah. Str. 31.—44.
- o prijavi in sprejemu otrok v zavode, šole za gluhoneme in slepe. Str. 101.—104.
- o zdravniškem pregledu otrok za sprejem v šole za defektno deco. Str. 13.
- o zdravniškem pregledu otrok za vpis v (osnovno) šolo. Str. 3.
- za sprejem gluhoneme dece v zavode. Str. 115./8.
- za sprejem otrok v pomožno šolo. Str. 74.

Pravopis in pismeni sestavki:

- v šoli za slepe. Str. 182.

Predmeti:

- šole za slepe. Str. 175./13.

Predpisi:

- o vodstvu »Osebnice« v zavodih, šolah in oddelkih za nezadostno razvite in defektne otroke. Str. 55.—59.

Predsednik:

- komisije za pregled defektne dece. Str. 17./čl. 9. in 10.
- komisije za pregled defektne dece, obvestilo staršev o rezultatu. Str. 18., čl. 10.

Pregled telesnega razvoja:

- defektne dece. Str. 21.—22.

Prestop v višji razred:

- pomožnih šol. Str. 75.

Prevod:

- defektne dece v drugo šolo. Str. 58.
- otrok iz pomožne v osnovno šolo. Str. 42.

Prevod defektne dece v drug zavod:

- izjava zdravnika. Str. 19., čl. 16.

Prevodnica:

- defektne dece za prevod v drugo šolo. Str. 58.

Prijava:

- defektnih otrok pomožni šoli s strani osnovne šole. Str. 37.
- za sprejem v pomožno šolo. Str. 33.

Prijava in sprejem:

- defektnih otrok v specialne šole. Str. 31.—44.
- gluhaneme in slepe dece v šole. Str. 101.—104.
- otrok v pomožne šole od staršev. Str. 38.—41./C.

Prijavni listi:

- vrnitev šol. upravitelju od zdravnika. Str. 17./čl. 8.
- za gluhanemo in slepo deco. Str. 102./4c.
- za gluhanemo in slepo deco, izpolnitev podatkov od staršev. Str. 102./3.

- za gluhanemo in slepo deco, izpolnitev obrazca. Str. 102.—104.

- za gluhanemo deco, obrazec. Str. 105.—113.

- za pomožne šole, podpis razrednika in upravitelja osnovne šole. Str. 37.

- za pomožno šolo, izpolnitev podatkov. Str. 38.

- za pomožno šolo, vpis zdravniškega pregleda. Str. 38./B.

- za pomožno šolo, vpisi čudi. Str. 37./e.

- za pomožno šolo, vrnitev upraviteljstvu. Str. 41.

- za slepo deco, obrazec. Str. 165.—173.

- za sprejem v pomožno šolo, obrazec. Str. 33.

- za sprejem v zavod, pomožno šolo ali oddelek za nezadostno razvite otroke, obrazec. Str. 45.—54.

- za šolo za defektno deco, vpisi zdravnika. Str. 15., čl. 6.

Prilagodljivi ali zbiralni razred:

- pomožnih šol. Str. 74.

Prilagodljivi razred:

- pomožnih šol. Str. 84. do 85.

- pomožnih šol, število otrok. Str. 75.

- učni načrt za gluhaneme. Str. 153.

- za slepe. Str. 175./8.

- v pomožni šoli. Str. 31./1.

Prisostvovanje konf. učiteljskega zbora:

- zdravnika, v šoli za defektno deco. Stran 19., čl. 13.

Prisostvovanje pouku:

- zdravnika v šoli za defektno deco. Str. 18./čl. 12.

Prispevki:

- za šolanje gluhoneme dece v zavodih. Str. 115./5.

Pritožbe:

- proti odločbi zdravniške komisije za vpis v osn. šolo. Str. 7./čl. 12.

Psihopatični otroci:

- sprejem v pomožno šolo. Str. 32./3.

Računstvo:

- upoštevanje za prestop v višji razred pomožne šole. Str. 75.

Računstvo in geometrija:

- v zavodih za gluhonemo deco. Str. 132.—134.

Računstvo z osnovnimi pojmi iz geometrije:

- učni smoter in snov v pomožnih šolah. Str. 80., 86., 88., 90., 93., 96., 99.
- v šolah za slepe. Str. 185., 193.

Razdražljivi otroci:

- sprejem v pomožno šolo. Str. 32./2.

Razpis:

- za sprejem slepe in gluhoneme dece v zavod. Stran 102./2.

Razpored predmetov:

- v pomožnih šolah. Str. 78.

Razredi:

- v pomožnih šolah. Str. 74.

Razredni učitelj:

- defektne dece, polletni vpisi v osebno popisnico. Str. 57./C.
- osnovne šole, podatki v »Prijavnem listu« pomožne šole. Str. 38.

Redovanje:

- učnega uspeha defektne dece. Str. 57./D.

Risanje:

- učni smoter in snov pomožne šole. Str. 80., 87., 88., 90., 93., 96., 100.
- v zavodih za gluhonemo. Str. 140./9.

Risanje in modeliranje:

- v šolah za slepe. Str. 188.

Rodbinski podatki:

- defektne dece. Str. 23.

Roditelji:

- obvestitev o odločbi komisije za pregled defektne dece. Str. 18./čl. 10.
- obvestitev o uspehu zdravniškega pregleda. Str. 6., čl. 11.
- postopanje, ako ne pripelejo dece k zdravniškemu pregledu za vpis v osnovno šolo. Str. 4./čl. 6.
- prijava otrok v pomožno šolo. Str. 31./1.
- prisostvovanje pri zdravniškem pregledu. Str. 17., čl. 9.

- prisostvovanje zdravniškemu pregledu ob vpisu dece v osn. šolo. Str. 4./čl. 4., str. 4./čl. 5.

Roditeljski sveti:

- sodelovanje zdravnikov. Str. 19./čl. 17.
- za odobritev sprejema slepe in gluhoneme dece v zavod. Str. 104./6.
- za predložitev spiska v osn. šolo vpisanih in nevpisanih otrok banski upravi in ministrstvu. Stran 7., čl. 14.
- za prijavne liste za slepo in gluhonemo deco. Stran 103./5.
- za prijave defektnih otrok pomožni šoli s strani osn. šole. Str. 37.
- za zdravniški pregled dece, za prijavo šoli za defektno deco. Str. 15./čl. 6.
- zdravniškega pregleda dece za vpis v osn. šolo, za zamudnike. Str. 4./čl. 6.
- zdravniškega pregleda dece v osnovni šoli. Stran 37., 38./B.
- zdravniškega pregleda otrok za oddajo v šole za defektno deco. Str. 17./čl. 8.
- zdravniškega pregleda za vpis dece v osn. šolo. Str. 4./čl. 5.

Sklep:

- sprejemne komisije za slepe in gluhoneme. Str. 103./5.

Skrb za zdravje defektne dece:

- pristojni zdravniki in poliklinike. Str. 13./čl. 1.

Slaboumna gluhonema деца:

- posebni zavodi. Str. 115/6.

Slepa деца:

- dovoljenje za samostojno obrt od obrtnih zadrug. Str. 157./11.
- evidenca od občin. Str. 101.
- obrazec prijavnega lista. Str. 165.—173.
- osebna popisnica, predpisi in obrazec. Str. 55. do 72.
- prijava in sprejem v zavode in šole. Str. 101.—104.
- prijavni list. Str. 102./4 c.
- sprejem v pomožno šolo. Str. 32./4.
- učni načrt za pouk. Str. 174.—193.
- zdravniški pregled. Str. 103.

Socialni podatki:

- defektne dece. Str. 22.

Spisek:

- defektnih otrok, ki ga vodi osnovna šola, obrazec. Str. 27.—30.
- nevpisanih otrok, obrazložitev vzrokov. Str. 7./čl. 13.
- oproščenih otrok osnovne šole. Str. 6./čl. 10.
- otrok, ki so dorasli za vpis v osn. šolo, obrazec. Str. 8., 10., 11. in 12.
- otrok za zdravniški pregled ob vpisu v osnovno šolo. Str. 4./čl. 4.
- o zdravniškem pregledu za vpis v osn. šolo, predložitev občupravnemu oblastvu. Str. 7./čl. 13.

- vpisanih in nevpisanih otrok za osnovno šolo, predložitev banski upravi in ministrstvu. Str. 7./čl. 14.
- za oprostitev otrok od pohajanja osn. šole. Str. 6./čl. 11.

Spisek bolezni:

- ob sklepu leta, sestava od zdravnika. Str. 20./čl. 19. in 21.

Spisek defektne dece:

- sestava od upravitelja osnovne šole. Str. 20./čl. 20.

Spisje:

- pouk v zavodih za gluhoneme. Str. 131.—132.

Spomin:

- opazovanja pri defektni deci v osnovni šoli. Str. 34./c.

Spoznavanje in terapijsko vzgajanje defektne dece:

- specialni tečaji za učitelje in zdravnike šol za defektno deco. Str. 15./čl. 5.

Spoznavanje prirode:

- učni smoter in snov v pomožnih šolah. Str. 79., 92., 95., 99.
- v šolah za slepe. Str. 186., 193.
- v zavodih za gluhoneme. Str. 137./6.

Sprejem:

- gluhoneme in slepe dece v zavode in šole. Str. 101. do 104.
- v šole za slepe, odločba banske uprave. Str. 174./5.

Sprejemna komisija:

- za gluhoneme, člani. Str. 115./8.

- za gluhonemo in slepo de-
co. Str. 103./5.

- za pomožne šole, izjava razrednega učitelja pom. šole. Str. 41./Č.

- za pomožne šole, izjava šolskega zdravnika. Str. 42.

- za pomožne šole, izjava upravitelja osnovne šole. Str. 41./Č.

- za pomožne šole, overovitev predsednika. Str. 42.

- za pomožne šole, pismena priobčitev predlogov od članov. Str. 41./Č.

- za pomožne šole, poslovanje Str. 41.—43.

- za pomožne šole, predsednik. Str. 41./Č.

- za pomožne šole, pri ne soglasnih sklepih, postopek. Str. 42.

- za pomožne šole, priobčitev sklepa roditeljem. Str. 42.

- za pomožne šole, sklep komisije. Str. 42.

- za slepe in gluhoneme, vpis sklepa v prijavi list. Str. 103./5.

Sprejemne ure:

- zdravnikov, za starše defektne dece. Str. 20./čl. 17.

Spričevala:

- defektne dece. Str. 57./D in 58.

Sreski šolski nadzornik:

- prijava defektnih otrok od osnovne šole, kjer ni pomožnih šol. Str. 37.

Srez:

- prispevki za šolanje gluho-neme dece. Str. 115./5.

Starost:

- za sprejem v šole za slepe. Str. 174./4.

Starši (varuhi):

- čimprejšnja prijava otrok za pomožno šolo. Str. 74.
- obvestitev o učnem uspehu defektne dece. Str. 57./D.
- podatki za osebno popisnico defektne dece. Str. 56.
- poziv k zdravniškemu pregledu defektne dece. Str. 38./B.
- prijava otrok v pomožno šolo. Str. 38./C.

Strokovni učitelji:

- za gluhoneme, izobrazba. Str. 116./11.

Stvarni pouk:

- v pomožni šoli. Str. 85., 87., 89.
- v šolah za slepe. Str. 178.

Šole za defektno deco:

- dolžnosti zdravnika. Str. 18./čl. 11.—18
- dolžnosti zdravnika v teh šolah, pravilnik. Str. 13.
- pravilnik o zdravniškem pregledu otrok za sprejem v te šole. Str. 13.
- skrb za zdravje dece v teh šolah, pristojni zdravniki in poliklinike. Str. 13./čl. 1.
- specialna izobrazba zdravnikov za te šole. Str. 14./čl. 4.

- specialni tečaji za učitelje in zdravnike teh šol. Str. 15./čl. 5.
- zdravniki, honorarni v njih. Str. 14./čl. 3.
- zdravniki specialisti v njih. Str. 14./čl. 1.
- zdravniški pregled za prijavo in sprejem. Str. 15./čl. 6.—8.

Šolska obveznost:

- gluhoneme dece. Str. 116./9.
- prekoračenje za učence pomožne šole. Str. 75.

Šolska poliklinika:

- pregled dece za oprostitev osnovne šole, brezplačen. Str. 6./čl. 11.
- pregled otrok za oprostitev obiska osnovne šole. Str. 6. čl. 10. in 11.

Šolski upravitelj:

- postopek s prijavnimi listi za šolanje defektne dece. Str. 17./čl. 8.

Šolski zdravnik:

- anamneza defektne dece. Str. 56.
- defektne dece, polletni vpisi v osebno popisnico. Str. 57./C.
- evidenca slepe, gluhoneme in nezadostno razvite dece. Str. 101.
- pregled defektne dece v osnovni šoli. Str. 38./B.
- pregled gluhonemih in slepih otrok za vpis v prijavn list. Str. 103./3. in 4.
- pregled otrok za prijavo šolam za defektno deco. Str. 15./čl. 6.

- vpisi v »Prijavni list« za šole defektne dece. Str. 15. čl. 6.

Število:

- učnih ur poedinih predmetov v pomožnih šolah. Str. 78.

Število otrok:

- v razredih pomožne šole. Str. 75.
- v razredih šole za slepe. Str. 175./14.
- v zavodih za gluhoneme v poedinih razredih Str. 116. 10.

Tajnost:

- podatkov v spisih defektne dece. Str. 18./čl. 10.

Tečaji:

- specialni, za zdravnike šol za defektno deco. Str. 14. čl. 4.
- za učitelje in zdravnike šol za defektno deco. Str. 15. čl. 5.

Telovadba:

- v šolah za slepe. Str. 191., 193.
- zavod za gluhoneme. Str. 152./13.

Telovadba po sok. sistemu.

- učni smoter in snov za pomožne šole. Str. 83., 87., 89., 91., 94., 97., 100.

Težje slabomiselnih deca:

- pogoji za sprejem v pomožno šolo. Str. 31.—32.

Trajanje pouka:

- v šoli za slepe. Str. 175./6.

Učitelji:

- postopek pri zbiranju podatkov od staršev za osebno propisnico defektne dece. Str. 56.
- sodelovanje pri zdravniškem pregledu za oprostitev osn. šole. Str. 6./čl. 10.
- za slepe, izobrazba. Stran 176./16.

Učitelji osnovne šole:

- obzir do defektne dece. Str. 43.

Učna snov:

- za poedine predmete in razrede pomožnih šol. Str. 85 do 100.

Učne knjige:

- pomožnih šol. Str. 83. do 84.
- v šoli za slepe. Str. 177.
- za gluhoneme. Str. 121./IV.

Učne ure:

- pomožnih šol in razredov. Str. 78.
- v šoli za slepe. Str. 177.
- za gluhoneme v poedinih razredih in predmetih. Str. 120.

Učni načrt:

- nadaljevalne obrtne šole za slepe. Str. 192.—194.
- poedinih predmetov za slepe. Str. 177.—194.
- posameznih predmetov za gluhoneme. Str. 121.—164.
- pripravljalnega razreda za gluhoneme. Str. 153.
- za gluhoneme. Str. 114. do 164.

- za pomožne šole. Str. 73. do 100.
 - za slepe. Str. 174.—193.
- Učni predmeti:**
- pomožnih šol. Str. 78.
 - v šoli za slepe. Str. 177.
 - za gluhoneme. Str. 120.
- Učni smoter:**
- poedinih predmetov pomožne šole. Str. 78.—83.
- Upravitelj osnovne šole:**
- spisek defektne dece. Stran 20./čl. 20.
- Upravna občina:**
- spisek dece za zdravniški pregled ob vpisu v osnovno šolo. Str. 4./čl. 4.
- Ureditev:**
- šole za slepe. Str. 174./2.
- Ustanavljanje:**
- zavodov za gluhonemo de-
co. Str. 114./2.
- Utrujenost:**
- opazovanja pri defektni de-
ci v osnovni šoli. Stran
36./g.
- Vaje čutov:**
- v šoli za slepe. Str. 178.
- Vedenje pri igri in v družbi:**
- opazovanja pri defektni deci
v osnovni šoli. Str. 37./j.
- Verouk:**
- učni smoter v pomožni šoli.
Str. 79.
 - v šoli za slepe. Str. 178.,
192.
 - za gluhoneme. Str. 121./V.

Vpis:

- učencev v šole za slepe. Str.
175./9.
- v pomožno šolo, pogoji. Str.
32./II.

Vpisi v uradne spise:

- defektne dece, tajnost. Str.
18./čl. 10.

Vpisi zdravnika:

- v »Prijavni list« za šole de-
fektne dece. Str. 15. in 16.
čl. 6.

Vrnitev:

- otrok iz pomožne v osnovno
šolo. Str. 74.

Vzdrževanje:

- dece v šoli za slepe. Str.
174./3.

Vzroki:

- da se otrok ne more vpisati
v osnovno šolo. Str. 5./čl.
8.

Začasni učni načrt:

- za pomožne šole in oddelke.
Str. 73.—100.

Zanemarjeni otroci:

- sprejem v pomožno šolo.
Str. 32./2.

Zavod za gluhoneme:

- artikulacija, pouk. Str. 121.
do 123.
- člani sprejemne komisije. Str.
103./5.
- deško ročno delo. Str. 144.
- gospodinjstvo. Str. 151./12.
- govorne oblike, pouk. Str.
123.—126.
- higiena. Str. 138./7.
- internatska ali eksterna ure-
ditev. Str. 114./3.

Zavod za gluhoneme:

- izobrazba učiteljev. Str. 116./11.
- izstop učencev, nadaljni postopek. Str. 58.—59.
- jezikovni pouk, program. Str. 154.—164.
- koedukacija. Str. 116./12.
- lepopis. Str. 138./8.
- metoda pouka. Str. 116./14.
- maksimalno število otrok v razredu. Str. 116./10.
- nadaljevalna šola. Str. 115./6.
- nadaljevalne šole in delavnice. Str. 59./F.
- naloga. Str. 141./1.
- narodni jezik. Str. 121.—126.
- nasveti za izbor poklica. Str. 116./13.
- nazorni pouk. Str. 126.—129.
- notranja ureditev. Str. 115./4.
- obrazec prijavnega lista. Str. 105.—113.
- ocena učnega uspeha. Str. 57./D.
- osebna popisnica, predpisi in obrazec. Str. 55.—72.
- pouk, osnovna načela. Str. 116./II.—120.
- pravilnik o prijavi in sprejemu otrok v zavode in šole. Str. 101.—104.
- pravilnik za sprejem gluhtoneme dece v zavode. Str. 115./8.
- predložitev sklepov komisije banski upravi. Str. 104./6. in 7.
- prevodnica za prevod dece v druge šole. Str. 58.
- prijavni list. Str. 102.—104.
- prispevki za šolanje dece. Str. 115./5.

Zavod za gluhoneme:

- prosvetni oddelek banske uprave, odlok o sprejemu otrok. Str. 115./8.
- računstvo in geometrija. Str. 132.—134.
- razpis za sprejem gojencev. Str. 102./2.
- risanje. Str. 140./9.
- rok za sprejem prijavnih listov. Str. 103./5.
- spisje, pouk. Str. 131.—132.
- splošna in strokovna izobrazba gluhtoneme dece. Str. 115./6.
- spoznavanje prirode. Str. 137./6.
- sprejem otrok. Str. 115./8.
- sprejemna komisija. Str. 103./5.
- sprejemna komisija, člani. Str. 115./8.
- spričevala za učence. Str. 57./D in 58.
- šolska obveznost gluhtoneme dece. Str. 116./9.
- telovadba. Str. 152./13.
- učne knjige. Str. 121./IV.
- učne ure za poedine predmete in razrede. Str. 120.
- učni načrt. Str. 114.—164.
- učni načrt za pripravljalni razred. Str. 153.
- učni predmeti. Str. 120.
- učni program posameznih predmetov. Str. 121.—164.
- ustanavljanje. 114./2.
- verouk. Str. 121./V.
- zemljepis. Str. 135.—137.
- zgodovina. Str. 134.—135.
- žensko ročno delo. Str. 148./11.

Zavod za slepe:

- čitanje. Str. 180.
- čitanje učencem. Str. 183.
- člani sprejemne komisije. Str. 103./5.
- deško ročno delo. Str. 189.
- duševno zaostali otroci, posebni oddelki. Str. 175./15.
- higiena. Str. 187., 193.
- izpričevalo o dovršitvi nadaljevalne šole. Str. 175./11.
- jezikovni pouk. Str. 178.
- lep opis. Str. 190., 193.
- maksimalno število otrok. Str. 175./14.
- nadaljevalna obrtna šola. Str. 175./7 b, 192.—194.
- namen šole. Str. 174./1.
- narodni jezik. Str. 178., 192.
- narodna zgodovina. Str. 183., 192.
- obrazec prijavnega lista. Str. 165.—173.
- obrtni pouk v nadaljevalni šoli. Str. 194.
- ocena učnega uspeha. Str. 57./D.
- osebna popisnica. Str. 175./12.
- osebna popisnica, predpisi in obrazec. Str. 55.—72.
- osnovna šola. Str. 175./7 a.
- petje in glasba. Str. 190., 193.
- pisanje. Str. 181.
- pomožni učitelji. Str. 176./17.
- pouk, temeljna načela. Str. 176.
- pravilnik o prijavi in sprejemu otrok v zavode in šole. Str. 101.—104.
- pravopis in pismeni sestavki. Str. 182.
- predložitev sklepov sprejemne komisije banski upravi. Str. 104./6. in 7.
- predmeti v šoli. Str. 175./13.
- prevodnica za prevod dece v druge šole. Str. 58.
- prijavni list. Str. 102.—104.
- pripravljalni razred. Str. 175./8.
- računstvo z osnovami iz geometrije. Str. 185., 193.
- razpis za sprejem gojencev. Str. 102./2.
- risanje in modeliranje. Str. 188.
- rok za sprejem prijavnih listov. Str. 103./5.
- spoznavanje prirode. Str. 186., 193.
- sprejemanje otrok od banske uprave. Str. 174./5.
- sprejemna komisija. Str. 103./5.
- spričevala za učence. Str. 57./D in 58.
- starost otrok za sprejem. Str. 174./4.
- stvarni pouk. Str. 178.
- telovadba. Str. 191., 193.
- trajanje pouka. Str. 175./6.
- učitelji, izobrazba. Str. 176./16.
- učne knjige. Str. 177.
- učne ure v poedinih razredih in predmetih. Str. 177.
- učni načrt. Str. 174.—193.
- učni načrt poedinih predmetov. Str. 177.—194.
- učni predmeti. Str. 177.
- ureditev šole. Str. 174./2.
- vaje čutov. Str. 178.
- verouk. Str. 178., 192.
- vpis učencev v osnovno šolo. Str. 175./9.
- vpis v nadaljevalne šole. Str. 175./10.

- vzdrževanje dece. Str. 174./3.
- zemljepis. Str. 184., 192.
- žensko ročno delo. Str. 189.

Zavodi:

- posebni za težje slabomiselnene, zanemarjene, razdražljive, psihopatične, slepe, gluhoneme in epileptične otroke. Str. 32./I.

Zaznanje in razumevanje:

- opazovanja pri defektni deci v osnovni šoli. Str. 34./b.

Zbiralni razred:

- v pomožni šoli. Str. 31./1.

Zdravnik:

- dolžnosti v komisiji za sprejem defektnih otrok. Str. 17. čl. 9.—10.
- dolžnosti v šolah in zavodih za defektno deco. Str. 18./čl. 11.—18.
- poročilo o boleznih in anomalijah otrok ob sklepu leta. Str. 20./čl. 19. in 21.
- poziv roditeljev k pregledu. Str. 17./čl. 7. in 9.
- prijava pregleda šol. upravitelju. Str. 16./čl. 7.
- prisostvovanje pouku za defektno deco. Str. 18./čl. 12.
- prisostvovanje učit. konferenci v šolah za defektno deco. Str. 19./čl. 13.
- vpis anamneze v Matični zdravstveni list. Str. 17./čl. 9.
- vpisi v Matični zdravstveni list. Str. 19./čl. 15.
- vrnitev Prijavnih listov šol. upraviteljstvu. Str. 17./čl. 8.
- v šolah za defektno deco. Str. 13./čl. 1.
- v šolah za defektno deco, honorarni. Str. 14./čl. 3.

- v šolah za defektno deco, specialna izobrazba. Str. 14. čl. 4.

- v šoli za defektno otroke, nasveti učiteljem. Str. 19. čl. 13.

- za pregled dece ob vpisu v osnovne šole. Str. 3./čl. 2.

Zdravniki-specialisti:

- v šolah in zavodih za defektno deco. Str. 14./čl. 1.

- v šolah za defektno deco, postavljanje. Str. 14./čl. 2.

Zdravnikova opažanja:

- defektno dece med letom. Str. 25.

Zdravniški pregled:

- defektno dece v osnovni šoli. Str. 38./B.

- defektnih otrok, ki jih starši sami prijavijo pomožni šoli. Str. 38.—41./C.

- otrok za oddajo v pomožne šole v osnovni šoli. Str. 37.

- otrok za prijavo v šole za defektno deco, termin pregleda. Str. 15./čl. 6.

- otrok za šole defektne dece, postopek. Str. 15.—18./čl. 6.—8.

- obvezen za vpis dece v osnovno šolo. Str. 3./čl. 1.

- poziv staršev k pregledu. Str. 17./čl. 7.

- prijava šolskemu upravitelju. Str. 16./čl. 7.

- za oprostitev obiska osnovne šole. Str. 6./čl. 10., 11.

- za oprostitev osnovne šole, ponovni pregled. Str. 6./čl. 10.

- za oprostitev osn. šole pritožba zoper odločbo. Str. 7. čl. 12.
- za oprostitev osnovne šole, sodelovanje učitelja. Str. 6. čl. 10.
- za oprostitev osnovne šole, spisek Str. 6./čl. 10.
- za oprostitev otrok osnovne šole, spisek dece. Str. 6./čl. 10.
- za sprejem otrok v šole za defektne dece, pravilnik. Str. 13.
- za vpis dece v osnovno šolo, bolezni, ki oproščajo vpis. Str. 5./čl. 8.
- za vpis dece v osnovno šolo, čas pregleda. Str. 3./čl. 3.
- za vpis dece v osnovno šolo, kompetenten zdravnik. Str. 3. čl. 2.
- za vpis dece v osnovno šolo, naknadni pregled za zamudnike. Str. 4./čl. 6.
- za vpis v osnovno šolo, nesposobnost za vpis. Str. 5., čl. 8. in 9.
- za vpis v osn. šolo, oddaja v šolo za defektne otroke. Str. 6./čl. 9., 10.
- za vpis dece v osnovno šolo, oprostitev obiska osnovne šole. Str. 6./čl. 9., 10., 11.
- za vpis dece v osnov. šolo, postopanje proti malomarnim roditeljem. Str. 4./čl. 6.
- za vpis dece v osnovno šolo, poziv roditeljev k pregledu dece. Str. 4./čl. 4.

- za vpis dece v osnovno šolo, prisostvovanje upravitelja. Str. 4./čl. 5.
- za vpis dece v osnovno šolo, rok do 1. julija. Str. 4./čl. 5.
- za vpis dece v osnovno šolo, spisek otrok. Str. 4./čl. 4.
- za vpis dece v osnovno šolo, spisek, predložitev občeuopr. oblasti. Str. 7./čl. 13.
- za vpis dece v osnovno šolo, vpis zdravnikove izjave v predpisani obrazec. Str. 4. čl. 7.

Zdravstveno stanje:

- podatki defektne dece. Str. 24.

Zemljepis:

- v šolah za slepe. Str. 184., 192.
- v zavodih za gluhoneme. Str. 135.—137.

Zgodovina:

- v zavodih za gluhonemo de-
co. Str. 134.—135.

Zvezek:

- za opazovanje defektne dece v I. razredu osnovne šole. Str. 32./III.

Zensko ročno delo:

- učni smoter in snov za pomožne šole. Str. 82., 89., 91., 94., 97., 100.
- v šolah za slepe. Str. 189.
- v zavodih za gluhoneme. Str. 148./II.

Vsebinski pregled.

Osnovne šole.

Stran

1. Pravilnik o zdravniškem pregledu otrok za vpis v osnovno šolo 3.— 8.
2. Spisek otrok, ki so dorasli za vpis v osnovno šolo (Obrazec) 9.— 12.

Osnovne šole in šole za defektno deco.

3. Pravilnik o zdravniškem pregledu otrok za sprejem v šole za nezadostno razvite in defektne otroke in o dolžnostih zdravnika v teh šolah 13.— 21.
4. Matični zdravstveni list (Obrazec) 21.— 26.
5. Spisek otrok, ki jih mora uprava osnovne šole upoštevati po §§ 15. in 58. zak. o nar. šolah 27.—29.

Pomožne šole.

6. Pravilnik o prijavi in sprejemu otrok v zavode, pomožne šole in oddelke za nezadostno razvite otroke, izdan na osnovi §§ 15. in 58. zakona o nar. šolah. 31.—44.
7. Prijavni list za sprejem v zavod, pomožno šolo ali oddelek za nezadostno razvite otroke (Obrazec.) 45.— 54.

Pomožne šole in šole za gluhoneme in slepe.

8. Predpisi o vodstvu »Osebne popisnice« v zavodih, šolah in oddelkih za nezadostno razvite in defektne otroke 55.— 59.
9. »Osebna popisnica« (Obrazec.) 59.— 72.

Pomožne šole.

Stran

10. Začasni učni načrt za pomožne šole in oddelke 73.— 100.

Šole za gluhonemo in slepo deco.

11. Pravilnik o prijavi in sprejemu otrok v zavode, šole za gluhoneme in slepe . . . 101.— 104.

Šole za gluhonemo deco.

12. Prijavni list za zavod (šolo) za gluhoneme otroke (Obrazec.) 105.— 113.
13. Začasni učni načrt in program za osemrazredno osnovno šolo za gluhoneme in program jezikovnega pouka v šolah za gluhoneme otroke 114.— 164.

Šole za slepo deco.

14. Prijavni list za sprejem v zavod (šolo) za slepe otroke (Obrazec.) 165.— 173.
15. Začasni učni načrt in program za osemrazredno osnovno šolo za slepe 174.— 192.
16. Nadaljevalna obrtna šola za slepe (Učni načrt 192.— 194.
17. Stvarno kazalo 195.— 214.
18. Vsebinski pregled 115.— 116.

Slovenska knjižnica

6K M

B 2135

66009530907

COBISS ©

P. n.

Šolskim upraviteljstvom, šolskim zdravnikom, krajevnim šolskim odborom, učiteljstvu osnovnih in specialnih šol za defektno deco!

Učiteljska tiskarna je izdala zbirko predpisov o zdravstvenem pregledu dece za vpis v osnovno šolo ter o postopanju z defektno deco v osnovnih in specialnih šolah.

Zbirka je nujno potrebna vsem šolskim upraviteljstvom, šolskim in njih nadomestujočim zdravnikom, krajevnim šolskim odborom in učiteljstvu osnovnih in specialnih šol za defektno deco.

Zbirka ima poleg točnega stvarnega kazala in vsebinskega pregleda sledečo vsebino:

Za osnovne šole:

1. Pravilnik o zdravniškem pregledu otrok za vpis v osnovno šolo.
2. Spisek otrok, ki so dorasli za vpis v osnovne šole (Obrazec).

Za osnovne šole in šole za defektno deco:

3. Pravilnik o zdravniškem pregledu otrok za sprejem v šole za nezadostno razvite in defektne otroke in o dolžnostih zdravnikov v teh šolah.
4. Matični zdravstveni list (Obrazec).
5. Spisek otrok, ki jih mora uprava osnovne šole upoštevati po §§ 15. in 58. zak. o narodnih šolah.

Za pomožne šole:

6. Pravilnik o prijavi in sprejemu otrok v zavode, pomožne šole in oddelke za nezadostno razvite otroke, izdan na osnovi §§ 15. in 58. zakona o nar. šolah.
7. Prijavni list za sprejem v zavod, pomožno šolo ali oddelek za nezadostno razvite otroke (Obrazec).

Za pom. šole in šole za gluhoneme in slepe:

8. Predpisi o vodstvu »Osebne popisnice« v zavodih, šolah in oddelkih za nezadostno razvite in defektne otroke.
9. »Osebna popisnica« (Obrazec).

Za pomožne šole:

10. Začasni učni načrt za pomožne šole in oddelke.

Za šole gluhoneme in slepe dece:

11. Pravilnik o prijavi in sprejemu otrok v zavode, šole za gluhoneme in slepe.

Za šole gluhoneme dece:

12. Prijavni list za zavod (šolo) za gluhoneme otroke (Obrazec).
13. Začasni učni načrt in program za osemrazredno osnovno šolo za gluhoneme in program jezikovnega pouka v šolah za gluhoneme otroke.

Za šole slepe dece:

14. Prijavni list za sprejem v zavod (šolo) za slepe otroke (Obrazec).
15. Začasni učni načrt in program za osemrazredno osnovno šolo za slepe.
16. Nadaljevalna obrtna šola za slepe (Učni načrt).

Pošiljamo zbirko na ogled ter jo blagovolite vrniti v 8. dneh, ako je ne nameravate naročiti, v nasprotnem primeru blagovolite poravnati naročnino po priloženi položnici. Cena broširani knjigi je Din 34.—, v platno vezani Din 42.—.

**Knjigarna Učiteljske tiskarne
v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6**

